



## Migration och asylpolitik

---

### Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2004/05:47 Migration och asylpolitik samt motioner som väckts med anledning av skrivelsen och motionsyrkanden väckta bl.a. under den allmänna motionstiden 2004 som rör asyl- och migrationsfrågor.

Regeringen redovisar i skrivelsen den svenska migrations- och asylpolitiken sedan december 2003. I skrivelsen redogörs också för Sveriges roll i Europasamarbetet och det internationella samarbetet i övrigt.

I motionerna, som rör såväl nationella som internationella frågor, och då främst EG-rättsliga aspekter och EU-samarbetet, tas bl.a. upp frågor om flyktingbegreppet, arbetskraftsinvandring, anhöriginvandring, visumkrav och praxis vid besöksvisum, barn i asylprocessen samt mottagande av asylsökande.

Samtliga motioner avstyrks. Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I betänkandet finns 80 reservationer och två särskilda yttranden

# Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	11
Utskottets överväganden .....	12
Migrationspolitiken .....	12
Den svenska migrationspolitiken.....	12
Återvandring.....	14
EU-samarbetet .....	16
Transportörsansvar .....	22
Invandringspolitiken.....	23
Familjeåterförening .....	23
Nyligen etablerade förhållanden.....	26
Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa .....	30
Arbetskraftsinvandring .....	31
Fri rörlighet inom EU .....	36
Flyktingpolitiken .....	40
Flyktingbegreppet och andra skyddsgrunder.....	40
Upphållstillstånd av humanitära skäl .....	49
Upphållstillstånd vid människohandel .....	52
Upphållstillstånd efter viss tid m.m. ....	55
Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.....	57
Visering .....	58
Viseringsplikt och besöksvisum .....	58
Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet.....	60
Asylprocessen.....	61
Särskilt om barn i asylprocessen.....	63
Mottagande av asylsökande.....	70
Ersättning till asylsökande m.m.....	72
Boende.....	75
Hälso- och sjukvård.....	76
Arbete m.m. ....	78
Svenskundervisning.....	81
Ersättning till kommuner för asylsökande m.m. ....	82
Barns rätt till skola, vård m.m. ....	83
Reservationer.....	87
1. Den svenska migrationspolitiken (punkt 1).....	87
2. Den svenska migrationspolitiken (punkt 1).....	87
3. Kommission om flyktingpolitiken (punkt 2).....	88
4. Återvandring (punkt 3).....	88
5. Återvandring (punkt 3).....	88
6. EU:s flyktingpolitik (punkt 4) .....	89

7. EU:s flyktingpolitik (punkt 4) .....	89
8. EU:s flyktingpolitik (punkt 4) .....	90
9. Transportörsansvar (punkt 5) .....	91
10. DNA-prov (punkt 6) .....	91
11. Försörjningskrav vid anhöriginvandring (punkt 7).....	92
12. Försörjningskrav vid anhöriginvandring (punkt 7).....	92
13. Anhöriginvandring i övrigt (punkt 8).....	93
14. Nyligen etablerade förhållanden (punkt 9).....	93
15. Kontroll i polisregister m.m. (punkt 10).....	94
16. Uppehållstillstånd före hemresa till Sverige (punkt 11) .....	94
17. Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa i Sverige (punkt 13).....	95
18. Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa i Sverige (punkt 13).....	95
19. Flexibla regler för arbetskraftsinvandring i vissa fall (punkt 14) .....	96
20. Ökad arbetskraftsinvandring (punkt 15).....	96
21. Arbetskraftsinvandring i övrigt (punkt 16).....	97
22. Gäststuderande (punkt 17).....	97
23. Hinder för fri rörlighet i Öresundsregionen (punkt 18) .....	98
24. Fri rörlighet för registrerade partner och sambor (punkt 19).....	98
25. Fri rörlighet i övrigt (punkt 20) .....	98
26. Utvidgat flyktingbegrepp (punkt 21).....	99
27. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22) .....	100
28. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22) .....	100
29. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22) .....	100
30. Konvertiter (punkt 23).....	101
31. Asylsökande romer (punkt 24) .....	101
32. Dublinärenden m.m. (punkt 25) .....	102
33. Dublinärenden m.m. (punkt 25) .....	102
34. Dublinärenden m.m. (punkt 25) .....	102
35. Säkra länder m.m. (punkt 26).....	103
36. Säkra länder m.m. (punkt 26).....	103
37. Humanitära skäl (punkt 27).....	104
38. Humanitära skäl (punkt 27).....	104
39. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28).....	105
40. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28).....	105
41. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28, motiveringen) .....	106
42. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28).....	106
43. Illegal inresa (punkt 29) .....	106
44. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30).....	107
45. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30, motiveringen) .....	107
46. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30).....	107
47. Familjesplittring m.m. (punkt 31) .....	108
48. Utvisning på grund av brott (punkt 32) .....	108

49. Viseringspliktiga länder (punkt 33) .....	109
50. Besöksvisum (punkt 34) .....	109
51. Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet (punkt 35).....	110
52. Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet (punkt 35).....	110
53. Asylprocessen (punkt 36) .....	110
54. Apatiska barn (punkt 37) .....	111
55. Apatiska barn (punkt 37, motiveringen) .....	112
56. Ensamkommande barn (punkt 38).....	114
57. Övrigt om barn i asylprocessen (punkt 39).....	114
58. Organiserad verksamhet (punkt 40).....	115
59. Ersättning till asylsökande m.m. (punkt 41) .....	116
60. Boende (punkt 42) .....	116
61. Boende (punkt 42) .....	117
62. Asylsökande i behov av behandling för transsexualism (punkt 43) .....	117
63. Hälso- och sjukvård (punkt 44) .....	118
64. Hälso- och sjukvård (punkt 44) .....	118
65. Hälso- och sjukvård (punkt 44) .....	119
66. Undantag från kravet på arbetstillstånd (punkt 45).....	120
67. Undantag från kravet på arbetstillstånd (punkt 45).....	120
68. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46) .....	120
69. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46) .....	121
70. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46) .....	121
71. ID-handlingar (punkt 47).....	122
72. Svenskundervisning (punkt 48) .....	122
73. Svenskundervisning (punkt 48) .....	123
74. Ersättning till kommunerna m.m. (punkt 49).....	123
75. Ersättning till kommunerna m.m. (punkt 49).....	123
76. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50).....	124
77. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50).....	124
78. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50).....	125
79. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50).....	126
80. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50).....	126
Särskilda yttranden .....	127
1. Upphållstillstånd efter viss tid (punkt 30).....	127
2. Ensamkommande barn (punkt 38).....	127
Bilaga Förteckning över behandlade förslag .....	128

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Den svenska migrationspolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 9 och 2004/05:Sf400 yrkande 1.

*Reservation 1 (m, fp, c)*

*Reservation 2 (v, mp)*

## 2. Kommission om flyktingpolitiken

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf317.

*Reservation 3 (mp)*

## 3. Återvandring

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 10 och 2004/05:Sf351 yrkande 15.

*Reservation 4 (fp)*

*Reservation 5 (kd)*

## 4. EU:s flyktingpolitik

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 11, 2004/05:Sf15 yrkande 9, 2004/05:Sf266 yrkandena 5, 7–9 och 11–15, 2004/05:Sf277 yrkandena 1, 12 och 14, 2004/05:Sf351 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Sf400 yrkandena 3–5 och 15–18 samt 2004/05:K431 yrkande 6.

*Reservation 6 (fp, kd, c)*

*Reservation 7 (v)*

*Reservation 8 (mp)*

## 5. Transportörsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 10, 2004/05:Sf266 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkande 15 och 2004/05:Sf400 yrkande 9.

*Reservation 9 (fp, v, c, mp)*

## 6. DNA-prov

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf221 yrkandena 1 och 2.

*Reservation 10 (m)*

## 7. Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf284 yrkandena 9 och 10 samt 2004/05:Sf360 yrkande 9.

*Reservation 11 (fp)*

*Reservation 12 (c)*

**8. Anhöriginvandring i övrigt**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 4, 2004/05:Sf15 yrkande 1, 2004/05:Sf266 yrkande 16, 2004/05:Sf284 yrkandena 7 och 8 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 18 och 19.

*Reservation 13 (fp, kd, v, c, mp)*

**9. Nyligen etablerade förhållanden**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf245 yrkande 1, 2003/04:Sf257 yrkande 17, 2003/04:Sf298, 2003/04:Sf357 yrkande 16, 2003/04:Sf387, 2003/04:Sf403 yrkande 38, 2004/05:Sf12 yrkande 8, 2004/05:Sf266 yrkande 18 och 2004/05:Sf351 yrkande 20.

*Reservation 14 (kd, v, c, mp)*

**10. Kontroll i polisregister m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf403 yrkande 39, 2003/04:Ju453 yrkandena 9 och 10 samt 2004/05:Sf351 yrkande 21.

*Reservation 15 (kd)*

**11. Upphållstillstånd före hemresa till Sverige**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf236.

*Reservation 16 (v)*

**12. Försörjningsplikt vid nyligen etablerade förhållanden**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf245 yrkande 2.

**13. Ansökan om upphållstillstånd efter inresa i Sverige**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf257 yrkande 16, 2003/04:Sf403 yrkande 40, 2004/05:Sf266 yrkande 17, 2004/05:Sf351 yrkande 22 och 2004/05:Sf360 yrkande 8.

*Reservation 17 (kd, v)*

*Reservation 18 (c)*

**14. Flexibla regler för arbetskraftsinvandring i vissa fall**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkande 21, 2004/05:MJ6 yrkande 10 och 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del.

*Reservation 19 (fp, kd, c)*

**15. Ökad arbetskraftsinvandring**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf15 yrkande 2, 2004/05:Sf237 yrkandena 1–3, 2004/05:Sf284 yrkandena 1, 3, 5 och 6, 2004/05:Sf351 yrkande 16, 2004/05:Sf360 yrkandena 5–7, 2004/05:Ju485 yrkande 1 och 2004/05:A356 yrkande 14.

*Reservation 20 (m, fp, kd, c)*

**16. Arbetskraftsinvandring i övrigt**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf210, 2004/05:Sf231, 2004/05:Sf284 yrkandena 2 och 4, 2004/05:Sf324 yrkandena 1 och 2, 2004/05: MJ508 yrkande 3.

*Reservation 21 (fp, c)*

**17. Gäststuderande**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Ub293 yrkande 9.

*Reservation 22 (m)*

**18. Hinder för fri rörlighet i Öresundsregionen**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf356 yrkande 1.

*Reservation 23 (m)*

**19. Fri rörlighet för registrerade partner och sambor**

Riksdagen avslår motion 2004/05:L295 yrkande 21.

*Reservation 24 (m, fp)*

**20. Fri rörlighet i övrigt**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf406 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:K431 yrkande 12.

*Reservation 25 (m, fp, c)*

**21. Utvidgat flyktningbegrepp**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf13 yrkande 5, 2004/05:Sf15 yrkande 5, 2004/05:Sf266 yrkande 19, 2004/05:Sf277 yrkande 2, 2004/05:Sf278 yrkande 1, 2004/05:Sf318 yrkande 1, 2004/05:Sf351 yrkandena 10 och 11, 2004/05:Sf390, 2004/05:L295 yrkandena 22 och 27–29, 2004/05:U257 yrkande 5, 2004/05:U308 yrkande 16 och 2004/05:So604 yrkande 14.

*Reservation 26 (fp, kd, v, c, mp)*

**22. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 6, 2004/05:Sf13 yrkande 1, 2004/05:Sf15 yrkande 10 och 2004/05:Sf266 yrkande 3.

*Reservation 27 (kd, c)*

*Reservation 28 (fp)*

*Reservation 29 (v, mp)*

**23. Konvertiter**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf13 yrkande 6 och 2004/05:Sf258.

*Reservation 30 (kd, c)*

**24. Asylsökande romer**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf322 yrkandena 1–3.

*Reservation 31 (v, mp)*

**25. Dublinärenden m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 10, 2004/05:Sf277 yrkande 13, 2004/05:Sf351 yrkande 4 samt 2004/05:Sf400 yrkandena 2, 13 och 14.

*Reservation 32 (fp, kd, c)*

*Reservation 33 (v)*

*Reservation 34 (mp)*

**26. Säkra länder m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 9, 2004/05:Sf351 yrkandena 6 och 7 samt 2004/05:Sf400 yrkandena 10–12.

*Reservation 35 (kd, c)*

*Reservation 36 (v, mp)*

**27. Humanitära skäl**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf206, 2004/05:Sf208 yrkande 4, 2004/05:Sf277 yrkande 3, 2004/05:Sf304 och 2004/05:Sf351 yrkande 12.

*Reservation 37 (fp, kd, c)*

*Reservation 38 (m)*

**28. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 7, 2004/05:Sf15 yrkande 8, 2004/05:Sf265 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkande 5, 2004/05:Sf321 yrkandena 1 och 3, 2004/05:Ju294 yrkande 1, 2004/05:Ju351 yrkande 2, 2004/05:Ju480 yrkande 3, 2004/05:Ju485 yrkandena 2 och 5, 2004/05:Ju489 yrkande 25 och 2004/05:U306 yrkande 4.

*Reservation 39 (fp, c)*

*Reservation 40 (kd, v)*

*Reservation 41 (m) - motiv.*

*Reservation 42 (mp)*

**29. Illegal inresa**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Ju480 yrkande 5.

*Reservation 43 (kd)*

**30. Uppehållstillstånd efter viss tid**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 20, 2004/05:Sf277 yrkandena 21 och 22 samt 2004/05:Sf375 yrkande 1.

*Reservation 44 (fp, c)*

*Reservation 45 (m) - motiv.*

*Reservation 46 (v, mp)*



**31. Familjesplittring m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 7, 2004/05:Sf319 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Sf335 yrkande 4 och 2004/05:Sf351 yrkande 17.

*Reservation 47 (fp, kd, v, c, mp)*

**32. Utvisning på grund av brott**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Ju331 yrkande 8.

*Reservation 48 (v)*

**33. Viseringspliktiga länder**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 21 och 2004/05:Sf277 yrkande 16.

*Reservation 49 (fp, kd, v, c)*

**34. Besöksvisum**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 22, 2004/05:Sf284 yrkande 11 och 2004/05:Sf351 yrkande 24.

*Reservation 50 (fp, kd, v, c, mp)*

**35. Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 23, 2004/05:Sf351 yrkande 3, 2004/05:Sf400 yrkandena 6–8 och 2004/05:U306 yrkande 9.

*Reservation 51 (kd, c)*

*Reservation 52 (v, mp)*

**36. Asylprocessen**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf11, 2004/05:Sf12 yrkande 1 och 2004/05:Sf15 yrkandena 3 och 7.

*Reservation 53 (m, fp, kd, c)*

**37. Apatiska barn**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 5, 2004/05:Sf13 yrkande 4, 2004/05:Sf14 yrkandena 1–3 och 2004/05:Sf405.

*Reservation 54 (fp, kd, v, c, mp)*

*Reservation 55 (m) - motiv.*

**38. Ensamkommande barn**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So12 yrkande 10 och 2004/05:Sf13 yrkande 3.

*Reservation 56 (m, kd, c)*

**39. Övrigt om barn i asylprocessen**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf15 yrkande 4, 2004/05:Sf265 yrkande 10, 2004/05:Sf277 yrkande 4, 2004/05:Sf380 och 2004/05:Sf395.

*Reservation 57 (fp, kd, c)*

**40. Organiserad verksamhet**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf357 yrkande 2 och 2004/05:Sf361 yrkande 6.

*Reservation 58 (v, mp)*

**41. Ersättning till asylsökande m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf310 samt 2004/05:Sf361 yrkandena 8, 15 och 16.

*Reservation 59 (v)*

**42. Boende**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf320, 2003/04:Sf378, 2004/05:Sf15 yrkande 6 och 2004/05:Sf361 yrkande 14.

*Reservation 60 (fp, c)*

*Reservation 61 (v)*

**43. Asylsökande i behov av behandling för transsexualism**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf318 yrkande 2.

*Reservation 62 (v, mp)*

**44. Hälso- och sjukvård**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf205, 2004/05:Sf252 yrkandena 1–3, 2004/05:Sf278 yrkande 6, 2004/05:Sf289 samt 2004/05:Sf361 yrkandena 19, 20 och 22.

*Reservation 63 (m, c)*

*Reservation 64 (v)*

*Reservation 65 (mp)*

**45. Undantag från kravet på arbetstillstånd**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf361 yrkande 7 och 2004/05:Sf378 yrkande 7.

*Reservation 66 (m, c)*

*Reservation 67 (v)*

**46. Frågor om arbete i övrigt**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf326 yrkandena 3 och 4, 2003/04:Sf396 yrkande 1, 2003/04:Sf402 yrkande 6, 2004/05:Sf255, 2004/05:Sf361 yrkande 2 och 2004/05:Sf365 yrkande 11.

*Reservation 68 (kd, c)*

*Reservation 69 (fp)*

*Reservation 70 (v)*

**47. ID-handlingar**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf360 yrkande 14 och 2004/05:Sk243.

*Reservation 71 (v, c)*

**48. Svenskundervisning**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf332, 2004/05:Sf360 yrkande 13, 2004/05:Sf361 yrkande 1 och 2004/05:Sf378 yrkande 4.

*Reservation 72 (m)*

*Reservation 73 (v, c)*

**49. Ersättning till kommunerna m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf300, 2004/05:Sf12 yrkandena 2 och 3, 2004/05:Sf211 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Sf237 yrkande 7 och 2004/05:Sf265 yrkande 2.

*Reservation 74 (m)*

*Reservation 75 (c)*

**50. Barns rätt till vård, skola m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6, 2003/04:Sf357 yrkande 24, 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf335 yrkande 3, 2004/05:Sf361 yrkandena 17 och 18, 2004/05:Sf378 yrkandena 5 och 6, 2004/05:Sf379 och 2004/05:Sf391.

*Reservation 76 (m)*

*Reservation 77 (kd)*

*Reservation 78 (v)*

*Reservation 79 (c)*

*Reservation 80 (mp)*

**51. Skrivelsen**

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2004/05:47 Migration och asylpolitik till handlingarna.

Stockholm den 17 mars 2005

På socialförsäkringsutskottets vägnar

*Tomas Eneroth*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Mona Berglund Nilsson (s), Lennart Klockare (s), Anita Sidén (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

## Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2004/05:47 Migration och asylpolitik jämte motioner som väckts med anledning av skrivelsen och motionsyrkanden om asyl- och migrationsfrågor som väckts bl.a. under den allmänna motionstiden 2004. En redovisning av motionerna finns i *bilaga*.

I motionerna tas bl.a. upp frågor om s.k. apatiska barn, dvs. barn som utvecklat stressreaktioner i form av stark uppgivenhet. I anslutning till beredningen av dessa motionsyrkanden har utskottet hållit en sluten utfrågning, varvid kompletterande information inhämtats såväl om Migrationsverkets och Utlänningsnämndens handläggning som vad gäller den medicinska bedömningen av barnens sjukdomstillstånd och deras situation i övrigt.

# Utskottets överväganden

## Migrationspolitiken

### Den svenska migrationspolitiken

#### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om förebyggande av flykt och om en kommission för att granska flyktingpolitiken. Jämför reservationerna 1 (m, fp, c), 2 (v, mp) och 3 (mp).

#### *Gällande ordning*

Enligt riksdagens beslut hösten 1996 (prop. 1996/97:25, bet. 1996/97:SfU5, rskr. 1996/97:80) bör den svenska migrationspolitiken ses som en helhet som omfattar flykting-, invandrings- och återvändandepolitik och i sin tur ingår i utrikes-, säkerhets-, handels- och biståndspolitiken. En ändring av de migrationspolitiska målen godkändes av riksdagen hösten 2000 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:69 och 70). Jämfört med målen för migrationspolitiken såsom de uttrycks i proposition 1996/97:25 Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv innebär den nya målformuleringen att harmoniseringen av flykting- och invandringspolitiken i EU betonas tydligare i migrationspolitiken. Vidare förtydligades att hela kedjan från mottagande av asylsökande till återvändande eller integration i Sverige skall präglas av rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens mänskliga rättigheter. Riksdagen antog den 1 december 2004 budgetpropositionen för år 2005 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:SfU2, rskr. 2004/05:79). Enligt den är målen för den svenska migrationspolitiken att värna asylrätten i Sverige och internationellt, att upprätthålla en reglerad invandring samt att öka harmoniseringen av asyl- och migrationspolitiken i EU.

Med invandringspolitik avses de principer och regler som anger vilka utlänningar som skall få tillstånd att bosätta sig i Sverige. Invandringen till Sverige är sedan år 1967 reglerad utom för nordiska medborgare samt för EU- och EES-medborgare. Medlemskapet i EU innebär att medborgare i medlemsländerna fritt kan flytta mellan länderna för att arbeta, studera, bo och leva utan krav på arbetstillstånd. Den fria rörligheten omfattar även familjemedlemmar oavsett medborgarskap.

Mottagandet av flyktingar i Sverige är endast ett av flera element i den svenska flyktingpolitiken. Dessutom ingår bl.a. arbete i FN och andra internationella organisationer, ekonomiskt stöd till UNHCR (FN:s flyktingkommissarie) och andra organisationer, arbete inom EU som syftar till ökad harmonisering av politiken och internationellt samarbete i syfte att verka för en solidarisk ansvarsfördelning mellan länder och för att stärka flyktingars rätts-

liga skydd samt mottagande i Sverige av andra skyddsbehövande än flyktingar.

### *Skrivelsen*

I skrivelsen anförs att migrationspolitiken är en del av Sveriges politik för global utveckling. Det finns en stark koppling mellan migration och utveckling – både positiv och negativ. Människor som flyttar bidrar till utveckling, idéer sprids och överföring av kunskap och pengar ökar. Det finns också ett tydligt negativt samband. Flyktingskap har ofta sitt ursprung i utebliven utveckling – i ofrihet, orättvisor och förtryck. Politiken för global utveckling har som övergripande mål att undanröja flyktingskapets orsaker genom att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Asyl- och migrationspolitiken kräver internationellt samarbete. I april 2004 avslutades det första steget i harmoniseringen av EU:s gemensamma migrations- och asylpolitik. Ett nytt flerårigt arbetsprogram för att gå vidare mot en gemensam lagstiftning på asyl- och migrationsområdet, Haagprogrammet, antogs i november 2004.

I dag lever 180 miljoner människor i ett annat land än det där de föddes. och migration påverkar i dag fler människor än någonsin tidigare. Framtiden kommer att kräva mer, inte mindre, öppenhet och rörlighet över gränserna. Den utvecklingspotential som ligger i ökad rörlighet måste världens länder bli bättre på att ta till vara. Det ligger också enligt skrivelsen en stor utmaning i att minska de negativa effekterna, i form av social och politisk instabilitet och mänskligt lidande, som kan uppstå när det saknas en god internationell ordning för migration.

### *Motioner*

I motion Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om åtgärder för förebyggande av flykt och främjande av återvändande. I motionen påtalas vikten av en samordnad politik i det internationella området. Ett kraftfullt stöd åt olika FN-organ samt ett ökat stöd i närområdet är viktigt, men får enligt motionärerna aldrig tas som intäkt för en mer restriktiv asylpolitik.

Gustav Fridolin m.fl. (mp) begär i motion Sf400 yrkande 1 ett tillkännagivande om en aktiv politik för att minska flyktingströmmar genom högt bistånd, hållbar miljöpolitik, stöd till demokratiörelser och demokratisering över världen samt uppbyggnad av säkra rättsstater med minoritetsskydd.

Gustav Fridolin och Ulf Holm (mp) begär i motion Sf317 att regeringen skall tillsätta en kommission med uppdrag att granska den förda flyktingpolitiken. Kommissionen bör få tillgång till relevanta dokument och ha rätt att förhöra ministrar från regeringarna från 1985 och framåt. I kommissionen bör inte ingå partipolitiker utan jurister och personer engagerade i den antirasistiska och flyktingvänliga rörelsen.

### *Utskottets ställningstagande*

Vid slutet av 2003 hade det totala antalet flyktingar världen över, enligt uppskattningar av UNHCR, minskat med cirka 9 % jämfört med samma års början. Det är andra året i följd som den globala flyktingpopulationen blir mindre till antal personer. UNHCR uppskattar att antalet flyktingar och andra personer under dess mandat uppgår till cirka 17 miljoner personer år 2004.

Utskottet, som kan konstatera att det finns en koppling mellan migration och utveckling och att flyktingskap ofta har sitt ursprung i utebliven utveckling och förtryck, anser i likhet med regeringen att det är viktigt att Sverige bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling för att det övergripande målet att undanröja flyktingskapets orsaker skall kunna uppnås. Utskottet delar också bedömningen i motionerna Sf277 och Sf400 att det behövs ett starkt internationellt engagemang för att bidra till långsiktiga lösningar. Som utskottet tidigare uttalat i betänkande 2003/04:SfU12 befinner sig de flesta av de människor som lever på flykt i dag i eller i närheten av sitt hemland. Stödet till världens flyktingar bör därför i första hand ges på plats där flyktingarna befinner sig. Samtidigt måste den som söker asyl i Sverige kunna få sin ansökan behandlad på ett rättssäkert sätt, och den som inte bedöms ha behov av skydd skall ha rätt till ett värdigt återvändande. Utskottet vidhåller denna inställning.

När det gäller det internationella agerandet vill utskottet peka på att Sverige är en av de största bidragsgivarna till UNHCR. Det reguljära stödet för 2004 uppgår till 430 miljoner kronor, vilket är en ökning med 30 miljoner kronor i jämförelse med 2003. Vidare finns inom EU en högnivågrupp för asyl och migration (HLWG) med uppgift att, utifrån ett pelaröverskridande perspektiv, bl.a. utveckla samarbetet med ursprungsländer i syfte att ta bort grundorsakerna till ofrivillig migration. Samarbetet sker genom kunskaps- och kapacitetsuppbyggnad.

Motionerna Sf277 yrkande 9 och Sf400 yrkande 1 får med det anförda anses i huvudsak tillgodosedda och avstyrks.

Utskottet kan inte se något skäl till att föreslå att en kommission får i uppdrag att granska den förda flyktingpolitiken. Utskottet avstyrker därför motion Sf317.

## **Återvandring**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om återvandring. Jämför reservationerna 4 (fp) och 5 (kd).

### *Skrivelsen*

Av skrivelsen framgår att Migrationsverket har tagit fram en handlingsplan för hur återvändandearbetet skall utvecklas och effektiviseras och att ett antal åtgärder har vidtagits. Åtgärderna syftar bl.a. till att ta fram enhetliga rutiner



och säkerställa uppföljning av återvändandeärenden. Utbildning av personal som samtar med den sökande om återvändande har genomförts. Vidare har barnperspektivet i återvändandearbetet uppmärksammats och det finns inom Migrationsverket en samordningsgrupp för barnfrågor i återvändandet vars uppgift är att ge stöd åt handläggarna i detta arbete.

### *Motioner*

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf277 yrkande 10 ett tillkännagivande om att återvändandepolitiken fullt ut måste respektera den enskildes valfrihet. Motionärerna anser att stöd till återvandring för den som så önskar är ett viktigt inslag i en human flyktingpolitik. Konjunkturskäl får aldrig vara orsak till att stimulera flyktingar att återvända.

I motion Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om ett förbättrat och formaliserat återvändandeprogram. Det behövs enligt motionärerna en seriös, generös och tidig information om stöd vid frivillig återvandring. I Sverige bör erbjudas meningsfulla studier och praktik med fokus på kunskaper som kan användas för återuppbyggande av hemlandet.

### *Utskottets ställningstagande*

Migrationsverkets uppdrag är att underlätta för flyktingar och andra skyddsbehövande med permanenta uppehållstillstånd som frivilligt vill återvända till sina hemländer. Målet är att stödja de enskilda så att de själva skall kunna avgöra om och när de vill återvända till sina ursprungsländer. Migrationsverkets arbete består till stor del av projektverksamhet. Projektstöd kan beviljas kommuner, stiftelser, organisationer, föreningar och även företag under förutsättning att projektet inte skall drivas kommersiellt.

Den som har fått uppehållstillstånd som flykting, av flyktingliknande eller humanitära skäl eller som har tagits ut på flyktingkvoten kan få bidrag för hemresa och kontantstöd för den första tiden i hemlandet. Förutom resekostnaderna från Sverige ges ett kontantbidrag på högst 10 000 kr för varje vuxen person och högst 5 000 kr för varje barn under 18 år. En familj kan sammanlagt få högst 40 000 kr.

Utskottet har senast i förra årets betänkande om migration och asylpolitiken, betänkande 2003/04:SfU12, behandlat motionsyrkanden om återvandring. Utskottet anförde då att stöd till återvandring är ett viktigt inslag i migrationspolitiken och att det alltid måste ske med respekt för individen. Vidare uttalade utskottet att ingen tvekan får råda om att den som fått ett permanent uppehållstillstånd själv avgör om och när han eller hon vill återvända till sitt ursprungsland. Utskottet anförde att det är viktigt att möjligheten att återvända är ett aktivt och positivt inslag i politiken redan från början och inte genomförs eller uppfattas som en påtryckning gentemot dem som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige. Utskottet, som vidhåller denna uppfattning, vill även peka på att Migrationsverket har tagit fram en handlingsplan för hur

återvändandearbetet skall utvecklas och effektiviseras. Det gäller bl.a. utbildning, rutiner och uppföljning. En samordningsgrupp för barnfrågor i återvändandet har också inrättats.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf277 yrkande 10 och Sf351 yrkande 15.

## **EU-samarbetet**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om EU:s gemensamma flyktingpolitik och medlemsstaternas minimiansvar. Jämför reservationerna 6 (fp, kd, c), 7 (v) och 8 (mp).

### *Gällande ordning*

Genom Amsterdamfördraget, som trädde i kraft den 1 maj 1999, ingår bl.a. frågor om asyl, invandring och vissa frågor om fri rörlighet för personer i förstapelarsamarbetet. Också frågan om fördelning mellan EU-länderna i samband med mottagandet av flyktingar kom genom Amsterdamfördraget att omfattas av EG-fördraget. För att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa anges i EG-fördraget att åtgärder skall fastställas beträffande t.ex. miniminormer för mottagande av asylsökande och förfaranden för att bevilja eller återkalla flyktingstatus.

I och med Amsterdamfördraget blev Schengensamarbetet, som kom till som en separat överenskommelse utanför det dåvarande EG-samarbetet för att skynda på samarbetet kring fri rörlighet för personer, en del av EU:s gemensamma regelverk. Schengenregelverket omfattar de länder som var medlemmar före den 1 maj 2004, med undantag av Storbritannien och Irland. Norge och Island deltar i samarbetet genom ett specialavtal. Danmark, som har reserverat sig mot att Schengenavtalet flyttas över till den första pelaren, kan inom sex månader besluta om man skall genomföra de beslut som fattats av Schengenländerna i sin nationella lagstiftning. De nya medlemsstaterna från den 1 maj 2004 omfattas inte omedelbart av Schengenreglerna. Beslut kommer att fattas separat om dessa länders deltagande.

Regeringskonferensen om ett nytt konstitutionellt fördrag avslutades i Bryssel den 18 juni 2004. Det nya fördraget innebär bl.a. en övergång till beslut med kvalificerad majoritet och medbeslutande för Europaparlamentet inom asyl- och migrationsområdet. Medlemsstaterna behåller emellertid sin vetorätt när det gäller att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i landet för att söka arbete. Unionen skall fastställa en gemensam politik avseende asyl, alternativt skydd och tillfälligt skydd i enlighet med internationell flyktingrätt, och en gemensam invandringspolitik som innebär en effektiv förvaltning av migrationsströmmar och en rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i medlemsstaterna.

Fördraget undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och träder i kraft den 1 november 2006, förutsatt att samtliga medlemsstater då ratificerat fördraget.

I november 2004 antogs Haagprogrammet, ett flerårigt arbetsprogram för att gå vidare mot en gemensam lagstiftning på asyl- och migrationsområdet. I programmet ges den externa dimensionen av asyl och migration en framskjutten position. EU:s politik bör inriktas på att i en anda av delat ansvar bistå tredjeländer i att förbättra sin kapacitet att hantera migration och skydd av flyktingar genom långsiktiga lösningar. Kommissionen uppmanas att utarbeta regionala EU-skyddsprogram i partnerskap med tredjeländer och i nära samråd med UNHCR. Programmen skall även innehålla ett frivilligt EU-gemensamt program för vidarebosättning.

### *Skrivelsen*

I skrivelsen anges att regeringen verkar för utvecklandet av en EU-politik med gemensamma bestämmelser om asyl och migration som utgår från humanitet och solidaritet samt bygger på folkrättsliga förpliktelser, framför allt 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning. Ur svensk synvinkel är det också av stor vikt att en EU-politik på asyl- och migrationsområdet utformas utifrån ett helhetsperspektiv som beaktar andra politikområden. Den senaste femårsperioden har enligt skrivelsen inneburit ett omfattande arbete inom EU för att utveckla gemensamma regler och miniminormer för asyl och invandring. En redogörelse lämnas för beslut och lagstiftningsarbete inom EU och om Sveriges roll i detta sammanhang.

Av skrivelsen framgår att regeringen planerar för en proposition hösten 2005 med anledning av det nya konstitutionella fördraget, som undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och som – förutsatt att samtliga medlemsstater då ratificerat fördraget – träder i kraft den 1 november 2006.

I kommissionens meddelande om förbättrad tillgång till långsiktiga lösningar, KOM(2004) 410, föreslås regionala EU-program som skydd för att komma till rätta med utdragna flyktingsituationer. Programmen skall vara flexibla och situationsanpassade och utformas i nära samarbete med länderna i den aktuella regionen. Som en del i skyddsprogrammen föreslår kommissionen ett vidarebosättningsprogram på EU-nivå. Detta skall vara flexibelt och medlemsstater skall kunna välja om de vill delta eller inte. En handlingsplan för programmet föreslås läggas fram i juli 2005 och ett regionalt skyddsprogram bör stå färdigt senast i december 2005. I skrivelsen anges att regeringen är positiv till ökade ansträngningar på EU-nivå när det gäller att förstärka skyddskapacitet och långsiktiga lösningar genom ökat samarbete med berörda länder. Sverige har redan i dag, tillsammans med många andra länder, ett omfattande humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd till ursprungsländer genom UNHCR. Regeringen har dock understrukit att syftet med de föreliggande förslagen måste vara att hjälpa dessa länder och inte på något sätt stjälp över ett större ansvar på dem. För att undvika att endast Sverige och de medlemsstater som redan i dag har vidarebosättning skall bidra till programmet har regeringen framfört att principen om ansvarsfördelning bör vara

vägledande för alla delar i skyddsprogrammen. Regeringen har även framfört önskemål om skyndsamt redovisning av hur de regionala skyddsprogrammen skall finansieras.

Återtagandeavtal har enligt skrivelsen blivit ett allt vanligare instrument för migrationspolitiken. I avtalen regleras procedurer och kriterier för att den ena parten skall återta personer som vistas utan tillstånd på den andra partens territorium. Avtalen omfattar normalt återtagande av egna medborgare, tredje-landsmedborgare, statslösa samt transitering. De tjänar även som en grund för ett vidare samarbete i migrationspolitiska frågor mellan länderna.

Den 19 februari 2004 antogs en förordning om inrättandet av ett nätverk av sambandsmän för invandring i tredjeland. Enligt förordningen skall sambandsmännen för invandring utbyta information om bl.a. förekomsten av och verksamheten för brottsliga organisationer som är inblandade i människosmuggling samt de metoder som används för förfälskning av identitets- och resehandlingar. Informationsutbytet skall ske med hjälp av ett säkert webbsäkrat datasystem (ICONET). Ett formellt beslut om inrättandet av ICONET har ännu inte fattats.

### *Motioner*

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 9 ett tillkännagivande om EU:s gemensamma flyktingpolitik och behovet av att försvara en generös flyktingpolitik med höga krav på humanitet och rättssäkerhet.

I motion Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 1, 12 och 14 begärs tillkännagivanden om att asylrätten i Sverige och Europa måste värnas och att det är nödvändigt att samordna EU:s medlemsstaters minimiansvar på det flyktingpolitiska området. Vidare är den enda rätta vägen att bekämpa människosmuggling att tillämpa en mer human europeisk flyktingpolitik. EU:s gemensamma migrations- och asylnpolitik måste utformas med Genèvekonventionen som grund.

I motion K431 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om åtgärder för ökad solidaritet och öppenhet gentemot omvärlden genom den gemensamma asyl- och flyktingpolitiken. Motionärerna anför bl.a. att överströmningseffekter mellan EU-länderna måste motverkas och att den gemensamma politiken måste bygga på minimiregler.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om att Sverige måste verka för en mer generös och rättighetsbaserad europeisk flyktingpolitik med full respekt för internationella åtaganden samt att inslaget av finansiell solidaritet i EU:s flyktingpolitik måste öka.

I motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkandena 5, 7, 9, 11 och 12 tillkännagivanden om att regeringen dels bör fortsätta tillbakavisa förslag om att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl, dels påkalla nya förhandlingar av direktivet och rambeslutet om människosmuggling, dels använda sin vetorätt mot ytterligare repressiva förslag inom området asyl och immigration innan direktiv som

syftar till att garantera vissa miniminivåer för skyddsregler och mottagandevillkor antagits, dels påkalla omförhandling av familjeåterföreningsdirektivet för att rättigheterna skall överensstämma med vad Europeiska rådet beslutade i Tammerfors och artikel 8 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, dels ta initiativ till att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet för möjligheten att få tillträde till asylproceduren. I motionen anförs att EU:s regler om visum, transportörsansvar, kampen mot olaglig invandring och de nya direktiven på asylområdet ökar svårigheterna för asylsökande att få skydd i Europa. I yrkande 8 begär motionärerna att regeringen tar initiativ till en förändring av EU:s politik beträffande återtagandeaftal. Motionärerna anser att återtagandeaftal hittills inte har haft någon märkbar effekt på effektiviteten i verkställandet av avvísningar från EU-länder. De medför också stora risker för EU internationellt då politiken kan medföra att regeringar i tredjeländer delegitimeras i de egna medborgarnas ögon. I yrkandena 13–15 begärs tillkännagivanden om att regeringen bör i EU ta initiativ till en ny rättsakt för att garantera rätten till skydd och tillgången till en asylproceduren. Vidare måste asylprocedurdirektivet omarbetas grundligt för att tillgodose de mest fundamentala rättssäkerhetskraven. Motionärerna anser att direktivet måste omförhandlas snarast för att bringas i överensstämmelse med medlemsstaternas åtaganden i grundläggande MR-konventioner. Slutligen yrkas att regeringen i EU bör ta initiativ till ett nytt direktiv om minimigarantier avseende individuell frihet, säkerhet och rättvisa för tredjelandsmedborgares fria rörlighet inom EU. I motionen anförs att ett nederländskt organ har presenterat ett direktivförslag om minimigarantier för individuell frihet, säkerhet och rättvisa i fråga om beslut som gäller personers rörlighet och som ger rätt till överklagande avseende tredjelandsmedborgares status i EU.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 11 ett tillkännagivande om att Sverige ständigt skall arbeta för att EU:s gemensamma flyktingpolitik skall genomsyras av generositet, rättssäkerhet och respekt för internationella åtaganden.

I motion Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkandena 3–5 begärs tillkännagivanden om dels att EU borde, på samma sätt som FN:s kommitté mot tortyr, kunna utfärda rekommendationer om bevisföring i asylfall, utan att flyktingpolitiken för den skall harmoniseras, dels erfarenhetsutbyte rörande domstolsprövning av asylansökningar, och dels en mer aktiv roll för EG-domstolen som i större utsträckning skulle kunna ingripa mot beslut som strider mot grundläggande rättigheter. I yrkandena 15 och 16 begärs tillkännagivanden om att införandet av systemet med flygplatsagenter måste stoppas och att EU:s sanktioner gentemot flyktingländer och transitländer som inte stoppar ”illegala” utresor skall avskaffas. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att Sverige skall utträda ur Schengensamarbetet. Sverige bör enligt motionärerna agera aktivt för att montera ned stenarna i muren. Ett lämpligt sätt att visa på denna viljeinriktning vore att lämna Schengensamarbetet.

Slutligen begärs i yrkande 18 ett tillkännagivande om att idén med uppsamlingsläger för asylsökande inom eller utanför EU måste motverkas.

### *Utskottets ställningstagande*

Ett av EU:s mål är att utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. År 1999 antog Europeiska rådet i Tammerfors ett handlingsprogram för bl.a. arbetet med att upprätta en gemensam asyl- och migrationspolitik inom EU. Genomförandet skulle ske inom fem år från Amsterdamfördragets ikraftträdande den 1 maj 1999. I princip har de punkter som ingick i programmet nu genomförts.

I det nya fördraget föreskrivs att unionen skall fastställa en gemensam politik avseende asyl, alternativt skydd och tillfälligt skydd i enlighet med internationell flyktingrätt, och en gemensam invandringspolitik som innebär en effektiv förvaltning av migrationsströmmar och en rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i medlemsstaterna. Utskottet kan konstatera att målet för EU:s flyktingpolitik enligt det nya fördraget är att upprätta ett gemensamt och enhetligt asylsystem som skall säkerställa en hög och jämn skydds nivå för flyktingar och andra i behov av internationellt skydd inom hela unionen. Grundläggande rättigheter, såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i stadgan om de grundläggande rättigheterna i det konstitutionella fördraget liksom Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning, måste därvid iaktas fullt ut.

I utskottets yttrande till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet över skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid ansåg utskottet sig kunna dela regeringens inställning att inriktningen på konventets förslag som syftar till en framtida gemensam europeisk asyl- och invandringspolitik bör stödjas. Utskottet uttalade att det då också är nödvändigt att beslut kan fattas av rådet med kvalificerad majoritet. Utskottet menade att för att uppnå en asyl- och invandringspolitik som verkligen är gemensam är det även nödvändigt att alla medlemsstater har i huvudsak överensstämmande regler och att detta samtidigt kommer att medföra att den samlade politiken för alla medlemsstater blir mer humanitär och rättssäker än om olika regler tillåts. Utskottet delade även regeringens uppfattning att den gemensamma asyl- och invandringspolitiken skall ha en hög nivå vad avser humanitet, tillämpning av asylrätt och internationella åtaganden.

Vid Europeiska rådets möte i november 2004 enades EU:s medlemsstater om ett nytt flerårigt arbetsprogram för att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, Haagprogrammet. Programmet, som återspeglar de strävanden som kommer till uttryck i fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, tar bl.a. hänsyn till Europaparlamentets rekommendation beträffande övergång till omröstning med kvalificerad majoritet och medbeslutande på området för asyl, invandring och gränskontroll. Den externa dimensionen av asyl- och migrationsfrågorna ges en framskjuten plats i programmet och

politiken bör bl.a. inriktas på att bistå tredjeländer i att förbättra sin kapacitet att hantera migration och skydd av flyktingar genom långsiktiga lösningar.

Rådet för rättsliga och inrikes frågor träffade i december 2004 en politisk överenskommelse om att, efter yttrande från Europaparlamentet, senast den 1 april 2005 skall en övergång till omröstning med kvalificerad majoritet och medbeslutande ske på området för asyl, invandring och gränskontroll. Enhällighet skall dock enligt beslutet fortsatt gälla beträffande villkor för tredjelandsmedborgares inresa och bosättning m.m. samt villkor för s.k. varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares rätt att bosätta sig i annan medlemsstat.

I kommissionens meddelande om förbättrad tillgång till långsiktiga lösningar föreslås att flexibla regionala EU-program för skydd i utdragna flyktingsituationer skall inrättas. Programmen skall utformas i nära samarbete med länderna i den aktuella regionen. En grundförutsättning för att skydd skall kunna erbjudas i regionen är att respekten för internationella och nationella rättsinstrument och principer upprätthålls. Kommissionens meddelande innehåller också ett vidarebosättningsprogram på EU-nivå. Utskottet delar regeringens uppfattning i skrivelsen att ökade ansträngningar på EU-nivå när det gäller att förstärka skyddskapacitet och långsiktiga lösningar genom ökat samarbete med berörda länder är positivt men att syftet måste vara att hjälpa dessa länder och inte på något sätt stjäla över ett större ansvar på dem. Även för vidarebosättningsprogrammen på gemenskapsnivå bör principen om ansvarsfördelning vara vägledande, något som regeringen också framfört.

Enligt utskottets mening krävs det ett ökat inslag av finansiell solidaritet i EU:s flyktingpolitik. Den europeiska flyktingfonden, som har inrättats för att stödja projekt i medlemsländerna, och vars medel även kan användas för s.k. akutåtgärder föreskrivna i direktivet om tillfälligt skydd vid massflykt, fyller här en funktion. Vidare anser utskottet att arbetet med att förebygga och undanröja orsaker till flykt och påtvingad migration kräver en helhetssyn och en samordning av olika politikområden inom EU. Utskottet kan också konstatera att Sverige i internationella sammanhang och inom EU poängterar vikten av förebyggande insatser och att stöd i närområdet ges. Utskottet förutsätter också att regeringen även fortsatt verkar för en asyl- och migrationspolitik inom EU som tillgodoser höga rättssäkerhetskrav.

När det gäller återtagandeaftal kan nämnas att de s.k. Gemenskapsavtalen om återtagande förhandlas av kommissionen på uppdrag av medlemsländerna. Det är sedan medlemsländerna själva som tillämpar avtalen i syfte att underlätta ett återvändande och att utöka samarbetet med ursprungsländer och transitländer. Rådet har den 2 november 2004 i sina slutsatser om en gemensam återtagandepolitik angett att kommissionens förhandlingsarbete bör bli föremål för en återkommande utvärdering. Av skrivelsen framgår också att Sverige arbetar för att kommissionens pågående förhandlingar om återtagandeaftal skall slutföras, innan kommissionen ges ytterligare mandat.

I motion Sf266 begärs tillkännagivanden om att EG-direktiv eller förslag till direktiv, om bl.a. familjeåterförening, asylprocedurer och mottagandevillkor, skall omförhandlas eller tillbakavisas. Utskottet kan konstatera att utred-

ningar pågår eller utredningsförslag lagts fram och propositioner aviserats avseende implementeringen av nämnda direktiv. Enligt utskottets mening bör det vidare arbetet avvaktas och skäl saknas att tillstyrka yrkanden om tillkännagivanden i dessa fall.

Utskottet återkommer nedan i skilda avsnitt till olika EG-rättsliga frågor, direktivförslag m.m.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf12 yrkande 11, Sf15 yrkande 9, Sf266 yrkandena 5, 7–9 och 11–15, Sf277 yrkandena 1, 12 och 14, Sf351 yrkandena 1 och 2, Sf400 yrkandena 3–5 och 15–18 samt K431 yrkande 6.

## **Transportörsansvar**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om transportörsansvar. Jämför reservation 9 (fp, v, c, mp).

### *Gällande ordning*

I Schengenkonventionen, artikel 26, föreskrivs bl.a. att de avtalsslutande parterna skall införa regler om att transportören är skyldig att vidta alla nödvändiga åtgärder för att försäkra sig om att en utlänning, som transporteras luft- eller sjövägen, är innehavare av de dokument som krävs för inresa till de avtalsslutande parternas territorium. Vidare skall, om inte annat följer av förpliktelser i samband med anslutning till Genèvekonventionen samt med hänsyn till sin egen grundlag, de avtalsslutande parterna förbinda sig att införa sanktioner mot transportörer som luft- eller sjövägen från tredje land till deras territorium befordrar utlänningar utan nödvändiga resedokument.

Rådet antog den 28 juni 2001 direktivet 2001/51/EG om komplettering av bestämmelserna i artikel 26 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (transportörsansvaret). Genom direktivet skall en harmonisering ske av staternas lagar om ekonomiska sanktioner för transportörer som försummar sin skyldighet att kontrollera att de medborgare i tredje land som de befordrar till staternas territorium har giltiga resehandlingar.

Kontrollskyldigheten lagregleras i 5 kap. 2 a § utlänningslagen (1989:529), UtlL, och enligt 7 kap. 10 § UtlL skall transportörer som inte uppfyller sin kontrollskyldighet kunna påföras en sanktionsavgift.

### *Motioner*

I ett antal motioner begärs tillkännagivanden om transportörsansvaret.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) vill i motion Sf277 yrkande 15 ha en rättslig prövning i EG-domstolen av transportörsansvaret.

I motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 6 påkallas nya förhandlingar om direktivet om transportörsansvar.



Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 10 att Sverige i EU skall verka för att bestämmelserna om transportörsansvar rivs upp.

Även i motion Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkande 9 begärs ett upprivande av transportörsansvaret.

### *Utskottets ställningstagande*

Den 1 juli 2004 infördes, med anledning av rådets direktiv 2001/51/EG, nya regler i utlänningslagen om skyldighet för transportörer att kontrollera att utlänningar innehar pass och andra tillståndshandlingar för inresa (prop. 2003/04:50, bet. 2003/04:SfU11, rskr. 2003/04:214). Därvid klargjorde utskottet att inskränkningar i rätten att söka asyl aldrig kan accepteras. Utskottet utgick också från att regeringen i de fortsatta diskussionerna inom EU om utformningen av asylpolitiken kommer att fortsatt värna asylrätten. Utskottet, som angav att det är viktigt att den fortsatta tillämpningen av lagen och EG-regelverket i Sverige blir på avsett sätt, ansåg att regeringen inom kort borde genomföra en förnyad översyn av transportörsansvaret. Riksdagen gjorde ett tillkännagivande härom och om att regeringen därefter bör återkomma till riksdagen med en redovisning och analys, varvid även möjligheterna att inom EU på nytt behandla frågan om transportörsansvaret bör belysas. Enligt utskottets mening finns inte nu skäl att göra något förnyat uttalande.

Motionerna Sf12 yrkande 10, Sf266 yrkande 6, Sf277 yrkande 15 och Sf400 yrkande 9 avstyrks med det anförda.

## Invandringpolitiken

### **Familjeåterförening**

#### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om anhörigbegreppet, försörjningskrav och DNA-prov. Jämför reservationerna 10 (m), 11 (fp), 12 (c), 13 (fp, kd, v, c, mp) och 14 (c).

### *Gällande bestämmelser*

I 2 kap. 4 § UtL regleras i vilka fall uppehållstillstånd får ges till en utlänning som är anhörig till någon som är bosatt i Sverige eller har fått uppehållstillstånd för bosättning här. De anhöriga som omfattas enligt paragrafen är make och sambo, ogifta barn under 18 år, om de är eller har varit hemmavarande, samt annan nära anhörig som ingått i samma hushåll som anknytningspersonen. Homosexuella förhållanden likställs med heterosexuella. Om makar eller sambor har sammanbott stadigvarande utomlands ges uppehållstillstånd. En förutsättning för att tillstånd skall beviljas make eller sambo i ett förhållande som inte är etablerat sedan tidigare är att förhållandet bedöms som seriöst och att särskilda skäl inte talar mot att tillstånd beviljas. Tillstånd kan också ges till en utlänning som på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd beaktas om utlänningen kan förväntas föra en hederlig vandel.

### *Skrivelsen*

Av skrivelsen framgår att rådets direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening är tillämpligt på vissa anhöriga till tredjelandsmedborgare som har ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år och som har välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd. Vissa kategorier är undantagna från direktivets tillämpningsområde, bl.a. personer som fått tillfälligt skydd. Direktivet ger make och minderåriga barn en principiell rätt till familjeåterförening.

Direktivet skall vara genomfört i svensk rätt senast den 3 oktober 2005, och en särskild utredare har fått i uppdrag att ta ställning till hur det skall genomföras i Sverige (dir. 2003:181). Utredningen skall även undersöka vilka möjligheter det finns att införa ett försörjningskrav för andra anhöriga än makar och sambor i etablerade förhållanden och minderåriga barn. I uppdraget ingår också att utreda hur förslagen i Anhörigkommitténs delbetänkande Vår anhöriginvandring (SOU 2002:13) förhåller sig till bestämmelserna i EG-direktivet. Enligt tilläggsdirektiv (dir. 2004:171) skall uppdraget redovisas i ett delbetänkande den 15 mars 2005 och i ett slutbetänkande den 30 juni 2005.

### *Motioner*

I motion Sf221 av Sten Tolgfors (m) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att DNA-prov skall kunna utgöra grund för familjeåterförening, i fall där skriftlig dokumentation saknas eller bedöms ha brister. I samma motions yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att huvudregeln bör vara att utförande av DNA-prov medges för att fastställa grund för återförening, när detta begärs av enskild person.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf284 yrkande 7 ett tillkännagivande om en mer flexibel lagstiftning i Sverige när det gäller anhöriginvandring och vikten av att nya regler för anhöriginvandring i linje med Anhörigkommitténs förslag snarast presenteras för riksdagen. Enligt motionärerna slår dagens system fel mot t.ex. åldriga föräldrar till personer som har uppehållstillstånd i Sverige. I samma motions yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om vikten av anhöriginvandring och i yrkande 9 ett tillkännagivande om att införa ett försörjningsansvar för arbetskraftsinvandrare och andra invandrare som vill ta med sina anhöriga samt att tiden för detta försörjningsansvar bör uppgå till fem år. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om sanktioner om försörjningsansvaret inte uppfylls. Motionärerna anser att sådana bör tillgripas endast i undantagsfall.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 1 ett tillkännagivande om att ytterligare försening av förslag till nytt regelverk för anhöriginvandring inte får ske.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkande 18 ett tillkännagivande om anhörigbegreppet och den s.k. sista länken-bestämmelsen. Motionärerna anser att bestämmelsen bör återinföras. I yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om ett vidgat familjebegrepp i utlänningsärenden. I många kulturer är det enligt motionärerna brukligt att man tar ansvar för sina äldre.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf266 yrkande 16 ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör förelägga riksdagen en proposition om mindre restriktiva regler för anhöriginvandringen. Motionärerna anser att kravet på att ett barn skall ha varit hemmavarande bör tas bort och att sista länken-bestämmelsen skall återinföras. Däremot avvisar de krav på försörjning.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf360 yrkande 9 ett tillkännagivande om att underlätta för anhöriga utanför kärnfamiljen att få uppehållstillstånd i Sverige förutsatt att anknytningspersonen har försörjningsansvar för den anhörige. Försörjningsansvaret bör som huvudregel gälla högst två år.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 4 ett tillkännagivande om en utökad anhöriginvandring i linje med Anhörigkommitténs förslag. Motionärerna anser att det skall vara möjligt att ansöka om uppehållstillstånd i Sverige och att möjligheterna bör vidgas så att även anhöriga utanför kärnfamiljen kan flytta till Sverige.

### *Utskottets ställningstagande*

Rådets direktiv om rätt till familjeåterförening ger som redan nämnts make och minderåriga barn en principiell rätt till familjeåterförening. För övriga anhöriga finns inga bindande regler, utan det lämnas åt varje medlemsstat att avgöra i vilken mån dessa skall beviljas återförening. Exempelvis kan i den nationella lagstiftningen en registrerad partner jämsställas med make. Enligt direktivet skall familjemedlemmarna ges tillträde bl.a. till utbildning, anställning eller egen företagsverksamhet medan medlemsstaterna får kräva att referenspersonen har en lämplig bostad, sjukförsäkring samt tillräckliga medel för att försörja familjen.

När det gäller barn under 18 år har Anhörigkommittén i sitt delbetänkande SOU 2002:13 föreslagit (s. 201 f.) ett upphörande av kravet på att barnet är eller har varit hemmavarande barn till någon som är bosatt i Sverige eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning här. När det gäller föräldrar och ogifta barn över 18 år föreslås att kraven på hushållsgemenskap, beroende redan i hemlandet och snar ansökan skall upphöra. I stället skall uppehållstillstånd få ges om personerna i fråga är beroende av anknytningspersonen eller om andra särskilda skäl föreligger. För övriga nära anhöriga utanför kärnfamiljen förutsätts att synnerliga skäl för uppehållstillstånd föreligger. Att en person utgör sista länk kan enligt kommittén utgöra sådana särskilda eller synnerliga skäl. När det gäller återförening med äldre föräldrar påpekar kommittén (s. 205 f.) att det inte skall vara omöjligt att ta viss hänsyn till andra kulturers familjegemenskap. Detta skall emellertid inte innebära ett allmänt sett vidgat familjebegrepp för personer från vissa kulturkretsar.

Enligt kommittén (s. 217) kommer förslagen med största sannolikhet att leda till en ökad invandring av nära anhöriga utanför kärnfamiljen. Antalet beviljade tillstånd kan antas fördubblas på längre sikt och tredubblas under de två första åren efter ikraftträdandet. Av statsfinansiella skäl bör därför ett försörjningskrav införas. Ytterligare ett skäl är att de flesta övriga europeiska länder uppställer ett sådant krav. Om Sveriges regler för anhöriginvandring avviker väsentligt från övriga EU-länders, kan detta leda till att intresset för att invandra till just Sverige blir större. När det gäller uppehållstillstånd för bl.a. nära anhöriga utanför kärnfamiljen föreslår kommittén, om det inte föreligger särskilda skäl, att anknytningspersonen skall svara för utlänningens försörjning under högst två år. Om försörjningskravet inte fullgörs kan förlängning av uppehållstillstånd och permanent uppehållstillstånd vägras.

Beträffande DNA-analys för att styrka ett påstått släktskapsförhållande har Anhörigkommittén (s. 211) med hänsyn framför allt till barns bästa föreslagit att en sådan möjlighet införs då det rör sig om släktskap i rakt upp- och nedstigande led. Analysen skall vara frivillig och kunna göras när tillräcklig utredning om släktskapsförhållandet inte kan tas fram på annat sätt. Var och en som undergår testet skall enligt förslaget ge sitt skriftliga samtycke före provtagningen. Utskottet noterar att regeringen har aviserat en proposition bl.a. om familjeåterförening till september 2005.

Utskottet konstaterar att de frågor som tas upp i motionerna också har tagits upp av Anhörigkommittén. En utredning har därefter fått i uppdrag att utreda hur kommitténs förslag förhåller sig till EG-direktivet om rätt till familjeåterförening. Utredningens uppdrag skall vara avslutat i juni 2005, varefter regeringen avser att förelägga riksdagen en proposition om familjeåterförening och varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare. Utskottet, som förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med utlovad lagstiftning senast i september 2005, anser inte att det finns skäl att föregripa regeringens beredningsarbete. Mot bakgrund av vad som nu sagts är det enligt utskottets mening inte nödvändigt med något uttalande av riksdagen i dessa frågor.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf221 yrkandena 1 och 2, Sf284 yrkandena 7–10, Sf15 yrkande 1, Sf351 yrkandena 18 och 19, Sf266 yrkande 16, Sf360 yrkande 9 och Sf12 yrkande 4.

## **Nyligen etablerade förhållanden**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om översyn av lagstiftning och praxis i anknytningsärenden, registerkontroll och information samt försörjningsplikt. Jämför reservationerna 15 (kd, v, c, mp), 16 (kd) och 17 (v).

### *Gällande bestämmelser*

Som redan nämnts får uppehållstillstånd ges till en utlänning som är gift med eller sambo till någon som är bosatt i Sverige eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning här, om makarna stadigvarande sammanbott utomlands. Upphållstillstånd får också ges utan att makarna eller samborna stadigvarande sammanbott utomlands under förutsättning att förhållandet framstår som seriöst och särskilda skäl inte talar mot att tillstånd ges. Detsamma gäller om de har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande.

När det gäller förhållanden som inte bestått någon längre tid, kan ett uppehållstillstånd vid första beslutstillfället tidsbegränsas, s.k. uppskjuten invandringssprövning. Ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd eller ett permanent uppehållstillstånd får ges om förhållandet består. Uppskjuten invandringssprövning tillämpas normalt under två år innan permanent uppehållstillstånd beviljas.

Fortsatt uppehållstillstånd kan beviljas även om förhållandet upphört inom nämnda tvåårstid, nämligen om det har upphört främst på grund av att sökanden eller sökandens barn utsatts för våld eller för handlingar som innefattar en annan allvarlig kränkning av sökandens eller barnets frihet eller frid. Vidare kan ett första uppehållstillstånd nekas trots att förhållandet framstår som seriöst, om det finns en påtaglig risk för att sökanden kommer att utsättas för våld eller annan allvarlig kränkning i förhållandet.

Förordningen (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen omfattar bl.a. make men inte sambo till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och anställd i en annan medlemsstats territorium, dvs. en unionsmedborgare som utnyttjat sin rätt till fri rörlighet. Eftersom make har rätt att ansluta sig till den som bor i Sverige med stöd av EG-reglerna prövas inte äktenskapets seriositet. Seriositetsprövning görs däremot när det rör sig om sambor eftersom en sambors rätt att komma till Sverige prövas enligt utlänningslagens regler.

Som närmare redovisas nedan i avsnittet Fri rörlighet har rådet antagit ett direktiv (2004/38/EG) om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier. Direktivet, som ersätter bl.a. artiklarna 10 och 11 om arbetstagarnas familjer i förordning 1612/68, syftar till att det skall bli enklare för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar att utnyttja rätten till fri rörlighet. Medlemsstaterna skall införliva EG-direktivet i sin lagstiftning senast den 30 april 2006. En särskild utredare skall senast den 31 maj 2005 lämna förslag till hur direktivet skall genomföras i svensk rätt (dir. 2004:127).

### *Motioner*

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion 2003/04:Sf403 yrkande 38 en översyn av lagstiftning och praxis avseende anknytningsärenden där förhållandet på grund av misshandel upphör före tvåårsgränsen för den uppskjutna invandringssprövningen. Om inte misshandeln bedöms som grov kan kvinnan enligt nuvarande regler utvisas. Detta visar att utländska kvinnor i motsats till

svenska får utsättas för visst mått av våld. I samma motions yrkande 39 begärs ett tillkännagivande om kontroll och information i anknytningsärenden. Utdrag från brottsregistret avseende bl.a. brott mot liv och hälsa och mot frihet och frid skall enligt motionärerna inhämtas liksom meddelande om besöksförbud. Kontroll bör även göras i folkbokföringsregistret och i Migrationsverkets register av tidigare anknytningsförfrågningar. Likalydande yrkanden finns i motion Sf351 yrkandena 20 och 21 av Sven Brus m.fl. (kd).

Ragnwi Marcelind m.fl. (kd) begär i motion 2003/04:Ju453 yrkande 9 ett tillkännagivande om att ge Migrationsverket rätt att i polisregistret kontrollera män som för in kvinnor till Sverige. I samma motion yrkande 10, begärs ett tillkännagivande om specialkompetens hos personal som skall handlägga ärenden om utvisning av kvinnor som kommit till Sverige för att leva med en man och som trots anmälan om misshandel utsätts för utvisningshot.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion 2003/04:Sf236 förslag om att personer som levt tillsammans utomlands skall kunna få uppehållstillstånd beviljat före referentens hemresa. Upphållstillstånd på grund av anknytning kan inte ges till t.ex. en som är gift eller sambo med en svensk medborgare om bägge parterna under en längre tid varit bosatta utomlands. Detta ställer till stora problem för personer som t.ex. arbetat utomlands och där träffat en partner.

Ulla Hoffmann m.fl. (v) begär i motion 2003/04:Sf257 yrkande 17 förslag om lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden. Ett likalydande yrkande finns i motion Sf266 yrkande 18 av Lars Ohly m.fl. (v).

I motion 2003/04:Sf245 av Jörgen Johansson (c) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om ett uppföljningssystem för att kvinnor som får uppehållstillstånd på grund av anknytning i Sverige inte skall riskera att fara illa. Missförhållanden efter det att Migrationsverket fattat beslut om uppehållstillstånd åvilar andra myndigheter men dessa myndigheter gör inte erforderliga uppföljningar av enskilda ärenden. Det är därför av största vikt att samhället organiserar ett uppföljningssystem. I samma motion, yrkande 2, begärs ett tillkännagivande om att under den tid uppehållstillstånd gäller ålägga män försörjningsplikt för kvinnor som invandrat som äkta maka eller för att ingå äktenskap eller leva under äktenskapsliknande förhållande.

I motion 2003/04:Sf298 av Lena Ek och Margareta Andersson (c) begärs ett tillkännagivande om ändring i grunderna för undantag från reglerna om permanent uppehållstillstånd vid personanknytning. Kvinnan bör själv få avgöra om hon vill stanna i Sverige om anknytningen upphört till följd av våld från mannens sida.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 8 ett tillkännagivande om en översyn av lagstiftning och praxis när det gäller asylärenden där ett förhållande på grund av misshandel upphör före tvåårsgränsen för den uppskjutna invandringsprövningen.

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion 2003/04:Sf357 yrkande 16 ett tillkännagivande om att skyddet för de kvinnor och barn som lever i Sve-

rige på grund av anknytning skall stärkas. Det måste bli lättare för kvinnor som utsatts för misshandel att få uppehållstillstånd.

I motion 2003/04:Sf387 av Marie Nordén m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om permanent uppehållstillstånd på grund av våld och kränkning. Motionärerna anser det fel att kvinnor som utsätts för enstaka mindre allvarliga våldshandlingar inte beviljas fortsatt uppehållstillstånd.

#### *Utskottets ställningstagande*

Som nämnts krävs för uppehållstillstånd i de fall ett förhållande inte är etablerat sedan tidigare att förhållandet bedöms som seriöst och att särskilda skäl inte talar mot att tillstånd beviljas. Syftet med seriositetsprövningen är att förhindra att invandringsbestämmelserna kringgås och att skydda parter som riskerar att i förhållandet utsättas för våld eller annan allvarlig kränkning.

Den 1 juli 2000 infördes i utlänningslagen uttryckligen en möjlighet att ge fortsatt uppehållstillstånd trots att förhållandet upphört. Regeln syftar till att avhjälpa t.ex. att kvinnor som misshandlats under förhållandet blir utvisade i de fall förhållandet upphört inom tvåårstiden. Vidare kan ett första uppehållstillstånd nekas trots att förhållandet framstår som seriöst, om det finns en påtaglig risk för att sökanden kommer att utsättas för våld eller annan allvarlig kränkning i förhållandet.

Anhörigkommittén har i delbetänkande SOU 2002:13 (s. 154 f.) redovisat hur seriositetsprövningen vanligtvis går till. Av redovisningen framgår att anknytningspersonen tillfrågas om eventuella tidigare brott i syfte att förhindra att uppehållstillstånd ges om det finns påtaglig risk för att sökanden kommer att utsättas för misshandel eller annan kränkande behandling i förhållandet. Vidare görs registerkontroll om det finns särskilda skäl, t.ex. om något framkommit som ger anledning att misstänka tidigare relevant kriminalitet. Migrationsverket har direktåtkomst till registren och kan kontrollera om personen dömts för brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller har meddelats besöksförbud. Anhörigkommittén föreslår (s. 184 f.) att den utredning som görs med anknytningspersonen till viss del ersätts genom att anknytningspersonens förmåga att försörja sökanden utreds och att anknytningspersonens förhållanden i fråga om eventuell tidigare brottslighet och äktenskap alltid undersöks genom registerkontroll. Enligt kommittén utgör skyddsaspekten ett skäl för att införa försörjningskrav vid nyligen etablerade förhållanden. Ett försörjningskrav skulle dessutom motverka skenförhållanden.

Regeringen har som redan nämnts utlovat en proposition om familjeåterförening i september 2005. Med hänsyn härtill saknas enligt utskottet anledning för riksdagen att i nuläget ta något initiativ i frågan. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2003/04:Sf403 yrkandena 38 och 39, Sf351 yrkandena 20 och 21, 2003/04:Ju453 yrkandena 9 och 10, 2003/04:Sf257 yrkande 17, Sf266 yrkande 18, 2003/04:Sf245 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Sf298, Sf12 yrkande 8, 2003/04:Sf357 yrkande 16 och 2003/04:Sf387.

Utskottet anser inte att den ordning som innebär att uppehållstillstånd får ges till en utlännings som är anhörig till någon som är bosatt i Sverige eller har

fått uppehållstillstånd för bosättning här bör ändras. Motion 2003/04:Sf236 avstyrks därför.

Utskottet vill tillägga att en särskild utredare har fått uppgift att ta ställning till hur den nuvarande ordningen vid ansökan och utredning om uppehållstillstånd på grund av anknytning kan bli mer effektiv (dir. 2004:112). I uppdraget ingår bl.a. att ge förslag till åtgärder som kan innebära kortare handläggningstider och kostnadsbesparingar utan att åsidosätta kravet på rättssäkerhet för den enskilde. Utredaren skall särskilt beakta skyddsaspekten när det kan misstänkas att någon av parterna i förhållandet kommer att utsättas för våld eller andra allvarliga kränkningar. Utredningen har den 11 mars 2005 överlämnat sitt betänkande Effektivare handläggning i anknytningsärenden (SOU 2005:14) och bl.a. föreslagit att utredningsförfarandet vid seriositetsprövningen görs mer flexibelt genom att det nuvarande muntlighetskravet ändras så att migrationsmyndigheterna får möjlighet att avgöra vilken utredningsmetod som är mest lämplig och effektiv i varje enskilt fall. Vidare föreslås att samtliga referenspersoner skall kontrolleras i belastnings- och misstankeregistren och att det skall bli möjligt att återkalla tidsbegränsade uppehållstillstånd om förhållandet upphör.

## **Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om att ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning skall kunna göras i Sverige. Jämför reservationerna 18 (kd, v) och 19 (c).

### *Motioner*

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion 2003/04:Sf403 yrkande 40 ett tillkännagivande om att undantag från huvudprincipen att uppehållstillstånd skall beviljas före inresa skall göras när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet väntar barn eller om sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Ett likalydande yrkande finns i motion Sf351 yrkande 22 av Sven Brus m.fl. (kd).

Ulla Hoffmann m.fl. (v) begär i motion 2003/04:Sf257 yrkande 16 snarast förslag till lagändring för att undantag skall kunna göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet väntar barn eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Ett likalydande yrkande finns i motion Sf266 yrkande 17 av Lars Ohly m.fl. (v).

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf360 yrkande 8 ett tillkännagivande om att ansökan om uppehållstillstånd för anhöriginvandring bör kunna ske i Sverige.



*Utskottets ställningstagande*

Uppehållstillstånd i anknytningsfall skall utverkas före inresan till Sverige, och en ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan. Undantag kan dock göras om utlänningen har stark anknytning till en i Sverige bosatt person och det skäligen inte kan krävas att utlänningen återvänder till ett annat land för att ge in ansökan där (2 kap. 5 § UtL).

I samband med en ändring av bestämmelserna om undantag från regeln om att uppehållstillstånd i princip alltid skall sökas före inresan uttalade utskottet i betänkande 1999/2000:SfU9 (s. 25) bl.a. att det bör finnas ett principiellt krav på att uppehållstillstånd skall ha beviljats före inresan och att detta även bör gälla för den som har stark anknytning hit. Utskottet ansåg dock att undantag skall kunna göras om utlänningen har stark anknytning till en i Sverige bosatt person och det skäligen inte kan krävas att han eller hon återvänder till ett annat land för att ge in ansökan där. Det förhållandet att utlänningen har eller väntar barn med någon person bosatt i Sverige kunde enligt utskottet inte undantagslöst innebära att huvudregeln skall frångås men borde liksom tidigare i de flesta fall innebära att uppehållstillstånd beviljas, i dessa fall då med uppskjuten invandringsprövning. Utskottet ansåg att det fick ankomma på de tillämpande myndigheterna att vid sin bedömning av de enskilda fallen avgöra när undantag skall kunna göras.

Utskottet anser att nu redovisat ställningstagande alltjämt äger giltighet. Utskottet finner därför inte skäl att ändra inställning i frågan och avstyrker därmed motionerna 2003/04:Sf403 yrkande 40, Sf351 yrkande 22, 2003/04:Sf257 yrkande 16, Sf266 yrkande 17 och Sf360 yrkande 8.

**Arbetskraftsinvandring****Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om ökad arbetskraftsinvandring och om arbetstillstånd till gäststuderande och till den som fått avslag på asylansökan. Jämför reservationerna 20 (fp, kd, c), 21 (m, fp, kd, c), 22 (fp, c) och 23 (m).

*Gällande bestämmelser*

Enligt 1 kap. 5 § UtL skall en utlänning som arbetar i Sverige ha arbetstillstånd. Detta gäller oavsett om utlänningen har anställning här eller utomlands. Den som har permanent uppehållstillstånd eller är nordisk medborgare behöver inte ha arbetstillstånd. Personer som är medborgare i något av EES-länderna eller Schweiz är också undantagna från kravet på arbetstillstånd. Detsamma gäller, oavsett medborgarskap, för deras anhöriga, make/sambo och barn om dessa är under 21 år eller beroende av föräldrarna för sin försörjning (4 kap. 1 § UtL).

Av 2 kap. 6 § UtL framgår att arbetstillstånd beviljas endast under vissa särskilda villkor och för viss tid. Ett uppehållstillstånd får ges till den som fått

arbetstillstånd eller som har sin försörjning tryggad på annat sätt (2 kap. 4 § UtL). AMS beslutar om riktlinjer för bedömningen av ärenden om arbetstillstånd men det är Migrationsverket som beviljar tillstånd.

Ansökan om arbetstillstånd skall som regel utverkas före ankomsten till Sverige. Flyktingar som befinner sig här och personer som till stöd för sin ansökan åberopar humanitära skäl eller familjeanknytning är undantagna (2 kap. 5, 5 a och 6 §§ UtL). Enligt 4 kap. 3 a § UtL är en asylsökande undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd i de fall Migrationsverket bedömer att beslut i ärendet inte kan fattas inom fyra månader. Gäststudenter som har uppehållstillstånd för studier i Sverige behöver inte arbetstillstånd enligt 3 kap. 4 § och 4 kap. 2 § UtL.

### *Motioner*

Per Westerberg m.fl. (m) begär i motion Sf237 yrkande 1 ett tillkännagivande om ökade möjligheter att bevilja arbetstillstånd genom att moderna regler för arbetskraftsinvandring skapas. Motionärerna anser att reglerna i princip bör vara samma för EU-medborgare som för andra. Krav på självförsörjning bör gälla och den som fått arbete här skall beviljas uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Vidare bör uppehållstillstånd och arbetstillstånd kunna sökas både från hemlandet och i Sverige efter inresan. I samma motions yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att reglerna för arbetskraftsinvandring skall utformas så att asylrätten inte urholkas eller missbrukas t.ex. genom att asylsökande behandlas olika beroende på om de har arbete eller inte. I yrkande 3 begär motionärerna att frågan om hur socialförsäkringssystemen skall fungera vid arbetskraftsinvandring utreds.

Sten Tolgfors m.fl. (m) begär i motion Ub293 yrkande 9 ett tillkännagivande om att utländska studenter automatiskt bör få arbetstillstånd eftersom de måste kunna få varva studier och arbete. Enligt motionärerna bör detta gälla samtliga utländska studerande och även efter det att de avlagt examen.

Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) begär i motion MJ7 yrkande 5 i denna del ett tillkännagivande om åtgärder för att minska skadeverkningarna av stormen den 8–9 januari 2005. För att möta dagens brist på skogsarbetare måste eventuella hinder för arbetskraft från andra länder undanröjas. Detta kan enligt motionärerna göras utan risk för lönedumpning eller brott mot kollektivavtal.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 2 ett tillkännagivande om att hanteringen av riksdagsbeslutet om att underlätta för ny arbetskraftsinvandring har varit oacceptabel och att Sveriges framtida tillväxtpotential hotas av denna hantering.

I motion Sf231 av Hans Backman (fp) begär ett tillkännagivande om att det omgående skall tas fram ett tillfälligt regelverk som ger människor från länder utanför EU som bor i Sverige och har arbete möjlighet att stanna i landet till dess att den parlamentariska utredningen angående arbetskraftsinvandring arbetat färdigt.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf284 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om att öppna Sverige för arbetskraftsinvandring och om olika for-

mer för arbetskraftsinvandring. Motionärerna anser att det skall vara möjligt att rekrytera arbetskraft i ett annat land och den som är i Sverige skall kunna söka arbete här. Vidare skall entreprenörer kunna etablera sig i Sverige. I yrkande 3 begärs att det skall finnas en möjlighet för den som kommit till Sverige som t.ex. turist eller anhörig på besök att få arbete och arbetstillstånd. Även den som har arbete och väntar på asylprövning eller som fått avslag på sin asylansökan skall kunna få arbetstillstånd. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om en svensk modell för företagarinvandring. För att få uppehållstillstånd måste försörjningen vara tryggad och personen i fråga skall ha dokumenterad erfarenhet av att driva näringsverksamhet. I yrkande 5 begär motionärerna ett tillkännagivande om regler och rättigheter för arbetskraftsinvandrare. Om anställningen upphör skall också uppehållstillståndet upphöra såvida inte personen i fråga får ett nytt arbete inom tre månader. Om personen arbetat i Sverige under tre år skall permanent uppehållstillstånd beviljas. Den som kommer hit som arbetskraftsinvandrare skall omfattas av svenska lagar och de flesta trygghetssystem. Däremot skall socialhjälp lämnas först efter en tids karens. I yrkande 6 begärs åtgärder för att minimera riskerna för oseriös arbetskraftsinvandring. Det kan ske t.ex. genom att den som anlitar utländsk arbetskraft alltid anses som arbetsgivare.

I motion Sf324 av Birgitta Ohlsson (fp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att utländska personer fritt skall få söka arbete i Sverige utan att AMS skall pröva om yrket i fråga är ett bristyrke. I samma motions yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att svensk respektive nordisk arbetskraft inte skall ha förtur till jobb på den svenska arbetsmarknaden.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Ju485 yrkande 1 ett tillkännagivande om arbetskraftsinvandring. Om människor på laglig väg ges möjlighet att komma till Europa för att arbeta minskar risken för människohandel.

Anita Brodén m.fl. (fp) begär i motion MJ508 yrkande 3 ett tillkännagivande om säsongsarbete samt förenklade regelverk för arbetskraftsinvandring. Motionärerna anser att arbetskraftsinvandring skulle minska svårigheterna att rekrytera säsongsarbetskraft.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion MJ5 yrkande 21 ett tillkännagivande om ändrade regler för att förenkla arbetskraftsinvandring från länder utanför EU. Under överskådlig tid kommer svenskt skogsbruk till följd av stormkatastrofen i södra Sverige att ha ett kraftigt ökat behov av kvalificerade skogsarbetare. Ett sätt att tillgodose behovet är att göra det enklare att arbetskraftsinvandra för icke EU-medborgare.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkande 16 ett tillkännagivande om arbetskraftsinvandring. Ökad arbetskraftsinvandring ger enligt motionärerna bl.a. färre svartjobb och ökad tillväxt samt bättre demografisk balans.

I motion Sf210 av Torsten Lindström (kd) begärs förslag till ändring av regelverket angående asylsökande. Asylsökande som fått arbete i Sverige bör kunna få ansökan om uppehållstillstånd prövad i Sverige. Vidare bör ansökan behandlas positivt oavsett om det finns flyktingskäl eller inte.

Stefan Attefall m.fl. (kd) begär i motion A356 yrkande 14 ett tillkännagivande om arbetskraftsinvandring som enligt motionärerna kan bidra både till tillväxt och nya arbetstillfällen och till en förbättrad integration av invandrare som redan lever i Sverige.

Göran Hägglund m.fl. (kd) begär i motion MJ6 yrkande 10 ett tillkännagivande om regelverket kring att anlita utländsk arbetskraft. Vid större stormskador kan det enligt motionärerna uppstå brist på skogsarbetare. Då är det nödvändigt att reglerna för arbetskraftsinvandring är flexibla. Regeringen bör därför uppdra åt lämplig myndighet att föreslå hur regelverket skall utformas.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf360 yrkande 5 ett tillkännagivande om att Sverige bör öka möjligheterna till arbetskraftsinvandring som kan bidra bl.a. till tillväxt och nya arbetstillfällen. I samma motion, yrkandena 6 och 7, begärs tillkännagivanden om att man skall kunna ansöka om arbetstillstånd på plats i Sverige och att människor som har ett arbetserbjudande i Sverige skall få arbetstillstånd omgående. Ett sådant tillstånd bör ges på fem år om det rör en fast anställning eller om anställningen har en varaktighet på minst ett år.

### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om arbetskraftsinvandring, bl.a. i betänkandena 2002/03:SfU8 och 2003/04:SfU12. I samband med att riksdagen tog ställning till det förstnämnda betänkandet gav riksdagen genom ett tillkännagivande regeringen i uppdrag att tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda konsekvenser av och ta fram ett regelverk som medger en större arbetskraftsinvandring från länder utanför EU.

Av direktiven till den parlamentariska kommitté som därefter tillsatts (dir. 2004:21) framgår att kommittén skall ta fram förslag till ett regelverk som medger vidgad arbetskraftsinvandring från länder utanför EU/EES. Kommittén skall vidare utreda behovet av arbetskraftsinvandring och bedöma de konsekvenser som ytterligare sådan invandring kan få på arbetsmarknaden och i övrigt. Kommittén skall också beakta pågående arbete inom EU liksom konsekvenserna för den svenska arbetsmarknaden av EU:s utvidgning. Behovet av åtgärder för att göra det attraktivt för arbetstagare från länder i och utanför EU/EES att söka sig till bristyrken i Sverige skall övervägas. Vidare skall kommittén studera sambandet mellan regelverket för arbetskraftsinvandring och regelverket för asyl och skyddsbehövande i övrigt med utgångspunkten att asylrätten inte skall urholkas. Förslag till förändringar av regelverket måste syfta till ökad flexibilitet, förenklad administration och långsiktig hållbarhet. En grundläggande utgångspunkt för utredningsarbetet är att löner, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor för personer som invandrar för att arbeta skall vara i nivå med dem som gäller för arbetstagare som redan finns i landet. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag i ett delbetänkande senast den 1 mars 2005 och i ett slutbetänkande senast den 1 mars 2006. Utskottet har erfärit att utredningen fått förlängd tid för avlämnande av delbetänkandet till den 15 juni 2005.

Utskottet kan konstatera att det sedan en tid pågår ett arbete med att ta fram förslag till ett regelverk som medger en vidgad arbetskraftsinvandring. I den mån nuvarande regelverk inte skulle vara tillräckligt för att möta behovet av tillfälligt utländsk arbetskraft i en situation liknande den som uppstod efter den kraftiga stormen i början på januari i år förutsätter utskottet att kommittén har möjlighet att överväga lämpliga åtgärder. Utskottet vill dock erinra om att varken nordiska medborgare eller EU/EES-medborgare behöver ha arbetstillstånd för att arbeta i Sverige.

När det gäller asylsökandes möjlighet att ändra sin asylansökan till att avse ansökan om uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl har utskottet tidigare pekat på att det är angeläget att en utökad arbetskraftsinvandring inte tillåts leda till en försämrad rättssäkerhet vid prövning av skyddsgrunderna för asyl. Utskottet ansåg i betänkande 2002/03:SfU8 (s. 28) att arbetstillstånd inte annat än i undantagsfall skall kunna sökas av den som redan befinner sig i Sverige. Utskottet vidhåller sin inställning i frågan men vill samtidigt framhålla att det är viktigt att skilja på uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov och uppehållstillstånd av arbetsmarknads- eller anknytningsskäl. Kravet på ansökan före inresa till Sverige är en del av den reglerade invandringen som enligt utskottets mening bör upprätthållas även fortsättningsvis. Det är även viktigt att en person som vill söka uppehållstillstånd och arbetstillstånd på andra grunder inte söker asyl för att kringgå reglerna. Det är inte heller rimligt om en asylsökande som saknar asylskäl lättare än andra skulle få uppehållstillstånd om han eller hon har ett arbete. Utskottet vill emellertid peka på att det av direktiven till den parlamentariska kommittén framgår att kommittén även skall undersöka om det finns möjlighet till ett något mer flexibelt förhållningssätt till ansökningar om arbetstillstånd som görs efter inresa till Sverige men att utgångspunkten måste vara att asylrätten inte får urholkas.

Tanken med systemet för gäststudier är att de skall ges en möjlighet att komma till Sverige för att bedriva studier. Om de har beviljats uppehållstillstånd behöver de inte ha arbetstillstånd. Däremot beviljas i regel inte en medföljande make till en gäststuderande arbetstillstånd. Utskottet konstaterar att den parlamentariska kommittén skall överväga reglerna kring gäststudenters möjligheter att stanna kvar i Sverige och arbeta efter avslutade studier.

Mot bakgrund av vad som nu anförts anser utskottet att det för närvarande inte är påkallat med något uttalande från riksdagens sida i frågor som rör arbetskraftsinvandring. Utskottet avstyrker därför motionerna Sf237 yrkandena 1–3, Ub293 yrkande 9, MJ7 yrkande 5 i denna del, Sf15 yrkande 2, Sf231, Sf284 yrkandena 1–6, Sf324 yrkandena 1 och 2, Ju485 yrkande 1, MJ508 yrkande 3, MJ5 yrkande 21, Sf351 yrkande 16, Sf210, A356 yrkande 14, MJ6 yrkande 10 och Sf360 yrkandena 5–7.

Utskottet vill tillägga att kommissionen den 11 januari 2005 lagt fram en grönbok om en gemensam syn på ekonomisk migration i EU (KOM(2004) 811). Syftet är att inleda en djupgående diskussion med deltagande av EU-institutionerna, medlemsstaterna och det civila samhället om den lämpligaste utformningen av gemenskapsregler för att ta emot ekonomiska migranter och

om mervärdet av att anta ett sådant gemensamt ramverk. Kommissionen avser att under 2005 organisera en offentlig utfrågning för att diskutera frågan med berörda intressenter. Efter ett samrådsförfarande kommer kommissionen att lägga fram en åtgärdsplan för laglig migration, vilket i enlighet med Haag-programmet skall ske före utgången av 2005.

Av regeringens faktagromemoria till riksdagen den 25 februari 2005 (2004/05:FPM43) framgår att Sverige välkomnar debatten om ekonomisk migration och anser att den är en framtidsfråga för EU. Det är viktigt att noga analysera behovet av ökad arbetskraftsinvandring. Den framtida strategin för arbetskraftsinvandring kompletteras av integrationspolitiken, som är ett nationellt ansvar. Strategin måste belysas ur såväl ett invandrings- som ett arbetsmarknadsperspektiv. Arbetskraftsinvandringen från länder utanför EU är en faktor som kan bidra till att på sikt öka EU:s konkurrenskraft och säkerställa ekonomisk tillväxt. Därför måste man diskutera hur Europa kan göras attraktivt för framtidens arbetskraftsinvandrare. Enligt faktagromemorian är det viktigt att det i denna fråga blir en bra dialog mellan medlemsstaterna och kommissionen så att handlingsplanen som kommissionen avser att ta fram till slutet av 2005 har ett så brett stöd som möjligt.

## **Fri rörlighet inom EU**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om försörjningskrav för den som flyttar till Sverige eller ett annat EU-land och om fri rörlighet för registrerade partner och sambor. Jämför reservationerna 24 (m), 25 (m, fp) och 26 (m, fp, c).

### *Skrivelsen*

Enligt skrivelsen är syftet med rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier att förenkla regelverket genom att slå samman nio befintliga direktiv till en rättsakt. Dessa direktiv jämte artiklarna 10 och 11 i förordning (EEG) nr 1612/68 upphävs. De direktiv som upphävs reglerar bl.a. fri rörlighet för arbetstagare, egenföretagare, pensionärer, studenter och icke ekonomiskt aktiva.

Direktivet syftar vidare till att det skall bli enklare för unionsmedborgare att utnyttja rätten till fri rörlighet, att möjligheterna att begränsa rätten till vistelse skall regleras tydligare samt att rörlighet och bosättning för unionsmedborgares familjemedlemmar skall underlättas avsevärt, oavsett medborgarskap. Grundprincipen är att unionsmedborgarna skall kunna röra sig fritt mellan medlemsstaterna på ungefär samma villkor som när medlemsstaters medborgare flyttar och byter bostad eller arbetsplats i de egna länderna. Medlemsstaterna skall som redan nämnts införliva direktivet i sin lagstiftning senast den 30 april 2006. En särskild utredare har tillsatts för att ta ställning

till hur direktivet skall genomföras i svensk rätt (dir. 2004:127). Uppdraget skall redovisas senast den 31 maj 2005.

Våren 2004 gjorde regeringen i skrivelse 2003/04:119 bl.a. bedömningen att det under en övergångsperiod skulle krävas arbetstillstånd för arbetstagare från EU:s nya medlemsstater Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien för att arbeta i Sverige. Syftet var att under en begränsad tid ha möjlighet att kontrollera att människor som kom till Sverige för att arbeta skulle erbjudas löner och anställningsvillkor som motsvarar svenska kollektivavtal. Riksdagen tog emellertid avstånd från att särskilda övergångsregler skulle införas fr.o.m. den 1 maj 2004. Riksdagen gav samtidigt regeringen i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag om möjligheterna till bevakning av kollektivavtal.

Regeringen aviserade samtidigt en rad uppdrag i syfte att se över olika möjligheter till utökad kontroll och uppföljning av regelverket på arbetsmarknaden och det sociala området. Dessa uppdrag har bl.a. resulterat i att en arbetsgrupp tillsatts med uppgift att följa utvecklingen på arbetsmarknaden efter EU:s utvidgning och att en utredning fått i uppdrag (dir. 2004:61) att undersöka möjligheterna att begränsa rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen för medborgare i ett annat EU-land som kommer till Sverige för att söka arbete. Sistnämnda uppdrag skall redovisas i sin helhet senast den 1 maj 2005. Vidare har ansvarigt statsråd tillsatt en projektgrupp för kartläggning av hur det svenska socialförsäkringssystemet fungerar i internationella förhållanden.

Den tidigare nämnda utredningen med uppdrag att ta ställning till hur rådets direktiv om rätt till familjeåterförening skall genomföras i Sverige har genom tilläggsdirektiv (dir. 2004:9) fått i uppdrag att ta ställning till hur ett annat av rådets direktiv, nämligen direktivet 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, skall genomföras i svensk rätt. Direktivet ger tredjelandsmedborgare som varit bosatta i landet minst fem år en rättslig ställning som under vissa förutsättningar bl.a. medför en rätt till bosättning i annan medlemsstat. Direktivet skall vara genomfört i svensk rätt senast den 23 januari 2006, och utredningen skall redovisa sitt uppdrag i ett delbetänkande den 15 mars och i ett slutbetänkande den 30 juni 2005.

### *Motioner*

I motion Sf356 av Tobias Billström m.fl. (m) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om medborgarskap som hinder för rörlighet av arbetskraft i Öresundsregionen. Motionärerna menar att det är omöjligt för en som inte är EU-medborgare att ta arbete i det ”andra landet” om man inte tillhör en bristyrkesgrupp. Som exempel redovisas situationen för en dansk familj som bosatte sig i Sverige efter att ha bott och arbetat i Danmark under 16 år. Vid flytten miste kvinnan, som är cypriot, sitt danska arbetstillstånd och förlorade därmed sitt danska arbete.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion K431 yrkande 12 ett tillkännagivande om försörjningskrav för den som flyttar till Sverige eller ett annat EU-land. Endast den som kan försörja sig skall få uppehållstillstånd på grund av

arbete. Några få timmars arbete per vecka skall inte kunna ge tillgång till hela trygghetssystemet. Regeringen bör ta initiativ till en ändring av villkoren för uppehållstillstånd för arbetstagare för att få till stånd en ny rimlig definition av arbetstagarbegreppet.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion L295 yrkande 21 ett tillkännagivande om fri rörlighet för EU-medborgare. Motionärerna påpekar att registrerade partner och sambor inte har samma rätt att flytta med som make.

I motion Sf406 av Luciano Astudillo m.fl. (s) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om en bättre kontroll av anställningserbjudanden vid ansökan om uppehållstillstånd inom EU/EES. I samma motions yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vikten av att Migrationsverket i fortsättningen noggrant följer utvecklingen och konsekvenserna av östutvidgningen på svensk arbetsmarknad och hur den påverkar den svenska välfärdsmodellen.

### *Utskottets ställningstagande*

Direktivet 2004/38/EG innebär en rätt för EU-medborgarna och deras familjemedlemmar att fritt kunna röra sig mellan medlemsstaterna på ungefär samma villkor som när medlemsstaters medborgare flyttar och byter bostad eller arbetsplats i de egna länderna. Begreppet familjemedlem har utvidgats till att omfatta även registrerade partner under förutsättning att den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap. Däremot räknas inte sambor som familjemedlemmar. I artikel 3.2.b anges emellertid att den mottagande medlemsstaten skall underlätta inresa och uppehåll för den partner som en unionsmedborgare har ett varaktigt och vederbörligen styrkt förhållande med.

Utskottet beklagar att registrerade partner och sambor enligt direktivet inte likställs med make men har förståelse för att arbetet inom EU med att ta fram t.ex. direktiv och förordningar innebär att medlemsstaterna från tid till annan tvingas till kompromisser. Utskottet anser att frågan inte fått en helt tillfredsställande lösning men hyser ändå visst hopp om att utvecklingen inom EU på sikt kan komma att leda till att även dessa grupper kommer att omfattas av familjebegreppet. Med det anförda avstyrker utskottet motion L295 yrkande 21.

Såvitt gäller försörjningskrav framgår det av samma EG-direktiv (artikel 6.1) att unionsmedborgare och deras familjemedlemmar skall ha rätt att uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium i högst tre månader utan några andra villkor eller formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass. För uppehållsrätt under längre tid krävs enligt artikel 7 att den berörda personen är anställd eller egenföretagare i den mottagande medlemsstaten eller för sin egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten. För vissa andra grupper, t.ex. studerande, finns särskilda regler.



Någon definition av arbetstagarbegreppet ges inte i nämnda EG-direktiv. I betänkande 2003/04:SfU15 har dock utskottet utförligt redogjort för det EG-rättsliga arbetstagarbegreppet (s. 25 f.). I betänkandet behandlades ett motionsyrkande (fp) om att arbetstagarbegreppet i EG-rätten borde utformas så att arbete för att ge rätt till uppehållstillstånd skulle räcka till den egna försörjningen. Utskottet konstaterade dels att en arbetstagarare, enligt vad som hade uppgivits vid den av utskottet anordnade offentliga utfrågningen, inte behöver kunna försörja sig helt och hållet själv för att betraktas som arbetstagarare i EG-rättslig mening, dels att ett uppställande av begränsande regler för andra EU/EES-medborgare än de egna utgör en diskriminering enligt EG-rätten. Utskottet hänvisade samtidigt till att Sverige enligt vad som angavs i regeringens skrivelse 2003/04:119 avsåg att aktivt verka för sådana förändringar av EU:s regelverk att bättre hänsyn kan tas till de olika situationer på arbetsmarknaden som kan förekomma. Utskottet förutsatte att regeringen fortsatt skulle verka för sådana förändringar av EU:s regelverk och ansåg att något uttalande från riksdagens sida inte var nödvändigt. Med det anförda avstyrkte utskottet motionsyrkandet i fråga.

Mot bakgrund av vad som nu anförts och med hänsyn till det arbete som pågår med att ta fram förslag om hur direktiv 2004/38/EG skall genomföras i svensk rätt anser utskottet att riksdagen inte bör vidta någon åtgärd vad gäller frågan om försörjningskrav för EU-medborgare som flyttar till t.ex. Sverige. Utskottet avstyrker därmed motion K431 yrkande 12. Även motion Sf406 yrkandena 1 och 2 avstyrks med det anförda.

En av motionerna rör medborgarskap som hinder för fri rörlighet i Öresundsregionen (här bortses från att Cypern numera är medlem i EU). Frågan om att undanröja gränshinder i Norden har varit aktuell under flera år. Regeringen har i skrivelse 2003/04:90 redogjort för det nordiska samarbetet under 2003 och även arbetet med att avskaffa gränshinder. Bland annat anges att den förre danske statsministern Poul Schlüter under 2003 fick i uppdrag att driva på gränshindersarbetet. En redogörelse för de förslag Poul Schlüter lagt fram på olika områden lämnades i oktober 2004. Ett av förslagen innebär att varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare skall omfattas av den gemensamma nordiska arbetsmarknaden. Sedan de nordiska arbetsmarknadsministrarna beslutat att inte godta detta förslag har en nordisk arbetsgrupp tillsatts för att göra en översyn av den nordiska överenskommelsen om en gemensam nordisk arbetsmarknad. Översynen beräknas vara klar under 2005.

Utskottet kan konstatera att rådets direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning är tillämpligt på tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i en medlemsstat. Tredjelandsmedborgare som är flyktingar eller på annat sätt skyddsbehövande omfattas inte. Tredjelandsmedborgare som varit lagligen bosatta i en medlemsstat i fem år har rätt att beviljas ställning som varaktigt bosatta om de visar att de förfogar över tillräckliga medel för sin försörjning och har en sjukförsäkring. Enligt huvudregeln skall de åtnjuta den behandling som en medlemsstats egna medborgare får i fråga om bl.a. tillträde till arbetsmarknaden, utbildning och social trygghet.

het, socialt bistånd och socialt skydd. De har vidare rätt att bosätta sig i andra medlemsstater för att arbeta eller studera eller av andra skäl. Den andra medlemsstaten får begära att de bevisar att de har stabila och regelbundna försörjningsmedel och en sjukförsäkring. Makar och barn har en principiell rätt att medfölja en varaktigt bosatt som flyttar till en annan medlemsstat. Den andra medlemsstaten får begära bevis för att familjemedlemmen har sin försörjning tryggad och en sjukförsäkring. Utskottet noterar att direktivet inte är bindande för eller tillämpligt i Danmark.

Regeringen har som redan nämnts planerat att under september 2005 förelägga riksdagen en proposition om familjeåterförening och varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare. Med hänsyn härtill och då frågan om en gemensam nordisk arbetsmarknad är föremål för översyn inom ramen för det nordiska samarbetet anser utskottet att riksdagen för närvarande inte bör göra något uttalande i frågan om hinder för rörlighet i Öresundsregionen. Motion Sf356 yrkande 1 avstyrks med det anförda.

## Flyktingpolitiken

### Flyktingbegreppet och andra skyddsgrunder

#### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om ett utvidgat flyktingbegrepp omfattande bl.a. könsrelaterad förföljelse, skyddsbehov och avvisningsbeslut, kristna konvertiter från Iran samt om asylsökande romer. Vidare bör riksdagen avslå motioner om Dublinförordningens tillämpning och principen om non-refoulement samt om säkra länder m.m. Jämför reservationerna 27 (fp, kd, v, c, mp), 28 (kd,c), 29 (fp), 30 (v, mp), 31 (kd, c), 32 (v, mp), 33 (fp, kd, c), 34 (v), 35 (mp), 36 (kd, c) och 37 (v, mp).

#### *Gällande ordning*

FN-konventionen från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning, Genèvekonventionen, kompletterades år 1967 med det s.k. New York-protokollet. Protokollet innebär att staterna förbinder sig att tillämpa konventionen utan begränsning till händelser som inträffat före den 1 januari 1951 och som regel utan geografisk begränsning till händelser som inträffat i Europa.

Genèvekonventionen innehåller bl.a. en definition av vem som skall anses som flykting och föreskriver förbud mot avvisning eller utvisning av personer till ett land där de riskerar förföljelse eller till ett land där de inte åtnjuter trygghet gentemot att bli sända till ett land där de riskerar förföljelse.

I konventionen definieras en flykting som en person som ”i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning befinner sig utan-

för sitt hemland och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av hemlandets skydd”.

I Genèvekonventionens artikel 33 anges att en flykting inte får avvisas eller utvisas till ett land där hans liv eller frihet hotas på grund av hans ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning.

I artikel 3 i FN:s konvention mot tortyr och annan omänsklig eller förnedrande behandling anges följande.

1. Ingen konventionsstat skall utvisa, återföra eller utlämna en person till en annan stat, i vilken det finns anledning att tro att han skulle vara i fara för att utsättas för tortyr.

2. För att fastställa huruvida sådan anledning föreligger, skall de behöriga myndigheterna beakta alla hänsyn av betydelse, vari i förekommande fall även skall inbegripas förekomsten i den berörda staten av ett konsekvent handlingsmönster av grova, uppenbara eller talrika kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Också i artikel 3 i europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen, finns ett förbud mot tortyr.

En flykting har enligt utlänningslagen en principiell rätt att få uppehållstillstånd i Sverige. Definitionen av vem som är flykting är intagen i 3 kap. 2 § UtLL och har samma lydelse som i Genèvekonventionen, dock med uttryckligt angivande att denna rätt gäller oberoende av om förföljelsen utgår från landets myndigheter eller om dessa inte kan antas bereda skydd mot förföljelse från enskilda.

Utöver flyktingar har tre andra kategorier enligt 3 kap. 3 § UtLL en principiell rätt att få skydd i Sverige. Det rör sig om personer som lämnat sitt land av andra skäl än av flyktinggrundande orsaker och som

1. känner en välgrundad fruktan för att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

2. på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt behöver skydd eller på grund av en miljökatastrof inte kan återvända till sitt hemland, eller

3. på grund av sitt kön eller homosexualitet känner välgrundad fruktan för förföljelse.

Som flykting och som skyddsbehövande enligt ovanstående grunder anses även en person som är statslös och som av de uppräknade skälen befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare haft sin vanliga vistelseort, under förutsättning att personen inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit.

Enligt 8 kap. 1 § UtLL får en avvisning eller utvisning aldrig verkställas om det finns skäligen anledning att tro att utlänningsen riskerar dödsstraff, kroppsstraff eller tortyr eller att utsättas för annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Verkställighet får inte heller ske till ett land där

utlännningen inte är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon riskerar dödsstraff m.m.

I 4 kap. 12 § UtL anges att när en fråga om avvisning eller utvisning prövas skall hänsyn tas till om utlännningen på grund av bestämmelserna i bl.a. 8 kap. 1 § UtL inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att avgörandet verkställs.

Förordning EG nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i någon medlemsstat, Dublinförordningen, trädde i kraft den 17 mars 2003 och tillämpas fr.o.m. den 1 september 2003. Förordningen bygger till stor del på samma principer som den tidigare s.k. Dublinkonventionen. Ansvaret för prövning av en asylansökan (en ansökan om internationellt skydd i enlighet med Genèvekonventionen) åligger den medlemsstat som har tagit störst del i den asylsökandes inresa (genom att utfärda visering eller uppehållstillstånd) med undantag av regler om familjåterförening. Varje medlemsstat får pröva en asylansökan som lämnats in av en tredjelandsmedborgare även om det inte föreligger någon skyldighet enligt förordningen. Vidare får varje medlemsstat, även om den inte är ansvarig enligt förordningen, sammanföra familjemedlemmar och andra släktingar i beroendeställning av humanitära skäl. I förordningen anges att medlemsstaterna bl.a. beaktar principen om non-refoulement.

### *Skrivelsen*

Den 29 april 2004 antogs direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när medborgare i tredje land och statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd. Det s.k. skyddsgrundsdirektivets huvudsakliga syfte är att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som behöver internationellt skydd samt att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgängliga för dessa personer. Ett långsiktigt syfte är också att begränsa asylsökandes förflyttningar mellan medlemsstaterna när sådana endast motiveras av rättsliga skillnader, något som tillnärmning av reglerna om erkännande och innebörd av flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande bidrar till. Direktivet inleds med ett antal definitioner av vilka bl.a. framgår att samlingsbegreppet internationellt skydd i direktivets mening innebär flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande. Begreppet flykting utgår från den definition som återfinns i Genèvekonventionen. Direktivets andra del reglerar innebörden av internationellt skydd, dvs. vilka rättigheter och förmåner som är knutna till den beviljade statusen. Bland annat behandlas rätten till uppehållstillstånd och resedokument. Vidare berörs rättigheter och förmåner för familjemedlemmar, rätten till tillträde till arbetsmarknad och utbildning, sociala förmåner, rätten till hälso- och sjukvård samt bostad och rätten till fri rörlighet. Medlemsstaterna skall införliva direktivet i sin lagstiftning senast den 10 oktober 2006.

En särskild utredare skall ta ställning till hur skyddsgrundsdirektivet skall genomföras i Sverige. Utredaren skall även redovisa hur andelen personer som beviljas flyktingstatus eller status som skyddsbehövande i övrigt i Sverige förhåller sig till motsvarande andel i vissa utvalda länder och analysera vad eventuella skillnader beror på (dir. 2004:114). Uppdraget skall redovisas senast den 16 september 2005.

I skrivelsen anges att det i betänkandet Flyktingskap och könsrelaterad förföljelse (SOU 2004:31) föreslås att den s.k. könsbestämmelsen i 3 kap. 3 § första stycket 3 UtL skall utgå och att det direkt av lagtexten i stället skall framgå att det vid prövningen av en asylansökan skall beaktas att förföljelse som har sin grund i en utlännings kön eller sexuella läggning kan ligga till grund för flyktingskap. Förslagen har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. En proposition är aviserad till maj 2005.

Den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) och FN:s kommitté mot tortyr är exempel på organ som har behörighet att pröva enskilda klagomål mot en stat. Europadomstolen är behörig att pröva klagomål från enskilda mot samtliga stater som är anslutna till Europakonventionen. För att FN:s tortyrkommitté skall kunna pröva klagomål från enskilda förutsätts att staten i fråga har accepterat den individuella klagorätten. Av de 139 stater som är anslutna till tortyrkonventionen har endast 54 accepterat den individuella klagorätten. Båda organen prövar om en verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut strider mot respektive konventionsåtagande.

I skrivelsen anges att FN:s tortyrkommitté hittills har prövat 33 ärenden i sak avseende klagomål mot Sverige. Kommittén har i nio fall bedömt att ett återsändande av den klagande efter ett beslut om avvisning eller utvisning skulle innebära ett brott mot artikel 3 i FN-konventionen mot tortyr. I sju fall har kommittén konstaterat att Sverige inte har kränkt konventionen. Sju ärenden har avslutats utan sakprövning. Antalet anmälningar till kommittén har ökat under de senaste åren. För närvarande finns ett femtontal öppna ärenden mot Sverige hos kommittén i vilka regeringen ombetts att yttra sig. Ingen avvisning har verkställts i de fall där kommittén funnit att en verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skulle stå i strid med konventionsåtagandet.

Sverige har hittills inte fällts i Europadomstolen i något fall vad gäller utlänningsärenden. Ett stort antal klagomål har avvisats av domstolen som ogrundade. För närvarande handläggs vid domstolen ett tiotal mål med anknytning till svenska utlänningsärenden i vilka regeringen ombetts att yttra sig.

## *Motioner*

### *Könsrelaterad förföljelse*

Tillkännagivanden om att flyktingbegreppet skall utvidgas till att omfatta även förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning begärs i motionerna

Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkande 5, Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 2, L295 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 22 och 27–29 samt Sf278 av Anne-Marie Ekström m.fl. (fp) yrkande 1. I motionerna påtalas behovet av ett skyndsamt utredningsarbete rörande den svenska lagstiftningen så att beslut i frågan inte försenas än mer. Motionärerna i Sf277 anser att Sverige måste bevaka att EU:s skyddsgrundsdirektiv ger flyktingstatus åt personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning och att ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen behövs för att ge flyktingstatus åt dessa personer. Kunskapen om dessa personers situation i de länder de flyr från måste också bli bättre.

I motionerna Sf13 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 5 och Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 10 begärs tillkännagivanden om att flyktingbegreppet bör vidgas till att omfatta även personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Motionärerna begär förslag till nödvändiga författningsändringar. I motion Sf351 yrkande 11 anges att kompetensen vid invandringsmyndigheterna och beslutsunderlaget om situationen i hemländerna för kvinnor respektive homosexuella bör ses över.

Rosita Runegrund m.fl. (kd) begär i motion U308 yrkande 16 ett tillkännagivande om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön, bl.a. när det gäller könsstympning.

I motionerna U257 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5 och Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 19 begärs tillkännagivanden om att könsidentitet skall omfattas av flyktingbegreppet och att åtgärder krävs för att den planerade lagstiftningen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall få genomslag i rättstillämpningen.

Kenneth Johansson m.fl. (c) begär i motion So604 yrkande 14 ett tillkännagivande om att riksdagens beslut om att förföljelse på grund av sexuell läggning skall vara giltigt asylskäl inte på ett tillfredsställande sätt har implementerats.

I motion Sf318 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att flyktingbegreppet i utlänningslagen vidgas till att också omfatta personer som riskerar förföljelse på grund av kön, sexuell läggning eller könsidentitet.

Också i motion Sf390 av Börje Vestlund m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att överväga ändringar i utlänningslagen så att flyktingbegreppet också omfattar personer som riskerar förföljelse på grund av kön, sexuell läggning och könsidentitet.

#### *Motioner om skyddsbehov och avvisningsbeslut m.m.*

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 10 ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma med en samlad analys av varför antalet anmälningar till FN:s tortyrkommitté ökat de senaste åren samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att Sverige inte skall fällas i framtiden.

I motion Sf13 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om en mer human och rättssäker asyl- och flyktingpolitik. Motionärerna påtalar att trots att Sverige kritiserats av FN:s tortyrkommitté och Europarådets kommissionär uteblir förslag till en rättssäker process.

I motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att stärka svenska myndigheters respekt för asyrrätten och Genèvekonventionen. Sverige har enligt motionärerna i praktiken upphört att tillämpa Genèvekonventionen. Asylsökande kommer ofta från länder med krig, väpnad konflikt eller grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, ändå fick bara ca 2 % uppehållstillstånd med flyktingstatus 2003.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 6 ett tillkännagivande om att den bristande rättssäkerheten och misstroendekulturen i asylprocessen måste åtgärdas. I motionen anförs att tolkning av lagar och praxis har hårdnat och att asylutredningar ofta uppvisar brister. Sverige har också kritiserats och fällts av FN:s tortyrkommitté.

I två motioner, Sf13 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 6 och Sf258 av Annelie Enochson (kd), begärs tillkännagivanden om dels situationen för kristna konvertiter från Iran, dels att flyktingar som konverterat från islam till kristendom och därför riskerar tortyr och dödsstraff i länder med sharialagstiftning skall få skydd enligt FN:s konvention om mänskliga rättigheter, Europakonventionen om mänskliga rättigheter och FN:s barnkonvention. Konversion är belagt med dödsstraff och bör enligt motionärerna utgöra asylskäl.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf322 yrkandena 1–3 tillkännagivanden om rätten till individuell bedömning i asylärenden, ökad kunskap om situationen för romer och att kosovoromers skyddsbehov enbart skall prövas mot Kosovo. Motionärerna anger bl.a. att asylansökningar från personer med romani som modersmål allt oftare betraktas som uppenbart ogrundade.

#### *Motioner om Dublinförordningen m.m.*

I motion Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om Dublinförordningen. Motionärerna anser att reglerna är komplicerade och svårförutsägbara, bl.a. gällande ansvarighet för prövningen och tidsfristerna. Vidare har en ytterst restriktiv praxis utvecklats. Motionärerna menar att det måste finnas större utrymme för att av starka humanitära skäl, t.ex. vid sjukdom eller familjeanknytning, låta asylprövningen ske i Sverige.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkande 4 ett tillkännagivande om problemet med Dublinförordningen och principen om non-refoulement. Motionärerna anför att flyktingbegreppet fortfarande tolkas olika av medlemsstaterna, varför Dublinförordningen och principen om non-refoulement kan hamna i konflikt med varandra. Sverige bör i större utsträckning utnyttja rätten att pröva asylärenden för att undvika att asylsökande hamnar i länder som har en striktare lagstiftning och praxis än Sverige.

I motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall ta initiativ till en översyn av Dublinförordningen, i syfte att ändra fördelningskriteriet så att asylsökandes eget val skall vara styrande.

I motion Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkandena 2, 13 och 14 begärs tillkännagivanden om frivilligt samarbete för att ge flyktingar möjlighet att ta sig till det land de söker sig samt att Dublinförordningen och Eurodac skall rivas upp.

#### *Motioner om säkra länder m.m.*

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkandena 6 och 7 tillkännagivanden om att någon lista över säkra länder ej skall upprättas och om EU-medborgares rätt att söka asyl. Motionärerna anför att EU-ländernas egna medborgare genom det s.k. Aznarprotokollet berövas rätten att söka asyl i andra medlemsländer. Det är en oacceptabel inskränkning då situationer kan uppstå där människor löper fara att förlora livet eller sina mänskliga rättigheter även i Europa. Regeringen bör snarast deklarerat hur man kommer att verka för en ändring.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 9 ett tillkännagivande om att Sverige i EU skall verka för att en lista med säkra länder ej upprättas.

I motion Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkandena 10–12 begärs tillkännagivanden om att FN:s krav på individuell prövning av varje asylansökan och andra FN-krav måste bli standard inom EU samt att konceptet med säkra länder och säkra tredjeländer bör avskaffas. I motionen anförts att UNHCR har kritiserat ett sådant prövningsförfarande och att principen om säkert land kringgår rätten till individuell prövning.

#### *Utskottets ställningstagande*

Den 29 april 2004 antog rådet direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet, det s.k. skyddsgrundsdirektivet. I direktivet ges följande riktlinjer för tolkningen av förföljelsegrunden tillhörighet till en viss samhällsgrupp. En grupp skall anses utgöra en särskild samhällsgrupp, särskilt när gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras, eller består av personer som har en gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den, eller då gruppen har en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen. Beroende på omständigheterna i ursprungslandet kan en särskild samhällsgrupp omfatta en grupp grundad på en gemensam egenskap, t.ex. sexuell läggning. Sexuell läggning får inte tolkas så att det innefattar handlingar som anses brottsliga enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning. Könsrelaterade



aspekter kan beaktas, utan att dessa i sig ger upphov till en presumtion för artikelns tillämplighet.

Utredningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, som även tagit hänsyn till rådets direktiv i dessa delar, föreslår i sitt betänkande Flyktingskap och könsrelaterad förföljelse (SOU 2004:31) att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning inryms i flyktingbegreppet och att den s.k. könsbestämmelsen i 3 kap. 3 § första stycket 3 UtllL utgår. Enligt utredningen ger utlänningslagens flyktingdefinition enligt dess nuvarande formulering utrymme för en tolkning som inrymmer könsrelaterad förföljelse. Övervägande skäl talar emellertid enligt utredningen för att det direkt av lagtexten skall framgå att det vid prövningen av en asylansökan skall beaktas att förföljelse som har sin grund i en utlännings kön eller sexuella läggning kan ligga till grund för flyktingskap. Det bör enligt utredningen överlämnas åt de rätts-tillämpande myndigheterna att utveckla de närmare förutsättningarna för tolkningen och det kommer även framgent att finnas behov av att ge uppehållstillstånd av humanitära skäl åt dem som riskerar könsrelaterad förföljelse och som av olika orsaker inte uppfyller kriterierna för flyktingskap.

Utskottet kan konstatera att det finns en bred uppslutning bakom kravet att flyktingbegreppet bör vidgas till att omfatta även personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Utskottet ser också positivt på att man inom EU nu enats om skyddsgrundsdirektivet som anger den minimistandard som staterna skall iaktta. Utredningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning har lagt fram förslag om att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall kunna betraktas som flyktingar enligt 1951 års Genèvekonvention. Utredningens betänkande har remissbehandlats och en proposition är aviserad till maj 2005. Utskottet anser att förslagen bör avvaktas och avstyrker därför motionerna Sf13 yrkande 5, Sf15 yrkande 5, Sf266 yrkande 19, Sf277 yrkande 2, Sf278 yrkande 1, Sf318 yrkande 1, Sf351 yrkandena 10 och 11, Sf390, L295 yrkandena 22 och 27–29, So604 yrkande 14, U257 yrkande 5 och U308 yrkande 16.

Flyktingar och övriga skyddsbehövande har rätt till uppehållstillstånd i Sverige. I samband med prövningen av en asylansökan skall den beslutande myndigheten ta hänsyn till eventuella verkställighetshinder. Framkommer det att beslutet inte kommer att kunna verkställas bör ett beslut om avlägsnande inte fattas. Uppstår eller framkommer hinder mot verkställighet först efter ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning finns dessutom regler om hinder mot verkställighet i 8 kap. utlänningslagen. Enligt 1 § får en avvisning eller en utvisning aldrig verkställas till ett land om det finns skälig anledning att tro att utlänningsen där skulle vara i fara att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Inte heller får avvisningen eller utvisningen verkställas till ett land där personen inte är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon skulle vara i sådan fara (principen om non-refoulement).

Frågor som rör internationellt skydd och definition av begreppet flykting har de senaste åren diskuterats i olika forum internationellt och inom EU. UNHCR har sett över flyktingbegreppet enligt Genèvekonventionen och hållit globala konsultationer med konventionsländerna. Inom EU har i april förra året beslut tagits om det s.k. skyddsgrundsdirektivet. Direktivets huvudsakliga syfte är att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som behöver internationellt skydd samt att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater. En särskild utredare har utsetts för att ta ställning till direktivets genomförande i Sverige. Utredaren skall även redovisa hur andelen personer som beviljas flyktingstatus eller status som skyddsbehövande i övrigt i Sverige förhåller sig till motsvarande andel i vissa utvalda länder och analysera vad eventuella skillnader beror på.

Sverige liksom övriga medlemsstater i EU är bundna av folkrättsliga förpliktelser inom såväl internationell flyktingrätt som mänskliga rättigheter i övrigt. Detta innebär att flyktingrättens olika delar, t.ex. att en asylsökande inte får avvisas eller utvisas till ett land där sökandens liv eller frihet hotas på grund av hans eller hennes ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning, alltid skall tillämpas. Detta gäller givetvis även i förhållande till Dublinförordningen. Förordningen, som bygger på principen om första asylland, syftar till att bl.a. garantera de asylsökande tillgång i praktiken till ett förfarande för att avgöra flyktingstatus men också att förebygga missbruk av asylförfarandet. Av förordningen framgår att medlemsstaterna i varje enskilt fall skall göra en individuell bedömning av om det föreligger omständigheter som gör att en asylansökan skall prövas av ett annat land än det som huvudregeln anger.

Utskottet har tidigare, vid behandlingen av motioner om bl.a. Dublinförordningen och avvisningsbeslut vid risk för tortyr, konstaterat att svensk lag till fullo överensstämmer med Europakonventionen och med FN:s tortyrkonvention och därvid uttalat att utskottet utgår från att regeringen även fortsättningsvis noggrant granskar de fall där kritik har uttalats mot Sverige. Utskottet pekade på att det i Dublinförordningen anges att en medlemsstat dels alltid får pröva en asylansökan som lämnats in av en tredjelandsmedborgare, dels får sammanföra familjemedlemmar och andra släktingar i beroendeställning av humanitära skäl. Utskottet anförde också att man genom förordningen har skapat en, i förhållande till Dublinkonventionen, effektivare och snabbare procedur där bl.a. barns ställning stärks, liksom rätten för familjemedlemmar att få sina asylansökningar prövade av en och samma medlemsstat (bet. 2003/04:SfU12). Utskottet vidhåller denna inställning. Utskottet kan nu även konstatera att gemensamma miniminormer genom skyddsgrundsdirektivet kommer att gälla inom EU för fastställande av vilka personer som söker internationellt skydd som skall anses uppfylla villkoren för flyktingstatus och vilka som skall anses berättigade till subsidiärt skydd.

Utskottet har i yttrande 1997/98:SfU4y till utrikesutskottet över proposition 1997/98:58 Amsterdamfördraget beträffande det s.k. asylprotokollet eller

Aznarprotokollet framhållit att Sverige alltid i internationella sammanhang lagt stor vikt vid att verka för en solidarisk ansvarsfördelning och för att stärka flyktingars rättsliga skydd. Utskottet kunde inte godta någon som helst inskränkning av Genèvekonventionen och dess tilläggsprotokoll och andra internationella åtaganden avseende asyl. Utskottet delade också regeringens uppfattning att protokollet inte inskränker medlemsstaternas skyldigheter enligt flyktingkonventionen. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

När det gäller listor över säkra länder vill utskottet understryka att inget land kan frångå skyldigheten enligt Genèvekonventionen att varje person har rätt till en individuell prövning av sina asylskäl.

Rådet för rättsliga och inrikes frågor enades vid sitt möte den 19 november 2004 om en allmän riktlinje i fråga om det ändrade förslaget till rådets direktiv om miniminormer för att bevilja eller återkalla flyktingstatus KOM(2002) 326, det s.k. asylprocedurdirektivet. Direktivets syfte är att föreskriva likvärdiga förfaranden för beviljande och återkallande av flyktingstatus i EU-staterna. Bland annat regleras rätten till rättshjälp och till en personlig intervju. Förslaget innehåller bestämmelser om att tolkning och översättning skall ske som huvudregel, att varje vuxen asylsökande skall få ett personligt beslut och att avslag skall motiveras. En särskild bestämmelse behandlar handläggningen av ansökningar från ensamkommande barn. Vidare finns bestämmelser om rätten till överklagande och handläggning av ansökningar för personer som kommer från ett säkert tredje land respektive från s.k. säkra ursprungsländer. Medlemsstaterna ges enligt förslaget en möjlighet att använda sig av principen om säkert tredjeland vid prövningen av asylansökningar. Fastställdes av om ett land skall anses som ett säkert tredjeland skall i sådana fall ske enligt vissa principer angivna i bilaga till direktivet. Väsentligt är kravet på att landet måste betraktas som ett säkert tredjeland för den enskilde asylsökanden. En politisk överenskommelse om direktivet nåddes 29 april 2004. Då rådet inte kunde enas om en gemensam förteckning över säkra ursprungsländer beslutades att skjuta upp upprättandet av en sådan förteckning till efter antagandet. I november 2004 överlämnades förslaget till Europaparlamentet för förnyat samråd, vilket krävs för antagande.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf12 yrkandena 6 och 9, Sf13 yrkande 1, Sf15 yrkande 10, Sf266 yrkande 3, Sf277 yrkande 13, Sf351 yrkandena 4, 6 och 7 samt Sf400 yrkandena 10–14.

När det gäller frågan om möjligheten för en person att välja vilket land han eller hon vill söka skydd i kan utskottet konstatera att principen om första asylland fortsatt bör gälla som utgångspunkt för prövningen av en asylansökan. Utskottet avstyrker motionerna Sf266 yrkande 10 och Sf400 yrkande 2.

Vad gäller motionsyrkanden om avvísningar eller utvisningar till vissa länder förutsätter utskottet att en bedömning av skyddsbehovet alltid sker individuellt vid prövningen av uppehållstillståndsfrågor, varvid omständigheterna i det enskilda fallet och situationen i hemlandet beaktas. Motionerna Sf13 yrkande 6 och Sf258 om kristna konvertiter från Iran samt motion Sf322 yrkandena 1–3 om asylsökande romer avstyrks.

## Uppehållstillstånd av humanitära skäl

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om humanitära skäl. Jämför reservationerna 38 (fp, kd, c) och 39 (m).

### *Gällande ordning*

Enligt 2 kap. 4 § 5 UtL får uppehållstillstånd ges till en utlänning som av humanitära skäl bör få bosätta sig i Sverige.

### *Motioner*

I motion Sf206 av Sten Tolgfors (m) begärs att regeringen utreder lämpligheten i att reglerna om politiskt humanitära skäl (3 kap. 3 § UtL) förs över till övriga skyddsgrunder i 2 kap. UtL.

I motion Sf208 av Sten Tolgfors (m) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att det för barn skall kunna ställas något lägre krav än för vuxna vid bedömning av humanitära skäl.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf277 yrkande 3 ett tillkännagivande om att vid bedömning av humanitära skäl skall förutom klara medicinska vårdbehov även vistelsetid samt integration tas i beaktande. I motionen anförs att Utlänningslagskommitténs förslag riskerar att leda till en skärpning genom krav på synnerligen ömmande omständigheter.

I motion Sf304 av Gunnar Nordmark (fp) begärs ett tillkännagivande om en utvidgad bedömning när det gäller grund för uppehållstillstånd av humanitära skäl.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf351 yrkande 12 ett tillkännagivande om att förtydliga begreppet humanitära skäl i utlänningslagen. Utlänningslagskommitténs förslag riskerar enligt motionärerna att leda till en än mer restriktiv tillämpning än i dag. Motionärerna anser att det endast skall krävas särskilt ömmande och inte synnerligen ömmande omständigheter. Vidare bör risken för självmord ges större tyngd och inte behöva kopplas till en allvarlig psykisk sjukdom.

### *Utskottets ställningstagande*

Möjligheten att få uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl fanns redan före 1989 års utlänningslag. I förarbetena till 1989 års utlänningslag anges i fråga om vilka personer som kan omfattas bl.a. personer som på grund av sjukdom eller andra personliga förhållanden inte bör nekas uppehållstillstånd här eller personer som inte omfattas av asylreglerna men där det ter sig inhumant att tvinga personen att återvända på grund av förhållandena i det andra landet, t.ex. ett pågående krig. I utskottets betänkande 1996/97:SfU5 Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv angavs att något förslag till ändrad lagstiftning vad avser uppehållstillstånd av humanitära skäl inte lagts fram i proposition 1996/97:25 och att humanitära skäl enligt propositionen i fortsätt-

ningen, främst genom de nya skyddsregler som föreslås för andra skyddsbehövande än flyktingar, kommer att avse dem som har renodlat humanitära skäl. Utskottet angav vidare att det i ett vägledande regeringsavgörande anges att behovet av vård skall avse en livshotande sjukdom för vilken vård inte kan beredas i hemlandet eller ett handikapp av synnerligen allvarlig art. I samband med att portalparagrafen om barnets bästa infördes 1997 betonade regeringen att de humanitära skälen bör kunna vara av något mindre allvar och tyngd när ett barn berörs. Bland annat lång vistelsetid i Sverige, barnens anknytning hit och föräldrarnas hälsa bör vägas in. Enligt ett regeringsavgörande kan även släktskap i kombination med skäl av humanitär art motivera ett uppehållstillstånd.

Lagrådet uttalade i sitt yttrande över regeringens lagrådsremiss om en ny instans- och processordning i utlänningsärenden hösten 2002 bl.a. att utformningen av bestämmelsen om humanitära skäl överlåter till den beslutande myndigheten/domstolen att avgöra vad som skall anses vara tillräckliga humanitära skäl. Lagrådet hade därför principiella invändningar mot att lagförslaget även bemyndigade regeringen att meddela föreskrifter om bl.a. uppehållstillstånd av humanitära skäl. Lagrådet, som anförde att de ytterligare kriterier som skall gälla måste framgå av lagen, ansåg att detta borde övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

En parlamentariskt sammansatt kommitté för översyn av utlänningslagstiftningen har haft i uppdrag att göra en genomgång av utlänningslagens materiella bestämmelser och anpassa dessa till ett nytt system där överprövningen sker i domstol. Kommittén föreslår i sitt betänkande Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv (SOU 2004:74) ändringar i utlänningslagen avseende bl.a. bestämmelser om uppehållstillstånd av humanitära skäl. Enligt kommittén bör en generell grund införas som innebär att uppehållstillstånd får beviljas om det vid en samlad bedömning av sökandens situation föreligger sådana synnerligen ömmande omständigheter att sökanden bör få stanna i Sverige. Vidare bör vissa typsituationer när uppehållstillstånd får beviljas av humanitära skäl – vilka överensstämmer med lagens förarbeten och gällande praxis – regleras i lagtexten: sjukdom och vårdbehov, anknytning till Sverige som uppstått i väntan på den slutliga prövningen av ärendet samt bestående verkställighetshinder.

I budgetpropositionen för 2005 anges att en ny instans- och processordning i utlänningsärenden skall införas den 1 januari 2006. Utskottet har erfarit att den lagrådsremiss som regeringen avser att besluta om kommer att utgå från bl.a. de förslag som Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen har lagt fram. En proposition är aviserad till maj 2005.

Den kommande propositionen om en ny instans- och processordning bör enligt utskottets mening avvaktas, och något tillkännagivande med anledning av motionerna bör inte göras. Motionerna Sf206, Sf277 yrkande 3, Sf304 och Sf351 yrkande 12 avstyrks.

Också motion Sf208 yrkande 4, som hänvisar till att Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen har föreslagit en s.k. barnavdelning för att

tydliggöra barnperspektivet i utlänningslagen, bör enligt utskottets mening avstyrkas mot bakgrund av den kommande propositionen om en ny instans- och processordning.

## Uppehållstillstånd vid människohandel

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om permanent uppehållstillstånd vid människohandel och om att offer för människohandel inte skall kunna ställas till svars för brottet illegal inresa. Jämför reservationerna 40 (kd, v), 41 (m), 42 (fp, c), 43 (mp) och 44 (kd).

### *Gällande ordning*

Sedan den 1 oktober 2004 kan enligt 2 kap. 4 a § UtIL en förundersökningsledare ansöka om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för utländska målsägande och vittnen, t.ex. offer för människohandel, om det behövs för att en förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras. Under den tid dessa personer vistas här har de tillgång till hälso- och sjukvård och socialt bistånd. Barn och ungdom erbjuds möjlighet att delta i utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Av 5 c § samma kapitel framgår att hinder inte föreligger för att pröva en ansökan om uppehållstillstånd som gjorts av utlännings som redan beviljats uppehållstillstånd enligt 4 a §.

### *Skrivelsen*

Av skrivelsen framgår att det inom Europarådet pågår förhandlingar om en konvention mot människohandel som bl.a. innehåller bestämmelser om att tidsbegränsade uppehållstillstånd skall kunna ges till offer för människohandel. Frågan om eventuella lagändringar i samband med Sveriges tillträde till konventionen kommer att beredas inom Regeringskansliet.

Regeringens strategi för bekämpning av människohandel genom Sveriges internationella utvecklingssamarbete, Fattigdom och människohandel (2003), redogör för det komplexa och gränsöverskridande problem människohandel är. Människohandeln har växt på flera håll i världen och måste bekämpas genom många olika åtgärder, inom flera politikområden och samhällssektorer och såväl nationellt som internationellt.

Den 28 april 2004 antogs rådets direktiv 2004/81/EG om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna. Direktivet innebär bl.a. att offer för människohandel som samarbetar med myndigheterna kan beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd. Villkoren för uppehållstillståndet skall vara sådana att de uppmuntrar offren att samarbeta med myndigheterna. Tanken är att ett offer som bryter förbindelserna med de misstänkta gärningsmännen skall ges en betänketid för

att kunna avgöra huruvida han eller hon vill samarbeta med polis och åklagare. Under betänketiden skall offret få det bistånd i form av t.ex. bostad, akut hälso- och sjukvård och psykisk vård samt juridisk och språklig hjälp som behövs för att kunna fatta beslut om eventuellt samarbete. Direktivet påverkar inte medlemsstaternas rätt att utfärda uppehållstillstånd på humanitära eller andra grunder. Direktivet skall vara genomfört i svensk rätt senast den 6 augusti 2006. Frågan om genomförandet bereds inom Regeringskansliet.

### *Motioner*

Sten Tolgfors (m) begär i motion Ju294 yrkande 1 ett tillkännagivande om möjligheten till uppehållstillstånd av humanitära skäl för offer för trafficking och människohandel.

I motion Sf321 av Ulrika Karlsson (m) yrkandena 1 och 3 begärs tillkännagivanden om att öppna upp möjligheten till permanent uppehållstillstånd för traffickingoffer och om internationellt informationsutbyte vid trafficking.

I motionerna Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkande 8, Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 5 och Ju485 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 2 begärs tillkännagivanden om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanenta uppehållstillstånd av humanitära skäl. I motion Ju485 yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att införa riktade jämställdhetsinsatser för att stoppa sexhandeln.

I motionerna Ju480 av Peter Althin m.fl. (kd) yrkande 3 och U306 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 4 begärs tillkännagivanden om att offer för människohandel för sexuella ändamål skall ges möjlighet att söka och beviljas permanent uppehållstillstånd, om de inte kan garanteras skydd vid hemkomsten.

I motion Sf12 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att offer för människosmuggling eller människohandel som hjälper de svenska myndigheterna att gripa förövarna skall få rätt till permanent uppehållstillstånd.

I motion Sf265 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att barn som utsatts för människohandel i Sverige skall ges permanent uppehållstillstånd.

Johan Linander m.fl. (c) begär i motion Ju489 yrkande 25 ett tillkännagivande om att ge uppehållstillstånd till personer som har utsatts för människohandel.

Gustav Fridolin m.fl. (mp) begär i motion Ju351 yrkande 2 ett tillkännagivande om rätten för de för människohandel utsatta kvinnorna att få stanna i Sverige samt deras behov av stöd och hjälp här och i sina hemländer.

Ett tillkännagivande om att barn som fyllt 15 men inte 18 år och som varit offer för människohandel inte skall kunna ställas till svars för illegal inresa och vistelse i Sverige begärs i motion Ju480 av Peter Althin m.fl. (kd) yrkande 5.

*Utskottets ställningstagande*

Både inom EU och Europarådet har frågan om uppehållstillstånd för offer för människohandel varit föremål för behandling.

Inom Europarådet pågår för närvarande förhandlingar om en konvention mot människohandel som bl.a. innehåller bestämmelser om att tidsbegränsade uppehållstillstånd skall kunna ges till offer för människohandel.

Den 28 april 2004 antogs rådets direktiv 2004/81/EG om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna. Direktivet innebär bl.a. att offer för människohandel som samarbetar med myndigheterna skall kunna beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Utskottet noterar att det inom ramen för Östersjösamarbetet under 2004 har antagits en handlingsplan för att hjälpa ensamkommande barn och motverka människohandel med barn. Östersjöstaterna samt Ukraina, Vitryssland och Moldavien har s.k. kontaktpunkter vid respektive lands ansvariga departement. Kontaktpunkterna skall bistå sociala myndigheter och tjänstemän vid polis och migrationsmyndigheter med motsvarande kontakter i andra länder i syfte att trygga förhållandena för barnen såväl i värdlandet som i ursprungslandet och förebygga fortsatt människohandel.

Från den 1 oktober finns det möjlighet att efter ansökan av en förundersökningsledare ge tidsbegränsade uppehållstillstånd för utländska målsägande och vittnen så att dessa s.k. bevispersoner kan ges en laglig möjlighet att tillfälligt stanna i Sverige för att genom vittnesmål och annan bevisning bistå brottsutredande personal att lagföra brott (prop. 2003/04:35, bet. 2003/04:SfU6, rskr. 2003/04:164). Motionsyrkanden om permanent uppehållstillstånd för offer för människohandel avstyrktes i betänkande 2003/04:SfU6. Utskottet, som ansåg att det är viktigt att dessa personer informeras av polis och åklagare om vilka andra grunder för uppehållstillstånd som finns, påpekade att det av lagtexten också framgår att den som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i dessa fall inte är förhindrad att själv ansöka om uppehållstillstånd i Sverige på andra grunder och att en sådan ansökan kan prövas. Utskottet, som hänvisade till Anhörigkommitténs betänkande Människosmuggling och offer för människohandel (SOU 2002:69), konstaterade vidare att det med nuvarande lagstiftning är möjligt för brottsoffer att vid påtagligt ömmande omständigheter få permanent uppehållstillstånd bl.a. av humanitära skäl. Utskottet anförde också att det är angeläget att den som i Sverige medverkat i en process rörande allvarlig brottslighet, och som därvid på ett substantiellt sätt bidragit till att någon lagförs för exempelvis människosmuggling eller människohandel, bör kunna ges ett permanent uppehållstillstånd. Personen har i dessa situationer i regel utsatts för stor fara och måste enligt utskottets mening kunna beredas skydd härför. Utskottet motsatte sig emellertid att enbart det faktum att en utlänning varit utsatt för brott automatiskt skall föranleda att ett permanent uppehållstillstånd ges. När ansökan om tidsbe-



gränsat uppehållstillstånd i dessa fall avser ett barn ansåg utskottet att en samlad bedömning skall göras och hänsyn till barnets bästa vägas in i alla led.

Som angetts tidigare har en parlamentariskt sammansatt kommitté för översyn av utlänningslagstiftningen gått igenom utlänningslagens materiella bestämmelser för att anpassa dessa till ett nytt system där överprövningen sker i domstol. Kommittén har föreslagit ändringar i utlänningslagen avseende bl.a. bestämmelser om uppehållstillstånd av humanitära skäl. Beträffande skäl som kan beaktas vid den samlade bedömningen har kommittén uttalat att den som drabbats av människohandel bör kunna beviljas uppehållstillstånd av humanitära skäl om offret skulle riskera social utstötning vid ett återsändande till hemlandet. Även då risk för förföljelse eller social utstötning inte föreligger kan dock enligt kommittén ett offer för människohandel, i likhet med offer för tortyr, vara så pass traumatiserat att hon eller han skulle kunna beviljas uppehållstillstånd av humanitära skäl (SOU 2004:74).

Utskottet som vidhåller sitt tidigare ställningstagande i betänkande 2003/04:SfU6 anser att kommande förslag till ändringar i utlänningslagen bör avvaktas och avstyrker därmed motionerna Sf12 yrkande 7, Sf15 yrkande 8, Sf265 yrkande 9, Sf277 yrkande 5, Ju351 yrkande 2, Ju480 yrkande 3, Ju485 yrkandena 2 och 5, Ju489 yrkande 25 och U306 yrkande 4. Även motionerna Sf321 yrkandena 1 och 3 samt Ju294 yrkande 1, som får anses i huvudsak tillgodosedda, avstyrks.

I motion Ju480 begärs ett tillkännagivande om att barn som fyllt 15 men inte 18 år och som varit offer för människohandel inte skall kunna ställas till svars för illegal inresa och vistelse i Sverige. Ett liknande yrkande avstyrks i justitieutskottets av riksdagen godkända betänkande om människohandel med hänvisning till att regler om bl.a. åtalsunderlåtelse ger goda möjligheter att tillämpa straffbestämmelsen på ett sätt som inte strider mot intentionerna bakom Sveriges internationella åtaganden (bet. 2003/04:JuU20, rskr. 2003/04:232). Socialförsäkringsutskottet finner inte anledning att göra en annan bedömning och avstyrker motion Ju480 yrkande 5.

## **Upphållstillstånd efter viss tid m.m.**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om uppehållstillstånd efter viss tid. Jämför reservationerna 45 (fp, c), 46 (m) och 47 (v, mp) samt särskilt yttrande 1 (kd).

### *Motioner*

I motion Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att permanent uppehållstillstånd skall ges till dels dem som befinner sig i landet och inte har kunnat avvisas inom två år efter lagakraftvunnet beslut, dels dem som i över två år inte har fått något beslut alternativt har haft tillfälliga uppehållstillstånd på grund av läget i hemlandet. Upphållstill-

stånd skall dock enligt motionärerna inte ges när allvarliga misstankar om brottslig verksamhet i utlandet eller i Sverige förekommer.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf266 yrkande 20 förslag om sådan ändring av utlänningslagen att den som väntat längre tid än 18 månader på ett lagakraftägande avlägsnandebeslut automatiskt skall beviljas permanent uppehållstillstånd om det inte finns synnerliga skäl som talar däremot.

I motion Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att som en unik engångsåtgärd bevilja amnesti för dem som i nuläget sedan lång tid har hållit sig gömda efter att ett avvsningsbeslut har vunnit laga kraft. Sedan flera år har krav på en amnesti för gömda flyktingar ställts. Detta bör nu ske i samband med att en ny asylprocess införs. Vid synnerliga skäl som allvarlig brottslighet skall undantag göras. Eventuella misstankar om kriminell verksamhet måste uteslutas innan amnesti ges.

Gustav Fridolin och Annika Qarlsson (mp, c) begär i motion Sf375 yrkande 1 ett tillkännagivande om en amnesti för de flyktingar som vistats i landet 18 månader eller längre. I motionen anförs att de som befinner sig i asylprocessen eller har varit 18 eller fler månader i landet under en begränsad tid på ca 3 månader bör erbjudas permanent uppehållstillstånd, oavsett om man är gömd eller ej. Särskilt angeläget är att den nya processordningen från den 1 januari 2006 får börja utan att tyngas av alltför många gamla ärenden.

#### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet har tidigare och senast i betänkande 2003/04:SfU12 behandlat motionsyrkanden om uppehållstillstånd efter viss tid och då uttalat att varje ansökan om uppehållstillstånd skall prövas individuellt. Utskottet angav att det måste vara en rättssäker process där samtliga omständigheter och skäl för beslutet utreds. I begreppet rättssäker lade då utskottet även frågan om tidsutdräkten och påpekade att handläggningstiden självklart inte får vara orimligt lång. Utskottet ansåg sig inte kunna tillstyrka yrkanden om att ett uppehållstillstånd skall ges enbart på den grund att en viss tid förflutit. Utskottet ansåg sig inte heller kunna tillstyrka en ordning där personer som fått avslag på en asylansökan och som håller sig gömda för att undgå verkställighet av ett avvsnings- eller utvisningsbeslut enbart på den grunden beviljas uppehållstillstånd. Utskottet anförde att prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd skall ske individuellt i förhållande till gällande lag.

Utskottet, som vidhåller tidigare ställningstaganden, noterar även att migrationsministern i svar på interpellation 2004/05:244 den 20 januari i år har anfört beträffande frågan om en amnesti kopplad till en tidsgräns att ett sådant beslut kan få allvarliga konsekvenser. Ministern anförde att det främst handlar om trovärdigheten för asylrätten i Sverige. Det är individens skyddsbehov som skall vara avgörande för om uppehållstillstånd skall beviljas. En amnesti skulle ytterligare förvärra problemet med att många asylsökande saknar pass och andra ID-handlingar. Den som kan och vill dölja sin identitet skulle då belönas med ett uppehållstillstånd. Så kallade engångsamnestier leder till

förväntningar på nästa amnesti, med fler människor som går under jorden. I stället behövs det en tydlig, rättssäker och effektiv asylprocess, en asylprocess med ett tydligt slut, där man faktiskt verkställer fattade beslut.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf266 yrkande 20, Sf277 yrkandena 21 och 22 samt Sf375 yrkande 1.

## Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om familjesplittring vid verkställighet och om verkställighet där barn berörs. Jämför reservationerna 48 (fp, kd, v, c, mp) och 49 (v).

### *Motioner*

I motionerna Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 7 och Sf319 av Anita Brodén m.fl. (fp) yrkande 1 begärs tillkännagivanden om åtgärder för att undvika att familjer splittras i samband med förvarstaging och verkställighet av avvisning. Såväl lagen som praxis måste enligt motionärerna ändras. I motion Sf319 yrkande 2 krävs ändrade attityder och rutiner för att på ett mänskligt sätt hantera en avvisning där särskild hänsyn måste tas till berörda barn.

I motion Sf335 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om vikten av att ha ett barnperspektiv vid utvisning och avvisning.

I motion Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att utvisnings- och avvisningsbeslut som leder till familjesplittring skall inhiberas, såvida synnerliga skäl ej föreligger.

Alice Åström m.fl. (v) begär i motion Ju331 yrkande 8 ett tillkännagivande om att det, inom en rimlig tidsram, skall göras en ordentlig genomlysning av hur förändringarna med anledning av proposition 2003/04:113 Stärkt barnperspektiv i mål om utvisning på grund av brott fallit ut.

### *Utskottets ställningstagande*

I utlänningslagen regleras inte särskilt frågan om hur verkställighet av ett avvisningsbeslut skall ske men enligt den praxis som utlänningsmyndigheterna följer skall familjer inte splittras vid en avvisning. Utskottet kan konstatera att en avvägning i det enskilda fallet alltid måste ske och utgår från att myndigheterna beaktar utlänningslagens bestämmelse om att barnets bästa särskilt skall beaktas. Detta gäller självklart även då det är fråga om verkställighet av ett avvisningsbeslut.

Utskottet noterar att i ett frågesvar under riksmötet 2003/04 underströk justitieministern, med anledning av en fråga om polisingripande vid avvisning, att portalparagrafen i utlänningslagen om barnets bästa alltid skall beaktas vid

verkställigheten. Gäller det barnfamiljer krävs särskild kompetens och hänsyn och att polismyndigheterna har satsat på utbildning och information för att främja barnperspektivet i stort.

Vidare har Migrationsverket och Rikspolisstyrelsen sett över samordningen mellan myndigheterna när det gäller arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut. I en redovisning, som lämnades i mars 2004, redogörs även för pågående och planerade insatser med anledning av dels regeringsuppdrag, dels förslag som lämnats i SOU 2003:25 Verkställighet vid oklar identitet m.m.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf277 yrkande 7, Sf319 yrkandena 1 och 2, Sf335 yrkande 4 och Sf351 yrkande 17.

När det gäller de regler som nyligen införts i syfte att stärka barnperspektivet i mål om utvisning på grund av brott noterar utskottet att det i departementspromemorian *Barnen i brottets skugga* (Ds 2004:56) anges att det finns behov av ytterligare åtgärder för barn till intagna. I den analys som Kriminalvårdsstyrelsen i samråd med Socialstyrelsen föreslår göra bör ingå en särskild redovisning beträffande de barn som har en förälder som skall eller riskerar att utvisas på grund av brott. Med det anförda får motion Ju331 yrkande 8 anses i huvudsak tillgodosedd och avstyrks.

## Visering

### Viseringsplikt och besöksvisum

#### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om viseringspliktiga länder och om praxis vid besöksvisum. Jämför reservationerna 50 (fp, kd, v, c) och 51 (fp, kd, v, c, mp).

#### *Gällande ordning*

Av 1 kap. 3 § UtL framgår att en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige skall ha visering om inte utlänningen är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge. Regeringen får föreskriva undantag från kravet på visering. Undantagen finns angivna i 2 kap. 4 och 5 §§ UtIF och omfattar bl.a. medborgare i EU-länderna.

I förordning EG nr 539/2001 regleras vilka länders medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav.

Enligt Schengenavtalet gäller i princip att ett visum som är beviljat i en Schengenstat gäller för besök i samtliga Schengenstater.

Enligt rådets beslut 2004/15/EG, som rör representation, kan en Schengenstat utfärda viseringar för en annan Schengenstat på samma ort eller i samma land där den andra medlemsstatens egen utlandsmyndighet är belägen.

Rådet beslutade den 8 juni 2004 om inrättande och finansiering av ett gemensamt europeiskt system för utbyte av viseringsinformation (VIS). Syste-

met möjliggör utbyte av uppgifter om viseringar mellan medlemsstaterna, genom att nationella myndigheter kommer att kunna föra in och uppdatera viseringsuppgifter och ha tillgång till dessa uppgifter på elektronisk väg. Systemet beräknas införas i början av år 2007.

### *Motioner*

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf284 yrkande 11 ett tillkännagivande om en enklare, snabbare och mer generös viseringspolitik.

I motion Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om rutiner och praxis vid svenska ambassader avseende besöksvisum. Sverige bör vara mycket generöst med att ge besöksvisum.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf266 yrkande 22 ett tillkännagivande om att regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum för att den skall genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf277 yrkande 16 ett tillkännagivande om att aktivt verka för att korta listan av viseringspliktiga länder.

Också i motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att regeringen i EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder. Visumkrav får inte användas för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen.

### *Utskottets ställningstagande*

Det övergripande målet för den svenska viseringspolitiken är att skapa så stor frihet som möjligt för personer att röra sig över gränserna. Det är av största vikt att kontakter mellan människor i olika länder underlättas, i fråga om såväl släktkontakter som kommersiella och kulturella förbindelser på olika plan. Önskemålet om fri rörlighet måste dock ställas mot nödvändigheten av att upprätthålla den reglerade invandringen.

Genom förordning EG nr 539/2001 om vilka länders medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav harmoniseras viseringspolitiken fullt ut vad avser landförteckningarna, vilket i sin tur innebär att det inte längre finns några tredjeländer för vilka medlemsstaterna ensidigt får bestämma om medborgarna i dessa länder skall omfattas av viseringskrav eller inte. Utskottet vill understryka vikten av att Sverige inom EU fortsatt aktivt driver frågan om viseringsfrihet för så många länder som möjligt.

Vid Europeiska rådets möte den 4–5 november 2004 enades medlemsstaterna om ett nytt flerårigt arbetsprogram, Haagprogrammet. Beträffande viseringspolitiken framhålls att de gemensamma riktlinjerna bör utvecklas ytterligare samt att viseringsinformationssystemet (VIS) snarast bör genomföras och de gemensamma konsulära anvisningarna ses över. Vidare uppmanas kommissionen att lägga fram förslag om att inrätta gemensamma ansökningskontor i syfte att uppnå synergieffekter.

Som angetts tidigare har en parlamentariskt sammansatt kommitté gått igenom utlänningslagens materiella bestämmelser för att anpassa dessa till ett nytt system där överprövningen sker i domstol. Den 22 juni 2004 överlämnade kommittén sitt betänkande Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv (SOU 2004:74). Kommittén föreslår att de grundläggande kriterierna för enhetlig visering och nationell visering skall anges i utlänningslagen. I den nya bestämmelsen bör föras in dels vissa kriterier som framgår av Schengenkonventionen, dels den bedömning av sökandens återvändandeavsikt som i dag tillämpas i praxis. De kriterier som hämtats från konventionen innebär bl.a. att sökanden skall ha giltigt pass och ekonomiska förutsättningar att klara vistelsen och utresan. När det gäller återvändandeavsikten föreslår kommittén beträffande enhetlig visering för Schengenområdet att visering inte får beviljas om det framstår som sannolikt att sökanden har en annan avsikt med vistelsen än den uppgivna eller att utlänningsbeslutet inte kommer att lämna Sverige eller Schengenområdet efter viseringstidens utgång. Beträffande nationell visering föreslår kommittén att bestämmelsen i utlänningsförordningen – om det är nödvändigt av humanitära skäl, på grund av Sveriges internationella förpliktelser eller om det annars finns ett starkt nationellt intresse – förs över i oförändrat skick till utlänningslagen.

Med det anförda och med hänsyn till att beredningen av kommitténs förslag bör avvaktas anser utskottet att riksdagen inte bör göra något uttalande med anledning av motionerna Sf266 yrkandena 21 och 22, Sf277 yrkande 16, Sf284 yrkande 11 och Sf351 yrkande 24. Motionerna avstyrks.

## **Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om visum för asylsökande och asylansökan i utlandet. Jämför reservationerna 52 (kd, c) och 53 (v, mp).

### *Motioner*

I motion Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att Sverige inom EU bör ta initiativ till att visumsystemet ses över samt till en undersökning av hur ett nödvisum till asylsökande skulle fungera.

Även Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion U306 yrkande 9 ett tillkännagivande om att skapa legala vägar in i EU. Motionärerna anför att ett konkret förslag för att möjliggöra detta är att införa ett nödvisum.

I motion Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 23 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum.

I motion Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkandena 6–8 påtalas att visum i dag inte kan beviljas för att söka uppehållstillstånd utan att man måste vara i landet för att få söka asyl. I motionen begärs tillkännagivanden om att rege-

ringen bör ta initiativ inom EU för att luckra upp visumtvånget, att ett asylvisum bör införas och att det bör vara möjligt att söka asyl genom ambassader och konsulat.

### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet har tidigare och senast i sitt betänkande 2003/04:SfU12 uttalat att viseringsinstrumentet inte är avsett att ta till vara personers behov av skydd. Utlänningslagens bestämmelser uppfyller enligt utskottets uppfattning Genèvekonventionen i fråga om skyldigheten att ge skydd till den som riskerar förföljelse i hemlandet. Sverige tar också emot personer i behov av skydd för vidarebosättning i Sverige, genom den s.k. flyktingkvoten. Detta sker efter samråd med UNHCR. Utskottet vidhåller denna inställning.

Utskottet kan också konstatera att i det tidigare nämnda Haagprogrammet poängteras den externa dimensionen av asyl- och migrationspolitiken. EU:s politik bör inriktas på att i en anda av delat ansvar bistå tredjeländer i att förbättra sin kapacitet att hantera migration och skydd av flyktingar genom långsiktiga lösningar. Kommissionen uppmanas att utarbeta regionala EU-skyddsprogram i partnerskap med tredjeländer och i nära samråd med UNHCR. Programmen skall i första hand inriktas på kapacitetsbyggande och även innehålla ett EU-gemensamt program för vidarebosättning för de medlemsstater som vill delta.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf266 yrkande 23, Sf351 yrkande 3, Sf400 yrkandena 6–8 och U306 yrkande 9.

## Asylprocessen

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om en översyn av Migrationsverkets verksamhet och organisation och om information till asylsökande om situationen på arbets- och bostadsmarknaden. Jämför reservation 54 (m, fp, kd, c).

### *Skrivelsen*

Enligt vad som anges i skrivelsen gav regeringen i januari 2004 Migrationsverket i uppdrag att utveckla sitt arbete inom ett antal områden. Det gäller enhetligheten i beslutsfattandet, arbetssättet vid asylutredningar, utredningar av barns asylskäl och länderinformation. Migrationsverket har i en delrapport den 14 september 2004 redovisat dittills vidtagna åtgärder.

I skrivelsen anges också att regeringen förbereder en omfattande reform för att få till stånd en tydligare lagstiftning, en effektivare ordning på utlänningsrättens område och, framför allt, en stärkt rättssäkerhet vid prövningen av utlänningsärenden. Regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen under våren 2005 med förslag till en ny instans- och processordning i

utlännings- och medborgarskapsärenden som skall träda i kraft den 1 januari 2006. En ny utlänningslag skall träda i kraft vid samma tidpunkt.

En särskild utredare har fått i uppdrag att i samverkan med Domstolsverket förbereda och vidta åtgärder för att den nya instans- och processordningen skall kunna inrättas den 1 januari 2006 (dir. 2004:149). Utgångspunkten är, i avvaktan på riksdagens kommande beslut, att Utlänningsnämnden skall läggas ned och att överprövningen av Migrationsverkets beslut i stället skall ske i Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Skåne län och Länsrätten i Göteborg samt att länsrätternas beslut skall kunna överklagas till Kammarrätten i Stockholm, som sista instans.

### *Motioner*

Per Westerberg m.fl. (m) begär i motion Sf11 ett tillkännagivande om åtgärder beträffande de synpunkter som framförs i Riksrevisionens rapport Snabbare asylprövning (RiR 2004:24) samt Marie Bengtssons rapport till socialförsäkringsutskottet om Migrationsverkets resurser.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 3 ett tillkännagivande om att hanteringen av riksdagsbeslutet om en ny instans- och processordning har varit helt oacceptabel och som konsekvens av detta riskerar det nya asylsystemet att få en mycket problematisk start med svåra följder för både de asylsökande och rättsväsendet i stort. I samma motion yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om behovet av en total översyn av Migrationsverkets verksamhet och organisation samt regeringens styrning av verket. Detta bör vara klart före den 1 januari 2006. Rapporter från Statskontoret, Marie Bengtsson och Riksrevisionen visar på behovet av en sådan översyn.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 1 ett tillkännagivande om att förbättra mottagandet av asylsökande. Genom god psykologisk expertis, auktoriserade och opartiska tolkar och förbättrad länderkunskap hos handläggare kan en hög kvalitet präglade både asylutredningar och beslut.

### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet har så sent som i november förra året i betänkande 2004/05:SfU2 behandlat ett flertal motioner som tar sikte på asylprocessen, dvs. från det att en person lämnar in en asylansökan till dess att personen i fråga antingen får ett uppehållstillstånd eller ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut. Utskottet tog bl.a. upp frågor om handläggningstider, länderkunskap och tolkar. Utskottet, som avstyrkte samtliga motioner (s. 35 f.), finner inte anledning att frångå tidigare ställningstaganden och avstyrker därmed motion Sf12 yrkande 1.

I samma betänkande berördes även frågan om bristande flexibilitet mellan Migrationsverkets olika anslag och effekten på handläggningstiderna. Utskottet hänvisade till en studie av Migrationsverkets resurser i förhållande till kostnaderna i asylmottagandet som universitetslektorn Marie Bengtsson, Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet, på uppdrag av utskottet gjorde under 2004. I studien anförs bl.a. att flexibiliteten mellan Migrations-



verkets olika anslag och verksamheter är låg och att detta lett till ökad ärendebelastning och långa väntetider i mottagningssystemet. Enligt studien är det visserligen möjligt att spara pengar på asylmottagandet genom att anslå extra resurser till asylprövningen, men besparingen uppkommer inte samma år. Under en inledningsperiod krävs därför en fördubbling av resurserna. Utskottet konstaterade att även Statskontoret i rapporten Tydligare styrning av Migrationsverket (2004:20) hade påtalat att den nuvarande anslagskonstruktionen försvårar verkets möjligheter att snabbt prioritera mellan och inom olika verksamhetsområden, i synnerhet inom asylärendena, och att Riksrevisionen i rapporten Snabbare asylprövning (RiR 2004:24) hade granskat regeringens och Migrationsverkets åtgärder bl.a. för att minska de långa handläggningstiderna. Utskottet ansåg att det finns starka skäl att överväga möjligheterna till ett flexibla utnyttjande av anslagen på migrationspolitikens område med beaktande av de krav som ställs på verksamheten. Eftersom Statskontorets rapport då var föremål för beredning i Regeringskansliet förutsatte att detta skulle ske utan ett formellt tillkännagivande från riksdagens sida.

De frågor som tagits upp bl.a. i Statskontorets rapport har enligt utskottets mening därigenom blivit uppmärksammade. Det saknas därför skäl för riksdagen att i nuläget vidta någon åtgärd med anledning därav. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf11 och Sf15 yrkande 7.

Frågan om en ny instans- och processordning har utskottet behandlat vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2004/05:SfU3 Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden. Utskottet, som utförligt redovisade den dittillsvarande beredningen av frågan (s. 4 f.), konstaterade att en ny instans- och processordning skall införas den 1 januari 2006 och att den aviserade propositionen borde avvaktas. Som framgår av regeringens skrivelse fortsätter propositionsarbetet med sikte på att ny instans- och processordning skall träda i kraft den 1 januari 2006. Utskottet anser liksom tidigare att den aviserade propositionen bör avvaktas och avstyrker därmed motion Sf15 yrkande 3.

## Särskilt om barn i asylprocessen

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om s.k. apatiska barn och om ensamkommande barn. Jämför reservationerna 55 (fp, kd, v, c, mp), 56 (m), 57 (m, kd, c) och 58 (fp, kd, c) samt särskilt yttrande 2 (fp).

### *Skrivelsen*

I skrivelsen redovisas uppdraget för den nationella samordnaren som regeringen tillkallat och som skall verka för att åtgärder vidtas när det gäller barn i asylprocessen som uppvisar svåra stressreaktioner i form av stark uppgivenhet (dir. 2004:115). Enligt direktiven skall samordnaren bl.a. kartlägga och

analysera förekomsten av asylsökande barn med svåra sådana stressreaktioner och tillsammans med andra berörda aktörer utveckla metoder för att tidigt upptäcka de asylsökande barn som riskerar att utveckla svåra stressreaktioner. Vidare skall samordnaren stimulera till en utveckling av samarbetsformer mellan berörda aktörer, bl.a. för att få till stånd en skyndsam prövning av dessa familjers asylärenden. Samordnaren skall fortlöpande informera regeringen om sitt arbete och kan därvid lyfta fram eventuella förslag på ytterligare åtgärder som bör vidtas inom asylprocessen. Uppdraget skall redovisas i en slutrapport senast den 31 december 2006.

När det gäller de ensamkommande barnen anges bl.a. att under perioden den 1 januari – den 31 oktober 2004 hade sammanlagt 311 minderåriga utan medföljande legal vårdnadshavare kommit till Sverige. Sammanlagt fanns 359 ensamkommande barn i Sverige den 31 oktober 2004, vilket kan jämföras med 454 ensamkommande barn vid samma tidpunkt året innan. De flesta barnen kommer från Somalia men även barn från Statsförbundet Serbien och Montenegro utgör en stor grupp. Vanligen kommer barnen tillsammans med syskon eller någon vuxen person, ofta en släkting, men det förekommer också att barnen kommer helt ensamma. Det är främst barn i 15–17-årsåldern (ca 73 %) som kommer till Sverige, och drygt hälften av det totala antalet av ensamkommande barn är pojkar.

I februari 2002 gav regeringen Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att förbättra mottagandet av de ensamkommande barnen. Myndigheterna redovisade i juni 2002 sina förslag till förbättringar. En interdepartemental arbetsgrupp inom Regeringskansliet ansvarar för den fortsatta beredningen med syftet att förbättra mottagandet för de ensamkommande barnen, bl.a. vad gäller behovet av boende, omvårdnad och skydd, samt fördelningen av ansvar mellan stat och kommun.

I delbetänkandet God man för ensamkommande flyktingbarn (SOU 2003:51) föreslås åtgärder för att stärka skyddet för de ensamkommande barnen. Det föreslås bl.a. att en ny lag stiftas för god man för ensamkommande barn. Betänkandet har remissbehandlats och regeringen avser att lämna en proposition i början av 2005.

### *Motioner*

#### *Apatiska barn*

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf14 yrkande 1 ett tillkännagivande om att i förebyggande syfte fortsätta utreda varför asylsökande barn under asylprocessen i Sverige utvecklar allvarliga psykiska symtom. Regeringen har tillsatt en nationell samordnare som skall lämna en rapport i februari 2006. Enligt motionärerna kan de barn som redan nu befinner sig i ett akut allvarligt sjukdomstillstånd inte vänta. I samma motion yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att bevilja de barn som befinner sig i ett livshotande tillstånd eller där allvarliga men för barnets fortsatta liv kan befaras, och deras familjer, permanent uppehållstillstånd. I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagi-

vande om att tillsätta en oberoende läkarkommission/expertgrupp med uppgift att medicinskt bedöma de depressivt devitaliserade barnens tillstånd.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf13 yrkande 4 ett tillkännagivande om att de asylsökande barn som är apatiska eller svårt traumatiserade inte skall utvisas från Sverige.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf12 yrkande 5 ett tillkännagivande om åtgärder för att motverka fenomenet apatiska barn. Motionärerna föreslår bl.a. snabbutredning, tidigt insättande av psykologisk expertis och kortare handläggningstider.

I motion Sf405 av Marina Pettersson (s) begärs ett tillkännagivande om asylsökande barn och deras livsförutsättningar i svensk asylpolitik. Motionären anser att noggrannare analyser behövs av apatiska barns livsförutsättningar kulturellt och socialt i syfte att utreda hur lagstiftningen skall tillämpas i bemötandet av de flyktingbarn som kommer till Sverige.

#### *Ensamkommande barn*

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf13 yrkande 3 förslag till ändringar i mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Motionärerna anser att Migrationsverket endast skall ha ansvar för att utreda barnens asylskäl.

Kenneth Johansson m.fl. (c) begär i motion 2003/04:So12 yrkande 10 ett tillkännagivande om ensamkommande asylsökande barn. Motionärerna framhåller att samordningen mellan flyktingmottagande och socialtjänst fungerar dåligt på det lokala planet och att detta beror på kommunernas alltmer ansträngda ekonomi samtidigt som staten inte tar sin del av det ekonomiska ansvaret.

#### *Övrigt om barn i asylprocessen*

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf277 yrkande 4 ett tillkännagivande om en särskild barnparagraf. Utlänningslagskommitténs förslag om införandet av en barnparagraf i utlänningslagen bör enligt motionärerna genomföras eftersom det kommer att innebära att det blir lättare för barn att få uppehållstillstånd på humanitära skäl.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 4 ett tillkännagivande om att se över bestämmelserna om barnets bästa så att barnkonventionen uppfylls fullt ut även vad gäller asylsökande barn samt att barnens ställning i asylprocessen stärks.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf265 yrkande 10 ett tillkännagivande om att Sverige måste verka i EU för att ytterligare stärka barns rättigheter i asylprocessen.

I motion Sf380 av Matilda Ernkrans och Louise Malmström (s) begärs ett tillkännagivande om att arbetet för att stärka asylsökande barns rättigheter i Sverige och EU bör intensifieras och påskyndas. Barns egna asylskäl utreds inte i tillräcklig omfattning, och personal har sällan den utbildning eller kompetens som behövs.

I motion Sf395 av Marina Pettersson (s) begärs ett tillkännagivande om barn som vistas i Sverige utan uppehållstillstånd. Motionären anser det viktigt att det finns beredskap för hur myndigheter och andra skall agera för att på bästa sätt bemöta personer som vistas här utan uppehållstillstånd.

### *Utskottets ställningstagande*

#### *Apatiska barn*

Utskottet behandlade så sent som i november 2004 motionsyrkanden om de apatiska barnen, dvs. barn som utvecklat stressreaktioner i form av stark uppgivenhet, se betänkande 2004/05:SfU2 (s. 44). Utskottet konstaterade dels att kunskapen om orsakerna till barnens tillstånd tycktes mycket bristfällig, dels att frågan om asylprocessen bidragit till att försämra barnens situation inte säkert kunde besvaras. Utskottet ansåg att frågan om de apatiska barnen var uppmärksammas bl.a. genom tillsättandet av en nationell samordnare och att det därför saknades anledning för riksdagen att då vidta någon åtgärd. Utskottet avstyrkte därmed de motioner som väckts i frågan.

I anslutning till beredningen av det nu aktuella ärendet har utskottet inhämtat kompletterande upplysningar om de apatiska barnen. Informationen avsåg såväl Migrationsverkets och Utlänningsnämndens handläggning som den medicinska bedömningen av barnens sjukdomstillstånd och deras situation i övrigt. Såvitt framkom rör det sig om mellan 100 och 130 barn med varierande grad av funktionsbortfall av totalt ca 10 000 barn som befinner sig i asylprocessen. Det rör sig enbart om barn som har kommit till Sverige med sina familjer. De s.k. ensamkommande barnen har däremot inte utvecklat detta sjukdomstillstånd. Ärenden rörande apatiska barn behandlas med förtur både i Migrationsverket och i Utlänningsnämnden. Utlänningsnämnden gjorde i januari 2005 en genomgång av 30 ärenden varvid det framkom att barnen var mellan 3 och 17 år och att 14 av dem hade insjuknat efter Migrationsverkets beslut om avslag på asylansökan. I de fall uppehållstillstånd har beviljats har det handlat om en mycket allvarlig eller livshotande sjukdom som krävt sondmatning i kombination med att barnet vistats lång tid i Sverige. Vid utfrågningen framkom också att det i princip saknas forskning på området och att man fortfarande har mycket lite kunskap om orsakerna till att vissa barn drabbas av detta tillstånd. Det man känner till är att de första fallen i Sverige uppträdde 2002 och att antalet fall därefter ökat kraftigt samt att barnen kommer från ett begränsat antal länder. Inom läkarkåren är man inte ense om hur asylprocessen inverkar på uppkomsten respektive utvecklingen av sjukdomstillståndet och tillfrisknandet. Däremot tycks man vara ense om att ett beviljat uppehållstillstånd kan förbättra möjligheterna till tillfrisknande. Inom ramen för den nationella samordnarens arbete pågår för närvarande en kartläggning av antalet barn, deras bakgrund och familjeförhållanden m.m. I kartläggningen ingår även att undersöka om sjukdomstillståndet förekommer i andra länder än i Sverige. I ett nästa steg skall en kvalitativ studie göras av bl.a. barnens fysiska och psykiska sjukdomshistoria i hemlandet.

Utskottet känner en stark oro för de apatiska barnen som utan tvivel befinner sig i en mycket svår situation. Det är dessutom så att vissa av dem befinner sig i ett livshotande tillstånd, som kräver omfattande vård och stöd. Det är djupt otillfredsställande om asylprocessen gör att barn mår dåligt. Huruvida asylprocessen har bidragit till att just dessa barn blivit sjuka eller försämrade är med nuvarande kunskap inte möjligt att besvara. I det sammanhanget är det viktigt att framhålla att inte bara dessa barn utan barn överhuvudtaget som befinner sig i asylprocessen måste uppmärksammas med avseende på psykisk och fysisk ohälsa.

Utskottet har ovan redovisat förutsättningarna för att enligt 2 kap. 4 § UtlL få uppehållstillstånd av humanitära skäl. Som framgår därav fanns möjligheten att få uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl redan före 1989 års utlänningslag. Upphållstillstånd kunde undantagsvis ges åt utläningar med mycket starka humanitära skäl för att få stanna i landet. I förarbetena till 1989 års utlänningslag angavs i fråga om vilka personer som kan omfattas bl.a. personer som på grund av sjukdom eller andra personliga förhållanden inte bör nekas uppehållstillstånd här. Av utskottets betänkande 1996/97:SfU5 Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv framgår (s. 54) att något förslag till ändrad lagstiftning vad avser uppehållstillstånd av humanitära skäl inte lagts fram i proposition 1996/97:25. I samband med att portalparagrafen om barnets bästa infördes 1997 betonade regeringen (prop. 1996/97:25 s. 249) att de humanitära skälen bör kunna vara av något mindre allvar och tyngd när ett barn berörs.

Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen har i betänkande SOU 2004:74 redovisat omständigheter som beaktas vid bedömningen av humanitära skäl. Av betänkandet framgår (s. 138 f.) att en sammantagen bedömning skall göras av hela den sökandes situation och att det oftast görs en sammanvägning av flera olika faktorer vid bedömningen av om det finns humanitära skäl av tillräcklig styrka för att bevilja uppehållstillstånd. Det innebär att, om t.ex. sjukdom eller vårdbehov inte i sig bedöms vara skäl nog för uppehållstillstånd och inte heller anpassning till det svenska samhället i sig är skäl nog, kan dessa två faktorer sammantaget anses vara humanitära skäl av sådan styrka att uppehållstillstånd bör beviljas. De omständigheter som speciellt brukar utgöra bedömningsgrunder för humanitära skäl i praxis kan enligt kommittén sägas vara sjukdom, suicidrisk och vårdbehov, barns utsatthet, anpassning till Sverige, svåra förhållanden i hemlandet, humanitära skäl som gäller anhörig i Sverige, verkställighetssvårigheter, politisk-humanitära skäl och anhöriga i Sverige i förening med svår humanitär situation i hemlandet.

När det gäller praxis vid bedömning av humanitära skäl *hos barn* framhåller kommittén att vid tillämpningen av utlänningslagen skall särskilt beaktas vad hänsynen till barns hälsa och utveckling samt barns bästa i övrigt kräver och att de humanitära skälen då kan vara av något mindre allvar och tyngd för att uppehållstillstånd skall beviljas än vad som skulle ha varit fallet för en vuxen person. I fråga om vårdbehov eller sjukdom anför kommittén att regeringen och Utlänningsnämnden bl.a. prövat ansökningar som gäller blödar-

sjuka barn, barn som led av diabetes, av barnreumatisk sjukdom, av stressymtom, av grav hörselnedsättning och cp-skada, av allvarligt hjärtfel och av hjärntumör. I de fall barnen inte skulle ha kunnat beredas tillräcklig vård eller behandling i hemlandet och sjukdomen därför skulle kunna bli livshotande eller om barnen därför skulle kunna drabbas av livslångt handikapp har uppehållstillstånd beviljats. Även i fall där ett barns handikapp inte har ansetts vara av synnerligen allvarlig art har uppehållstillstånd beviljats med hänvisning till att det fanns speciella omständigheter som gjorde att ett återvändande till hemlandet skulle påverka barnets utveckling på ett livsavgörande sätt samt till att en mer generös bedömning kunde göras i fråga om barn. Om en enskilda operation har bedömts som tillräcklig för att bota eller lindra en sjukdom har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljats.

Vad nu sagts visar enligt utskottets mening att utlänningslagen ger utrymme för att under vissa förutsättningar bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl när ett barn lider av en allvarlig sjukdom. Det är då inte bara sjukdomstillståndet i sig som prövas utan det görs en samlad bedömning där t.ex. lång vistelsetid i Sverige och barnets anknytning hit även vägs in. Som nämnts behöver de humanitära skälen inte väga lika tungt i fråga om barn som när det gäller en vuxen person. Utskottet förutsätter att myndigheterna tillämpar bestämmelsen om uppehållstillstånd av humanitära skäl på avsett sätt. Om rättsläget är oklart har de dessutom möjlighet att jämlikt 7 kap. 11 § UtL överlämna ärendet till regeringen för vägledande beslut.

Mot bakgrund av de speciella och varierande omständigheter som i olika ärenden kan få betydelse vid en prövning av om humanitära skäl föreligger kan utskottet inte ställa sig bakom en ordning som innebär att uppehållstillstånd beviljas utan individuell prövning. Enligt utskottets mening är det en grundläggande förutsättning för att bevilja uppehållstillstånd av humanitära eller andra skäl att frågan prövas individuellt i varje enskilt fall. Det är endast vid en sådan prövning som det är möjligt att göra en samlad bedömning där sjukdom hos barnet kanske endast är en av flera omständigheter och att sjukdomen kanske i sig inte är skäl nog för att få uppehållstillstånd. Enligt utskottets mening är detta ett sätt att garantera att rättssäkerheten i asylprocessen upprätthålls. Om annat än de individuella skälen tillåts avgöra om uppehållstillstånd skall beviljas eller inte kommer asylprocessen att styras av inte förutsägbara faktorer eller omständigheter. En sådan ordning är inte önskvärd. Ett automatiskt uppehållstillstånd till barn som utvecklat stressreaktioner i form av stark uppgivenhet av en viss svårighetsgrad är heller inte tänkbart av det skälet att det är omöjligt att förutse den risk som ett sådant beslut kan innebära för att barn framöver kan komma att utnyttjas av människosmugglare eller andra hänsynslösa personer i deras omgivning i syfte att förbättra egna eller andras möjligheter att få ett uppehållstillstånd. Utskottet är inte berett att utsätta andra barn för den risken. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av det arbete som för närvarande pågår inom ramen för den nationella samordnarens uppdrag avstyrker utskottet motionerna Sf14 yrkandena 1–3, Sf13 yrkande 4 och Sf12 yrkande 5. Även motion Sf405 avstyrks med det anförda.

Utskottet vill tillägga att Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen även har föreslagit (SOU 2004:74.) att bestämmelsen om humanitära skäl för uppehållstillstånd kompletteras med en egen bestämmelse som rör uppehållstillstånd av humanitära skäl för barn. Genom förslaget om en egen bestämmelse om humanitära skäl i barnärenden avser kommittén att tydligare synliggöra de intentioner som ligger bakom utlänningslagens portalparagraf om hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt. Dessutom är förslaget avsett att markera att barnets individuella skäl för uppehållstillstånd måste prövas särskilt och inte som en del av föräldrarnas ärende. Upphållstillstånd skall enligt förslaget få beviljas även då omständigheterna i barnets ärende inte är av samma allvar och tyngd som i fråga om vuxna personer. Kommitténs syfte med den föreslagna lagändringen är att göra tillämpningen av humanitära skäl i barnärenden något mer generös än tidigare. Av regeringens skrivelse framgår att betänkandet har remissbehandlats och att det för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

#### *Ensamkommande barn*

I betänkande 2004/05:SfU2 behandlade utskottet även en rad motionsyrkanden om s.k. ensamkommande barn, dvs. barn som kommer till Sverige utan medföljande legal vårdnadshavare. Utskottet erinrade om att riksdagen redan hösten 2003 hade beslutat att genom ett tillkännagivande ge regeringen i uppdrag att återkomma med förslag som innebär att Migrationsverket endast skall ha ansvar för att utreda de ensamkommande barnens asylskäl, att barnen skall få en särskild företrädare inom 24 timmar, att socialtjänsten både skall ha ansvaret för att ge de ensamkommande barnen boende och stöd redan vid ankomsten och på ett tidigt stadium ta ställning till om barnet skall ges en familjehemsplacering samt, slutligen, att Migrationsverket skall ges möjlighet att sluta avtal med ett antal kommuner om mottagande av ensamkommande barn. Utskottet konstaterade att regeringen, trots riksdagens tillkännagivande hösten 2003, ännu inte hade lämnat något förslag om att kommunernas socialtjänst skall ha ansvaret för att ge de ensamkommande barnen boende och stöd redan vid ankomsten. Inte heller hade regeringen förklarat sin avsikt att vid en viss senare tidpunkt lägga fram ett förslag i frågan. Utskottet beklagade detta och ansåg att det var synnerligen angeläget att frågan får sin snara lösning och att regeringen därför utan dröjsmål borde återkomma till riksdagen med ett förslag med den nu angivna inriktningen. Utskottet föreslog att riksdagen som sin mening skulle ge regeringen detta till känna. Detta blev också riksdagens beslut (rskr. 2004/05:78–79).

Den i regeringens skrivelse nämnda interdepartementala arbetsgruppen, som inom Regeringskansliet ansvarar för beredningen av ett förbättrat mottagande för de ensamkommande barnen, har i en departementspromemoria (Ds 2004:54) Mottagandet av barn från annat land som kommer till Sverige utan medföljande legal vårdnadshavare (s.k. ensamkommande barn) föreslagit att Migrationsverket skall ha ett övergripande ansvar för barnens boende men att avtalskommuner huvudsakligen skall anordna och ansvara för boendet. Det

reella mottagandet av asylsökande ensamkommande barn föreslås därmed överföras till de kommuner som tecknar avtal med Migrationsverket medan verket behåller huvudansvaret för mottagandet av barnen. Utskottet har erfarit att den nämnda promemorian är föremål för remissbehandling till den 1 april 2005. Regeringen har aviserat en proposition om ensamkommande barn till september 2005.

Utskottet har visserligen förståelse för frågans komplexitet men anser det olyckligt att det tagit så lång tid att lägga fram förslag för riksdagen. Emellertid har nu utarbetats förslag som remissbehandlas i sedvanlig ordning. Utskottet förutsätter att regeringen därefter utan dröjsmål förelägger riksdagen en proposition om ensamkommande barn. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf13 yrkande 3 och 2003/04:So12 yrkande 10.

#### *Övrigt om barn i asylprocessen*

I betänkande 2004/05:SfU2 har utskottet behandlat motionsyrkanden om barns asylskäl, barns bästa och barnfrågor i övrigt. Utskottet ansåg (s. 42) att det inte bara är viktigt att barn får komma till tals utan också att barns asylskäl efterfrågas. Eftersom barnen kommer hit som asylsökande är det självklart att deras asylskäl skall utredas. Det är vidare viktigt att barnärenden prioriteras och handläggs av särskilt utbildad personal. Utskottet noterade bl.a. att Migrationsverket hade vidtagit en rad åtgärder för att säkra att barnets bästa beaktas i ärendena och att särskilda barnhandläggare hade utbildats. Mot bakgrund härav ansåg utskottet att det inte fanns skäl för riksdagen att då ta något initiativ i frågan och avstyrkte därmed motionsyrkandena i fråga.

Utskottet har ovan redogjort för förslaget om en egen bestämmelse om uppehållstillstånd av humanitära skäl för barn som Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen lagt fram i betänkande SOU 2004:74. Utskottet, som inte anser att det finns skäl att föregripa det inom Regeringskansliet pågående beredningsarbetet, avstyrker med det anförda motionerna Sf277 yrkande 4, Sf15 yrkande 4 och Sf395. Även motionerna Sf265 yrkande 10 och Sf380 avstyrks med det anförda.

## Mottagande av asylsökande

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om

- ersättning för barn till asylsökande,
- Migrationsverkets organiserade verksamhet,
- ersättning för sjukvård för icke akuta sjukdomstillstånd och för gömda personer,
- undantag för asylsökande från kravet på arbetstillstånd,
- svenskundervisning fram till datum för avvísning,
- ersättning till kommunerna och
- barns rätt till vård och skola.



Jämför reservationerna 59 (v, mp), 60 (v), 61 (fp, c), 62 (v), 63 (v, mp), 64 (m, c), 65 (v), 66 (mp), 67 (m, c), 68 (v), 69 (kd, c), 70 (fp), 71 (v), 72 (v, c), 73 (m), 74 (v, c), 75 (m), 76 (c), 77 (m), 78 (kd), 79 (v), 80 (c) och 81 (mp).

### *Gällande ordning*

Staten har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande. Under tiden som ansökan om asyl prövas omfattas den asylsökande av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Personer som väntar på beslut om uppehållstillstånd får välja om de vill bo hos t.ex. släkt och vänner eller i någon av Migrationsverkets anläggningar. De flesta anläggningarna består av vanliga lägenheter, där de asylsökande själva sköter sitt hushåll. För asylsökande som saknar medel och bor i en av Migrationsverkets anläggningar är bostaden kostnadsfri. Den som väljer att ordna bostad på egen hand kunde fram till den 1 mars 2005 få bostadsersättning med 350 kr per månad för ensamstående och med 850 kr för en familj. Från och med den 1 mars 2005 gäller att bostadsersättning endast utges i särskilda fall (SFS 2004:1377).

Till de personer som inte har egna inkomster eller tillgångar utges bidrag, s.k. dagersättning, som skall räcka till mat, kläder, telefon och andra utgifter. En ensamstående vuxen får 71 kr i dagersättning och en samboende 61 kr per dag. För barn utges mellan 37 och 50 kr per barn och dag. För familjer med fler än två barn lämnas hel dagersättning endast för de två äldsta. För de yngre barnen lämnas halv ersättning. Om den asylsökande i anslutning till ankomsten inkvarteras vid ett mottagningscenter där bl.a. mat och logi ingår, lämnas en lägre ersättning. Regeringen fastställer nivån på ersättningen.

Migrationsverket har skyldighet att erbjuda organiserad verksamhet till alla asylsökande som fyllt 18 år. Deltagande i verksamheten är obligatoriskt. Migrationsverket skall i lämplig omfattning erbjuda asylsökande m.fl. sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötsel av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. För asylsökande som utan giltigt skäl vägrar att delta i den organiserade verksamheten skall dagersättningen reduceras. Detsamma gäller för den som inte medverkar till att klarlägga identiteten eller som håller sig undan så att asylutredningen försvåras. Även i det fall en utlännings utan giltigt skäl vägrar att medverka till åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning skall kunna verkställas kan ersättningen sättas ned.

Kommunerna ansvarar främst för förskola, skola och skolbarnsomsorg till asylsökande barn samt för vissa insatser enligt främst socialtjänstlagen. För asylsökande ensamkommande barn har kommunerna ett särskilt ansvar, t.ex. för att utse en god man. Den statliga ersättningen till kommunerna regleras i förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. enligt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet. Regeringen har den 30 september 2004 godkänt en ny överenskommelse mellan staten och

Landstingsförbundet. Överenskommelsen gäller fr.o.m. den 1 januari 2005 och innebär bl.a. ökad statlig ersättning till landstingen.

### *Skrivelsen*

Enligt vad som anges i skrivelsen ökade antalet nya asylsökande med ca 40 % årligen mellan 1999 och 2002. Antalet asylsökande uppgick under 2002 till ca 33 000. Migrationsverket har under samma tid utökat sin mottagandekapacitet betydligt. Under 2003 minskade antalet nya asylsökande något och denna minskning har fortsatt under 2004. Under perioden januari–oktober 2004 kom sammanlagt 19 491 asylsökande till Sverige, vilket är en minskning med ca 25 % jämfört med motsvarande period 2003. Färre asylsökande minskar Migrationsverkets behov av anläggningsboende och en avveckling av mottagningsplatser har därför skett under 2004. Den 31 oktober 2004 var 39 573 personer registrerade i mottagandesystemet. Det kan jämföras med drygt 43 000 registrerade den 31 december 2003. Den genomsnittliga vistelsetiden var 499 dagar den 31 oktober 2004. Vid utgången av oktober 2003 var den genomsnittliga vistelsetiden 388 dagar.

Ungefär hälften av de asylsökande bor i anläggningsboende och övriga ordnar sitt boende på egen hand, vanligen genom att bo inneboende hos släkt eller vänner. I skrivelsen redovisas de negativa effekter som det egna boendet anses innebära och som föranledde regeringen att under hösten 2004 föreslå riksdagen att avskaffa rätten till bostadsersättning fr.o.m. den 1 mars 2005. Enligt regeringen kan ett avskaffande av bostadsersättningen inte motverka samtliga de problem som uppstått till följd av det egna boendet. Regeringen fortsätter därför att följa frågan och avser att återkomma med ytterligare förslag. Inom Regeringskansliet har en utredare fått i uppdrag att se över möjligheterna att i ökad utsträckning styra boendet under asylprövningen i riktning mot av Migrationsverket anvisat boende.

### **Ersättning till asylsökande m.m.**

#### *Motioner*

I motion 2003/04:Sf310 av Chatrine Pålsson (kd) begärs ett tillkännagivande om en översyn av ersättningen till flyktingbarn. I barnbidragssystemet finns flerbarnstillägg för tre eller flera barn eftersom kostnaderna ökar om en familj har många barn. För flyktingbarnen halveras beloppen fr.o.m. tredje barnet.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 6 ett tillkännagivande om ambitionsnivån med den organiserade verksamheten. Motionärerna framhåller att Statskontoret har påpekat att verksamheten drivs med alltför låg ambitionsnivå och att många som finns på Migrationsverkets anläggningar inte deltar i verksamheten. I samma motion yrkande 8 begärs utredning av frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet i syfte att åstadkomma en större öppenhet. I yrkande 15 begär motionärerna ett tillkännagivande om att utreda frågan om värdesäkring av dagersättningen till asylsökande. De framhåller att ersättningen inte har ändrats

sedan 1994. I yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att tydliggöra kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende.

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion 2003/04:Sf357 yrkande 2 ett tillkännagivande om innehållet i den obligatoriska verksamheten som anordnas av Migrationsverket och hanteringen av dagersättningen vid frånvaro. Enligt motionärerna är verksamheten inte meningsfull. Frånvaro utan giltiga skäl tolkas godtyckligt och är kränkande.

### *Utskottets ställningstagande*

En särskild utredare har haft i uppdrag att ta ställning till hur rådets direktiv 2003/9/EG om miniminormer för mottagande av asylsökande, som skall vara genomfört i medlemsstaterna senast den 6 februari 2005, skall genomföras i svensk rätt.

I kommittébetänkandet EG-rätten och mottagandet av asylsökande (SOU 2003:89) konstaterar Utredningen om mottagandevillkor för asylsökande sammanfattningsvis att det svenska mottagandet rent faktiskt förefaller att väl uppfylla de krav som uppställs i EG-direktivet. Emellertid anser utredningen att mottagandevillkoren i vissa avseenden bör författningsregleras och föreslår därför att gällande praxis lagfästs, t.ex. vad gäller tillgång till hälso- och sjukvård samt tillgång till information för asylsökande. Som framgår ovan skulle direktivet redan ha varit genomfört i svensk rätt. Utskottet noterar att de svenska mottagandevillkoren i sak uppfyller de krav som uppställs i EG-direktivet, men att mottagandevillkoren i vissa avseenden bör lagfästas. Mot bakgrund härav avser regeringen förelägga riksdagen en proposition om mottagande av asylsökande under september 2005.

När det gäller dagersättningen anges i samma betänkande (s. 139–140) att det inte finns några undersökningar som närmare studerat i vilken utsträckning de lämnade förmånerna (dagersättning och ersättning för logi) täcker de asylsökandes behov. De flesta av de företrädare för Migrationsverket som utredningen har varit i kontakt med menar att förmånerna täcker de asylsökandes behov. Några av dem och vissa företrädare för frivilligorganisationer menar dock att dagersättningen är väl låg. De jämför med det kommunala försörjningsstödet enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som, utan att vara direkt jämförbart, är ca 14 % högre.

Även om asylsökande mer sällan har lika stora ekonomiska åtaganden eller förpliktelser som dem som är bosatta här anser utskottet att dagersättningen måste vara tillräckligt stor för att ge en rimlig levnadsstandard. Enligt utskottet är detta särskilt viktigt när det gäller barnfamiljer eftersom asylsökande barns behov lika väl som andra barns behov måste tillgodoses på ett bra sätt. En lägre ekonomisk standard är måhända motiverad om tiden i mottagnings-systemet är kort. Så är emellertid sällan fallet. Som redovisas ovan var den genomsnittliga vistelsetiden 499 dagar den 31 oktober 2004, och den hade t.o.m. ökat jämfört med året innan. Med hänsyn härtill är det enligt utskottet mycket angeläget att vistelsetiderna i mottagningsystemet minskar. Migrat-

ionsverket och Utlänningsnämnden har för 2005 tilldelats ökade resurser för att minska ärendebalanserna. Eftersom förutsättningarna för att också minska vistelsetiderna i mottagningssystemet därmed förbättras är utskottet för närvarande inte berett att föreslå att riksdagen skall vidta någon åtgärd i frågan om dagensättningens storlek. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2003/04:Sf310 och Sf361 yrkande 15.

Statskontoret har i rapporten Tydligare styrning av Migrationsverket anfört bl.a. (s. 33) att det är för många som befinner sig i mottagningssystemet med långa väntetider. Det är också en obalans mellan högt ställda mål för verksamheten och faktiska resurser för att nå dessa mål. Vidare anser Statskontoret att rutinerna för samarbetet med kommunerna brister. Enligt Statskontoret är det här problem som – med undantag för bristande rutiner – Migrationsverket inte kan lösa på egen hand. När det gäller den organiserade verksamheten konstateras (s. 35–36) att problemen med att många inte deltar i verksamheten och att den verksamhet som bedrivs har låg ambitionsnivå har funnits i mer än tio år och att flera utredningar har pekat på samma problem. På senare år har mindre förbättringar skett men Riksrevisionsverket skrev så sent som hösten 2002 en kritisk rapport om verksamheten. Man menade att en del av förklaringen till bristerna inom verksamheten beror på bristande resurser. Enligt Statskontoret är det svårt att vara kritisk mot omfattningen av den organiserade verksamheten trots att den har uppenbara brister jämfört med det syfte som regeringen angett för verksamheten. För 15 kr per dag och person (mer om barn och äldre borträknas) kan man troligen inte göra så mycket mer än vad som faktiskt görs.

Utskottet anser att Statskontorets rapport visar på förhållanden som inte är tillfredsställande. Emellertid har regeringen i regleringsbrevet för 2005 avseende Migrationsverket infört ett återrapporteringskrav som innebär att verket skall redovisa en sammanfattande analys och bedömning av vidtagna åtgärder i syfte att uppnå målet för den organiserade verksamheten. Med hänsyn härtill finns det enligt utskottets mening inte anledning för riksdagen att nu vidta någon åtgärd i frågan. I den mån motionerna Sf361 yrkande 6 och 2003/04:Sf357 yrkande 2 inte är tillgodosedda med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena i fråga. Även motion Sf361 yrkande 16 avstyrks med det anförda.

I en av motionerna berörs frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet. Även denna fråga har tagits upp i Statskontorets rapport (s. 41). Enligt Statskontoret har Migrationsverket i egenskap av förvaltningsmyndighet inte något tillsynsansvar för migrationsprocessen – varken för den egna verksamheten eller för andra myndigheters åtgärder inom migrationsprocessen. Statskontoret anser att behovet av tillsyn kanske är mest framträdande inom mottagningsverksamheten inom vars ram bedrivs en verksamhet som i vissa delar liknar socialtjänstens verksamhet i en kommun. Utskottet, som konstaterar att frågan om tillsyn nu har uppmärksamats genom Statskontorets rapport, anser att det i första hand får ankomma på

regeringen att överväga om åtgärder är erforderliga. Därmed avstyrker utskottet motion Sf361 yrkande 8.

## **Boende**

### *Motioner*

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf15 yrkande 6 ett tillkännagivande om avskaffandet av bidraget till eget boende. Motionärerna accepterar inte regeringens delreformer i ett asylsystem som inte fungerar. Slopandet av bostadsersättningen leder bara till att redan fattiga blir ännu fattigare. I stället behövs det en övergripande reform av asyl- och mottagningsprocessen.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 14 ett tillkännagivande om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet samt att Migrationsverket skall uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter. Motionärerna ogillar att kommuner sluter avtal med andra kommuner om att ta emot asylsökande och flyktingar.

I motion 2003/04:Sf378 av Luciano Astudillo m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör åläggas att i större utsträckning samråda med kommunerna i samband med placering i eget boende så att kommunerna kan fullfölja sin del av uppdraget. Introduktionen och valet av boendekommun bör ses som ett trepartssamtal mellan individen, staten och kommunen. I dag har kommunen inga möjligheter att påverka systemet för eget boende.

I motion 2003/04:Sf320 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (s) begärs ett tillkännagivande om asylsökandes boendesituation. Eget boende kan vara bra t.ex. genom att den asylsökande kan bo hos sina anhöriga. Men det finns också en rad problem t.ex. att Migrationsverkets handläggare tappar kontakten med den asylsökande och att det egna boendet kan ge upphov till trångboddhet. Enligt motionärerna bör reglerna ses över.

### *Utskottets ställningstagande*

Riksdagen har så sent som i december 2004 ställt sig bakom regeringens förslag om att slopa rätten till bostadsersättning för asylsökande vid eget boende fr.o.m. den 1 mars 2005, dock med den ändringen att ersättning även fortsättningsvis skall kunna utges i särskilda fall (prop. 2004/05:28, bet. 2004/05:SfU7, rskr. 2004/05:113). Det ankom på regeringen att meddela närmare föreskrifter om hur ett system för ersättning skall utformas som underlättar för asylsökande att genom arbete försörja sig själva. Regeringen har därefter genom en ändring i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. bl.a. föreskrivit att bostadsersättning får beviljas en utlännings som har beviljats arbetstillstånd eller undantag från skyldigheten att inneha arbetstillstånd och har fått eller erbjudits en anställning om minst tre månader och, för att kunna påbörja anställningen, måste flytta till en ort där Migrationsverket saknar möjlighet att erbjuda anläggningsboende. (SFS 2005:27). Enligt utskottets mening får syftet med motion 2003/04:Sf320

därmed anses åtminstone delvis tillgodosett och motionsyrkandet avstyrks därför.

Utskottet kan inte ställa sig bakom ett krav på – som det får tolkas – att riksdagen skall frångå sitt nyligen fattade beslut om att i princip avskaffa rätten till bostadsersättning. Utskottet avstyrker därmed motion Sf15 yrkande 6.

När det gäller frågan om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet respektive att ålägga Migrationsverket att samråda med kommunerna vill utskottet hänvisa till den ovan nämnda utredaren som fått i uppdrag att se över möjligheterna att i ökad utsträckning styra boendet under asylprövningen i riktning mot av Migrationsverket anvisat boende. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf361 yrkande 14 och 2003/04:Sf378.

## Hälso- och sjukvård

### *Motioner*

I motion Sf205 av Ulf Sjösten (m) begärs ett tillkännagivande om ett nationellt uppdrag i samverkan med ideella organisationer för kunskapsutveckling och stöd för att underlätta asylsökandes introduktion i det svenska samhället. Trauman som inte identifieras och behandlas riskerar att förvärras under tiden i Sverige.

I motion Sf278 av Anne-Marie Ekström m.fl. (fp) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om tidig vård för traumatiserade kvinnliga asylsökande. I dag sätts hjälpen oftast in för sent eftersom vuxna asylsökande bara har rätt till akut vård.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 19 ett tillkännagivande om asylsökandes tillgång till sjukvård. För 2003 fick landstingen bara 70 % av kostnaderna täckta av staten. Därmed är det stor risk att de asylsökande inte får den vård de har rätt till. I samma motion yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om att utvidga rätten till sjukvård för vuxna asylsökande till att gälla även icke akuta sjukdomstillstånd. I yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om sjukvårdskostnader för gömda asylsökande. Migrationsverket betalar kostnaderna för den som sedermera beviljas uppehållstillstånd men då bara för tiden efter beviljandet. Staten bör enligt motionärerna stå för hela kostnaden.

I motion Sf252 av Mona Jönsson m.fl. (mp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om vikten av snabb tillgång till bearbetning av posttraumatiska stressyndrom, PTSD. Motionärerna anser att vården bör ges redan under vistelsen på Migrationsverkets anläggningar. I samma motion yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vikten av utbildning i PTSD av personal inom den offentliga sektorn då många har dåliga kunskaper om syndromet. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vikten av regler för icke akut psykiatrisk vård för asylsökande. Sådan vård bör räknas in i vård som inte kan anstå eftersom det är viktigt med tidig upptäckt och behandling.

I motion Sf289 av Annika Qarlsso (c) och Gustav Fridolin (mp) begärs ett tillkännagivande om att mödravård och förlossning i ett inledande skede skall likställas med vård av barn för illegala flyktingar.

I motion Sf318 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om en översyn av kostnadsansvaret för asylsökande i behov av behandling för transsexualism. Patienter skall inte behöva riskera att behandling nekas eller avbryts enbart på grund av oklarheter om var kostnadsansvaret ligger. Det måste därför klarläggas vilken typ av vård som räknas som vård som inte kan anstå.

### *Utskottets ställningstagande*

Enligt överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet skall landstingen ge asylsökande m.fl. omedelbar sjuk- och tandvård samt sådan sjuk- och tandvård som inte kan anstå. I den omfattning som landstingen ger vård enligt överenskommelsen lämnas ersättning till landstingen enligt förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Ersättning lämnas även för bl.a. mödrahälsovård, förlossningsvård, preventivmedelsrådgivning och vård vid abort. Vidare lämnas ersättning för hälsoundersökning/hälsosamtal. Utöver en schablonersättning kan staten lämna en särskild ersättning för vård om kostnaden för en vårdkontakt överstiger 50 000 kr. Enligt överenskommelsen erhåller asylsökande barn och ungdomar under 18 år samma vård som barn bosatta i Sverige.

Av Socialstyrelsens allmänna råd (1995:4) Hälso- och sjukvård för asylsökande och flyktingar framgår att begreppet omedelbar vård och vård som inte kan anstå inte kan definieras så att det täcker alla situationer som kan uppkomma. Det är endast den vårdansvariga läkaren som utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet kan bedöma vilken vård som skall ges. Vård som inte faller under dessa kriterier och där en måttlig fördröjning inte medför allvarliga följder för patienten ersätts inte av staten. I begreppet hälso- och sjukvård ingår även psykologisk och psykiatrisk vård till personer som på grund av exempelvis traumatiska upplevelser och övergrepp är i behov av sådan vård. Det är även i dessa fall den vårdansvarige läkaren som utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet har att bedöma vilken vård som skall ges.

Utskottet delar inte uppfattningen att rätten till statlig ersättning bör utvidgas till att omfatta även sjukvård för icke akuta sjukdomstillstånd. Utskottet avstyrker därför motionerna Sf361 yrkande 20 och Sf252 yrkande 3. Även motion Sf318 yrkande 2 avstyrks med det anförda.

Personer under 18 år som håller sig undan så att ett beslut om avvisning eller utvisning inte kan verkställas erhåller hälso- och sjukvård även under den tid de håller sig gömda. I dessa fall lämnar staten ersättning för vården. Där emot lämnas inte ersättning för vård av vuxna som håller sig gömda. Utskottet anser inte att staten – i de fall en utlänning över 18 år fått sjukvård under tiden som gömd – skall stå för kostnaderna för denna vård om uppehållstillstånd senare beviljas. Det finns dock inte några hinder för landstingen att som vilken borgenär som helst efterge sin fordran. Inte heller anser utskottet att

staten skall påta sig kostnaden för mödravård och förlossningsvård till illegala flyktingar. Motionerna Sf361 yrkande 22 och Sf289 avstyrks därmed.

Utredningen om flyktingmottagande och introduktion har i betänkandet Etablering i Sverige (SOU 2003:75, s. 61 f.) föreslagit bl.a. att Migrationsverket regelbundet skall underrätta landstingen om vilka asylsökande som bor inom landstingsområdet och på vilken adress de kan nås för att få erbjudande om hälsundersökning. Skälet härtill är att under 2002 var det bara 37 % som faktiskt genomgått hälsundersökning. Det beror dels på svårigheter att hitta de asylsökande, dels på problem för landstingen att få tid och resurser för verksamheten. Förslaget kommer, om det genomförs, att underlätta för landstingen att nå ut med erbjudanden om hälsundersökning till de asylsökande. Därmed ökar möjligheterna att tidigt upptäcka de medicinska behov som finns. Utskottet har erfarit att regeringen planerar att överlämna en proposition om nyanlända invandrades etablering i Sverige under våren 2006. Eftersom utredningens förslag således är under beredning i Regeringskansliet anser utskottet att det i nuläget saknas skäl för riksdagen att göra något uttalande i frågan. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf205, Sf278 yrkande 6 och Sf252 yrkande 1.

När det gäller farhågorna för att de asylsökande inte skulle få den vård de har rätt till på grund av att landstingen inte får full kostnadstäckning hänvisar utskottet till den nya överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet som innebär att statens ersättning till landstingen höjts fr.o.m. den 1 januari 2005. Utskottet avstyrker därmed motion Sf361 yrkande 19.

Utbildning i posttraumatiska syndrom av personal inom offentlig sektor är enligt utskottet en fråga som måste hanteras av respektive myndighet eller motsvarande. Utskottet anser att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan. Motion Sf252 yrkande 2 avstyrks därmed.

## **Arbete m.m.**

### *Motioner*

I motion Sf378 av Ulrika Karlsson (m) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om arbetstillstånd. Dagens system som kräver ansökan om att undantas från förbudet att arbeta bör enligt motionären ändras så att alla automatiskt får ett arbetstillstånd.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion 2003/04:Sf326 yrkande 3 ett tillkännagivande om att arbete och egenförsörjning redan under väntan på beslut om uppehållstillstånd bör vara regel. I samma motion yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om åtgärder för att förbättra mottagandet av asylsökande. Motionärerna anser att introduktionstiden bör vara mycket kort. Därefter bör arbete varvas med språkstudier.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf365 yrkande 11 ett tillkännagivande om att undanröja de hinder som finns för asylsökande att snabbt få tillgång till arbetsmarknaden. Motionärerna anser att det måste blir enklare att få arbetstillstånd, att handläggningstiden måste kortas och att kravet på sfi-språktest



bör slopas. Ett liknande yrkande finns i motion 2003/04:Sf402 yrkande 6 av Sven Brus m.fl. (kd).

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 2 ett tillkännagivande om att betyg skall ekvivaleras och nödvändig kompletterande utbildning skall ges utan dröjsmål. I samma motion yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om möjligheten att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd. Migrationsverket bör i högre grad än hittills bevilja undantag.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion 2003/04:Sf396 yrkande 1 ett tillkännagivande om att ett ökat sysselsättningsfokus bör prägla flyktingmottagandet. Motionärerna påpekar att det är viktigt bl.a. att validering av betyg, intyg, kunskaper och utbildning sker snarast. Vidare bör personen i fråga snarast möjligt sysselsättas, allt för att undvika en passiv och inhuman väntan på beslut.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf360 yrkande 14 ett tillkännagivande om att asylsökande skall få ID-handlingar som gör att de själva kan ta ut sin lön. Ett likalydande yrkande finns i motion Sk243 av Birgitta Sellén och Margareta Andersson (c).

I motion Sf255 av Hillevi Larsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att ge riktlinjer till Migrationsverket om att samtliga asylsökande skall informeras om situationen på arbets- och bostadsmarknaden i landets kommuner. Detta skulle enligt motionärerna möjliggöra en bättre integration.

### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att arbete och egenförsörjning uppmuntras och att tidiga åtgärder sätts in för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för såväl asylsökande som nyanlända invandrare.

Utredningen om flyktingmottagande och introduktion har lämnat förslag som ligger i linje med detta synsätt, nämligen att asyltiden skall bli integrationsförberedande, dock utan att förlora återvändandeperspektivet. I det tidigare nämnda utredningsbetänkandet SOU 2003:75 föreslås sammanfattningsvis att de väntetider som uppstår i avvaktan på beslut skall utnyttjas så att de som får stanna har fått en god grund för sin etablering i landet och att de som måste återvända kan göra det med värdefulla erfarenheter och kunskaper. Asylsökande i arbetsför ålder skall enligt förslaget få tidigare utbildning och yrkeserfarenhet kartlagd av Migrationsverkets handläggare och ges information om möjligheterna att arbeta under asyltiden. Därtill skall företrädare för Arbetsmarknadsverket ge dem som bedöms stå nära arbetsmarknaden en fördjupad yrkes- och arbetsmarknadsrådgivning, förmedla arbete till dem som har rätt att arbeta samt bistå vid anskaffning av praktikplatser. Vidare förslås (s. 54) att arbetsförmedlingen skall ansvara bl.a. för allmän information om förhållanden och villkor på den svenska arbetsmarknaden.

Som tidigare nämnts planerar regeringen att förelägga riksdagen en proposition om nyanlända invandrares etablering i Sverige under våren 2006. Utskottet anser med hänsyn härtill att det inte är nödvändigt för riksdagen att göra något uttalande i frågan om åtgärder för att snabbt ge asylsökande till-

träde till arbetsmarknaden. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2003/04:Sf326 yrkandena 3 och 4, Sf365 yrkande 11, 2003/04:Sf402 yrkande 6, Sf361 yrkande 2, 2003/04:Sf396 yrkande 1 och Sf255.

I fråga om undantag från kravet på arbetstillstånd vill utskottet erinra om att det av budgetpropositionen för 2005 framgår (utg.omr. 8, s. 48–49) att ca 43 000 personer var registrerade i Migrationsverkets mottagandesystem vid årsskiftet 2003/04, att det i december 2003 var 15 560 asylsökande som hade tillträde till den öppna arbetsmarknaden samt att 696 personer hade uppgivit att de arbetade. Som redovisats ovan är en asylsökande undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd i de fall Migrationsverket bedömer att beslut i ärendet inte kan fattas inom fyra månader. Undantaget gäller fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut föreligger i ärendet. Enligt utskottets mening är det viktigt att en asylsökande som får vänta länge på beslut ges möjlighet att arbeta. Utskottet är emellertid inte berett att föreslå en ändring av den nuvarande ordningen men förutsätter med hänsyn till de långa handläggningstiderna i asylsystemet att en asylsökande som får ett erbjudande om arbete på ett snabbt och enkelt sätt får bevis om undantag från kravet på arbetstillstånd. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf378 yrkande 7 och Sf361 yrkande 7.

I två av motionerna framhålls svårigheterna för en asylsökande att få ID-handlingar. En viktig faktor i sammanhanget är den kraftigt ökade dokumentlösheten under de senaste åren. Av utredningsbetänkandet Tidsbegränsat uppehållstillstånd vid oklar identitet och resväg (SOU 2004:132) framgår att 1997 saknade 34 % av de asylsökande passhandlingar, dvs. pass eller vissa slags identitetskort och körkort. Första kvartalet 2004 saknade 93 % av de asylsökande passhandling. Frågan om ID-kort har även berörts i utredningsbetänkandet EG-rätten och mottagandet av asylsökande (SOU 2003:89). Däri framhålls (s. 55) att asylsökande ibland har problem med att identifiera sig och att problemet accentueras för dem som lyckas ordna ett eget förvärvsarbete under väntetiden. Dessa asylsökande får ofta problem med att hämta ut sin lön i bank eller hos Svensk kassaservice och Migrationsverkets personal tvingas lägga ned ganska mycket tid och resurser på att lösa sådana problem. Utredningen lämnar inte något förslag vad gäller ID-kort utan föreslår sammanfattningsvis att det s.k. LMA-kortet anpassas till direktivet 2003/9/EG om miniminormer för mottagandevillkor för asylsökande genom att det kompletteras med en text som anger att innehavaren av kortet är asylsökande. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet med sikte på att en proposition skall föreläggas riksdagen under september 2005. Med hänsyn till att problemet med ID-kort för asylsökande har påtalats av nyss nämnda utredning anser utskottet att riksdagen inte nu bör vidta någon åtgärd i frågan. Utskottet avstyrker motionerna Sf360 yrkande 14 och Sk243.

## Svenskundervisning

### *Motioner*

I motion Sf378 av Ulrika Karlsson (m) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om undervisning i svenska. Motionären anser att alla asylsökande skall erbjudas undervisning i svenska under hela vistelsetiden.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 1 ett tillkännagivande om att svenskundervisning skall starta omedelbart och att den inte skall avbrytas vid ett beslut om avslag av Migrationsverket.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf360 yrkande 13 ett tillkännagivande om att asylsökande som skall avvisas skall ha rätt att arbeta och studera svenska ända fram till avvisningsdatum.

I motion 2003/04:Sf332 av Marina Pettersson (s) begärs ett tillkännagivande om svenskundervisning för flyktingar. Antalet undervisningstimmar skiljer sig åt i landet. Motionären anser att likformighet skall gälla oavsett placering.

### *Utskottets ställningstagande*

Enligt LMA åligger det Migrationsverket att i lämplig omfattning ge asylsökande m.fl. sysselsättning bl.a. genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning. Som nämnts innehåller utredningsbetänkandet Etablering i Sverige (SOU 2003:75) även förslag som tar sikte på asyltiden, som enligt utredningen skall vara integrationsförberedande. Bland annat förslås att den svenskundervisning som erbjuds skall följa kursplanen för sfi och att de studerande skall ha möjlighet att avlägga prov på ett sådant sätt att de kan ligga till grund för tillträde till fortsatta studier. Svenskundervisningen skall dessutom innehålla arbets- och samhällslivsorientering i enlighet med förslag i Sfi-utredningens betänkande Vidare vägar och vägen vidare – svenska som andraspråk för samhälls- och arbetsliv (SOU 2003:77). Av sistnämnda betänkande framgår bl.a. (s. 105) att Migrationsverket redan under 2003 fattade beslut att svenskundervisningen för asylsökande fr.o.m. 2004 skall följa kursplanen för sfi i alla landets regioner och att tanken med det är att förbättra möjligheterna att styra och följa upp verksamheten liksom att underlätta en övergång från Migrationsverket till kommunen för dem som får uppehållstillstånd.

Mot bakgrund härav och då regeringen som nämnts planerar att förlägga riksdagen en proposition om nyanlända invandrares etablering i Sverige under våren 2006 anser utskottet att det inte finns anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan.

Beträffande möjligheten att arbeta och studera svenska från det att beslut om avvisning eller utvisning har meddelats till dess att verkställighet sker vill utskottet erinra om att när ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut föreligger skall personen i fråga lämna landet. Huvudregeln är att han eller hon skall göra det inom två veckor. Med hänsyn härtill anser utskottet att det inte är rimligt att undantaget från skyldigheten att ha arbetstillstånd utsträcks till att

gälla även denna tid. Utskottet intar motsvarande ståndpunkt vad gäller svenskundervisning.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf378 yrkande 4, Sf361 yrkande 1, Sf360 yrkande 13 och 2003/04:Sf332.

### **Ersättning till kommuner för asylsökande m.m.**

#### *Motioner*

Per Westerberg m.fl. (m) begär i motion Sf237 yrkande 7 ett tillkännagivande om att finansieringen av flyktingmottagningen bör vara ett statligt ansvar. Dagens dubbla system för mottagning av flyktingar, dvs. Migrationsverkets verksamhet och den kommunala introduktionen, bör enligt motionärerna ersättas av ett enda system med staten som ansvarig för finansieringen.

I motion Sf211 av Torsten Lindström (kd) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om det statliga ansvaret för kostnader föranledda av asylsökandes vistelse i kommunerna. Flyktingpolitiken är en nationell angelägenhet. Om inte kommunerna kompenseras blir det svårt att finna kommuner som vill ta emot asylsökande. I samma motion yrkande 2 begärs att regeringen återkommer till riksdagen med en redogörelse för vidtagna initiativ för att kompensera kommunerna för deras kostnader för asylsökande.

I motion 2003/04:Sf300 av Rigmor Stenmark (c) begärs ett tillkännagivande om en översyn av de ekonomiska åtaganden som det innebär för en kommun att inom sitt område ansvara för en flyktingförläggning. Enligt motionären medför det extra kostnader för värdkommunen. Staten bör därför tillförsäkra kommunerna ersättning för de extra kostnader, t.ex. för barn- och ungdomsvård, som inte ersätts direkt av Migrationsverket.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf265 yrkande 2 ett tillkännagivande om att införa ett decentraliserat flyktingmottagande med ett större individfokus. Mottagande sker på ett fåtal av Migrationsverkets enheter, där dessutom belastningen är mycket hög. En decentralisering ger en jämnare fördelning av mottagandet över landet och utgör god grund för en lyckad integration. Ett liknande yrkande finns i motion Sf12 yrkande 2 av Birgitta Carlsson m.fl. (c). I sistnämnda motion yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att staten bör ge kommunerna ersättning för de kostnader som uppkommer i och med flyktingmottagandet.

#### *Utskottets ställningstagande*

Utskottet har full förståelse för att det stora antalet asylsökande de senaste åren liksom det förhållandet att så många blir kvar i mottagningssystemet har inneburit ökade kostnader för kommunerna. Under 2003 kom 31 355 asylsökande till Sverige, vilket var något färre än 2002, då 33 000 personer sökte asyl här. Enligt regeringens prognos kommer 22 000 personer att söka asyl i Sverige under 2005. En så påtaglig minskning av antalet asylsökande jämfört med tidigare år i kombination med att Migrationsverket och Utlänningsnämnden får ökade resurser för 2005 för att minska ärendebalanserna bör få till

följd att även de långa vistelsetiderna i mottagningssystemet minskar. Utskottet, som förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen av kommunernas kostnader för asylsökande, anser att det i första hand får ankomma på regeringen att inför beredningen av budgetförslagen i höst överväga om ytterligare åtgärder och/eller resurser bör tillföras kommunerna för dessa kostnader. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf211 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Sf300 och Sf12 yrkande 3.

Något skäl för att slå samman Migrationsverkets verksamhet med kommunernas eller att i övrigt göra några större förändringar i den nuvarande ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller mottagandet av asylsökande kan utskottet inte se. Inte heller ser utskottet något skäl att införa ett decentraliserat mottagande av asylsökande. Motionerna Sf237 yrkande 7, Sf265 yrkande 2 och Sf12 yrkande 2 avstyrks därmed.

### **Barns rätt till skola, vård m.m.**

#### *Motioner*

I motion Sf378 av Ulrika Karlsson (m) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om undervisning för barn. Enligt motionären är det inte acceptabelt med s.k. asylklasser, dvs. klasser med ett begränsat antal ämnen. I samma motion yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om ingripanden vid uppsökande hälso- och sjukvård och skola. Gömda barn tors inte gå till skolan eller uppsöka sjukvården. Det borde därför vara olagligt med polisingripanden i skolan och inom hälso- och sjukvården.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion 2003/04:Sf8 yrkande 6 ett tillkännagivande om att landsting och kommun på lämpligt sätt måste uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång. Trots att samma regler gäller för dessa barn som för andra barn har det hänt att de nekats vård eller skolgång eller att vårdcentraler har tagit ut avgift. Ett likalydande yrkande finns i motion Sf335 yrkande 3 av Sven Brus m.fl. (kd).

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf361 yrkande 17 ett tillkännagivande om skolans ansvar för barn till asylsökande och om möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn. Motionärerna anser att skolan bör ta ett mer uppsökande ansvar för barn till asylsökande samt överväga skolplikt även för dem. I samma motion yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att gömda barn skall ha rätt att gå i skola.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf265 yrkande 5 ett tillkännagivande om att alla barn utan uppehållstillstånd som vistas i Sverige skall ha rätt till utbildning och tillgång till en samlad hälso- och sjukvård. Motionärerna anser att skolor och sjukhus måste bli frizoner där polishämtning av gömda barn inte skall kunna ske.

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion 2003/04:Sf357 yrkande 24 ett tillkännagivande om miniminivåer i EU:s asylmottagande för asylsökande barn. Lagstiftningen skiljer sig mellan EU-länderna, varför Sverige i EU-

sammanhang bör driva frågan om att det införs miniminivåer för rätt till skola och hälso- och sjukvård för asylsökande barn.

I motion Sf379 av Matilda Ernkrans och Inger Lundberg (s) begärs ett tillkännagivande om statsbidrag till asylsökande grundskoleelever. Enligt motionärerna tvingas kommuner av ekonomiska skäl att ge de asylsökande barnen skolgång med sämre kvalitet trots att kostnaderna härför är ett statligt ansvar.

I motion Sf391 av Marie Nordén m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om en studie av förutsättningarna för undervisning i svenska för asylsökande barn. Motionärerna framhåller att bristande ekonomiska resurser i vissa kommuner leder till att asylsökande barn inte får mer än ett par timmar i veckan för att träna svenska.

### *Utskottets ställningstagande*

Asylsökande barn och ungdomar har inte skolplikt men de har tillgång till förskoleverksamhet, utbildning och skolbarnsomsorg på i princip samma villkor som barn som är bosatta här i Sverige. Den som håller sig undan verkställighet av avvísnings- eller utvisningsbeslut har däremot inte rätt till utbildning m.m. Den statliga ersättningen till kommunerna regleras i förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. Ersättning lämnas med ett schablonbelopp per elev och år beroende på vilken skolform det gäller. Kommunerna kan också få ersättning för vissa extraordinära kostnader.

Av regeringens skrivelse framgår att Statskontoret på regeringens uppdrag har gjort en uppföljning av kommunernas verksamhet avseende asylsökande barns utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. I rapporten Asylsökande barns skolgång (2004:12) konstateras bl.a. att det förekommer att asylsökande barn inte erbjuds likvärdig utbildning beträffande antal undervisningstimmar och innehåll. I rapporten anges bl.a. att den utbildning som erbjuds grundskolebarnen varierar i antal undervisningstimmar per vecka från 15 timmar upp till 25–30 timmar beroende på årskurs. Många kommuner ger enbart den utbildning som den statliga ersättningen räcker till. Enligt rapporten kan det då handla om 10–50 % färre undervisningstimmar än för andra elever i motsvarande åldersgrupp.

I det tidigare redovisade utredningsbetänkandet EG-rätten och mottagande av asylsökande (SOU 2003:89 s. 82) görs bedömningen att inget av vad utredningen funnit tyder på annat än att de asylsökande barnen även i praktiken får tillgång till skolgång och utbildning på det sätt som föreskrivs i förordningen om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. och därigenom även på sätt som anges i direktivet 2003/9/EG om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna. Såväl den svenska författningsregleringen som den faktiska utformningen av de asylsökande barnens skolgång och utbildning tillgodoser enligt utredningen direktivets krav.

Utskottet kan konstatera att Statskontorets rapport och den nyss nämnda utredningen ger delvis motstridiga bilder av barnens möjligheter att få tillgång till den utbildning m.m. som de har rätt till. Eftersom rapporten och utredningens förslag är föremål för beredning inom Regeringskansliet anser utskottet att riksdagen inte bör vidta någon åtgärd i frågan.

Barn som fått avslag på en asylansökan har rätt till utbildning under tiden fram till dess att barnet lämnar landet. När det gäller gömda barns skolgång har utskottet tidigare uttalat (se bl.a. bet. 2003/04:SfU2 s. 32 f.) att det är givet att barn i familjer som saknar tillstånd att vistas i Sverige och som håller sig undan myndigheterna regelmässigt lever under svåra förhållanden och att det därför är av stor vikt att olika åtgärder vidtas liksom att projekt initieras och utvecklas i syfte att förhindra att barnfamiljer gömmer sig. Utskottet ansåg att möjligheten till utbildning är av stor betydelse för barn som inte har rätt att vistas i Sverige men var inte berett att förorda att även gruppen gömda barn ges en uttrycklig rätt till utbildning m.m. Utskottet finner inte skäl att frånga detta ställningstagande. Utskottet noterar dock att ansvarigt statsråd i ett svar den 23 februari 2005 på en skriftlig fråga (2004/05:998) om gömda barns rätt till skolgång upplyst om att FN:s barnrättskommitté i januari 2005 lämnat nya rekommendationer till Sverige om de åtgärder som behövs för att Sverige fullt ut skall anses efterleva bestämmelserna i barnkonventionen samt att frågan hur dessa rekommendationer skall hanteras och vilka eventuella åtgärder som kommer att vidtas med anledning därav för närvarande diskuteras inom Regeringskansliet.

När det gäller rätt till hälso- och sjukvård har den nyss nämnda utredningen i SOU 2003:89 funnit att den vård som i praktiken ges i Sverige, enligt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet, motsvarar EG-direktivets (2003/9/EG) krav och delvis går längre än vad direktivet fordrar. Författningsregleringen är emellertid svåröverskådlig och ofullständig. En ny lag som reglerar landstingens skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård samt tandvård föreslås därför. Några förändringar i sak beträffande de asylsökandes möjligheter att få vård och behandling föreslås däremot inte.

Asylsökande barn har rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som barn bosatta i Sverige, och detta gäller även gömda barn och ungdomar under 18 år. Vidare har de rätt till vård fram till dess att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs. Något särskilt tillkännagivande från riksdagen är därför inte påkallat i frågan om asylsökande barns rätt till hälso- och sjukvård. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf378 yrkandena 5 och 6, 2003/04:Sf8 yrkande 6, Sf335 yrkande 3, Sf361 yrkandena 17 och 18, Sf265 yrkande 5, Sf379 och Sf391.

När det gäller motionsyrkandet om att på EU-nivå driva frågan om miniminormer för rätt till skola och hälso- och sjukvård för asylsökande barn noterar utskottet att det redan antagna direktivet 2003/9/EG om miniminormer för mottagande av asylsökande innehåller regler om underårigas skolgång och utbildning och om hälso- och sjukvård. I artikel 10 föreskrivs att medlemsstaterna skall bevilja underåriga barn till asylsökande tillträde till det

vanliga undervisningsväsendet i landet och att det enligt huvudregeln skall ske inom tre månader från det att asylansökan lämnats in. I fråga om hälso- och sjukvård anges i artikel 15 att medlemsstaterna skall se till att de sökande får nödvändig hälso- och sjukvård som åtminstone skall innefatta akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar och att medlemsstaterna skall sörja för nödvändig läkarhjälp eller annan hjälp för sökande med särskilda behov. I artikel 17 anges som en allmän princip att medlemsstaterna i den nationella lagstiftningen för genomförande av bestämmelserna bl.a. om hälso- och sjukvård skall beakta den speciella situationen för utsatta personer t.ex. underåriga och underåriga utan medföljande vuxen.

Vid en jämförelse mellan det antagna EG-direktivet och det av kommissionen ursprungligen framlagda förslaget KOM (2001) 181 måste direktivet i dess slutliga utformning betraktas som relativt begränsat till sitt innehåll. Detta direktiv är liksom övriga rådsdirektiv ett resultat av kompromisser mellan medlemsstaterna. Utskottet anser att säkra slutsatser rörande direktivet, som skall vara genomfört i medlemsstaterna senast den 6 februari 2005, måste anstå till dess att vidare erfarenheter vunnits av dess genomförande och tillämpning i medlemsstaterna. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2003/04:Sf357 yrkande 24.



## Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

### 1. Den svenska migrationspolitiken (punkt 1)

av Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf277 yrkande 9 och avslår motion 2004/05:Sf400 yrkande 1.

#### *Ställningstagande*

Öppenhet måste vara migrationspolitikens ledstjärna och gälla för dem som genom arbete eller på grund av förföljelse vill bygga en ny framtid i Sverige. I dagens globaliserade ekonomi är människors rörlighet både naturlig och nödvändig. Utgångspunkten bör vara tron på det universella och okränkbara i de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna samt tron på enskilda människors kraft, vilja, förmåga och skyldighet att ta ansvar. Den förda politiken har dock inte förmått att hantera många av de frågor som rör invandring, vare sig det gäller att ta till vara möjligheter eller undanröja problem.

Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att det krävs kraftfulla åtgärder för förebyggande av flykt. Vidare är en samordnad politik i det internationella agerandet nödvändig, och ett ökat stöd bör ges åt olika FN-organ. Det är också viktigt med ett ökat stöd i närområdet. Detta får emellertid aldrig tas som intäkt för en mer restriktiv asylpolitik.

### 2. Den svenska migrationspolitiken (punkt 1)

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf400 yrkande 1 och avslår motion 2004/05:Sf277 yrkande 9.

*Ställningstagande*

Sverige bör driva en aktiv politik för att minska flyktingströmmar. Detta bör ske genom högt bistånd, hållbar miljöpolitik, stöd till demokratiörelser och demokratisering över världen samt genom uppbyggnad av säkra rättsstater med minoritetsskydd.

**3. Kommission om flyktingpolitiken (punkt 2)**

av Mona Jönsson (mp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf317.

*Ställningstagande*

Regeringen bör tillsätta en oberoende kommission för att utvärdera den svenska flyktingpolitiken.

**4. Återvandring (punkt 3)**

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf277 yrkande 10 och avslår motion 2004/05:Sf351 yrkande 15.

*Ställningstagande*

Stöd till återvandring för den som så önskar är ett viktigt inslag i en human flyktingpolitik. Åtgärder för återvändande måste dock fullt ut respektera den enskildes valfrihet, och konjunkturskäl får aldrig vara en orsak att stimulera flyktingar att återvända.

**5. Återvandring (punkt 3)**

av Sven Brus (kd).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf351 yrkande 15 och avslår motion 2004/05:Sf277 yrkande 10.

*Ställningstagande*

Det behövs ett förbättrat och formaliserat återvändandeprogram med seriös och tidig information om stöd vid frivillig återvandring. Tiden i Sverige bör göras meningsfull med studier och praktik, även med avseende på ett återvändande. Fokus bör ligga på kunskaper som kan användas för återuppbyggande av hemlandet.

**6. EU:s flyktingpolitik (punkt 4)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 11, 2004/05:Sf15 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkandena 1, 12 och 14, 2004/05:Sf351 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:K431 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkandena 5, 7–9 och 11–15 samt 2004/05:Sf400 yrkandena 3–5 och 15–18.

*Ställningstagande*

EU:s gemensamma migrations- och asylpolitik måste bygga på en generös flyktingpolitik med höga krav på humanitet och rättssäkerhet och utformas med Genèvekonventionen som grund. Asylrätten i Sverige och Europa måste värnas och EU:s medlemsstaters minimiansvar på det flyktingpolitiska området samordnas för att bl.a. motverka överströmningseffekter mellan EU-länderna. Vidare krävs full respekt för internationella åtaganden och åtgärder för ökad solidaritet och öppenhet gentemot omvärlden.

**7. EU:s flyktingpolitik (punkt 4)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf266 yrkandena 5, 7–9 och 11–15 samt avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 11, 2004/05:Sf15 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkandena 1, 12 och 14, 2004/05:Sf351 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Sf400 yrkandena 3–5 och 15–18 samt 2004/05:K431 yrkande 6.

*Ställningstagande*

Förslag om att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl bör fortsatt tillbakavisas. Redan antagna direktiv om bl.a. familjeåterförening, mottagande och asylprocedurer liksom direktivet och rambeslutet om människosmuggling bör omförhandlas för att rättigheterna skall överensstämma med vad Europeiska rådet beslutade i Tammerfors och för att tillgodose de mest fundamentala rättssäkerhetskraven. Vidare bör regeringen på alla sätt motverka ytterligare repressiva förslag inom området asyl och immigration. EU:s regler om visum, transportörsansvar, kampen mot olaglig invandring och de nya direktiven på asylområdet ökar svårigheterna för asylsökande att få skydd i Europa. Sverige bör därför ta initiativ till att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet för möjligheten att få tillträde till asylproceduren. Det krävs en ny rättsakt för att garantera rätten till skydd och tillgången till en asylprocedur. Regeringen bör i EU verka för ett nytt direktiv om minimigarantier avseende individuell frihet, säkerhet och rättvisa för tredjelandsmedborgares fria rörlighet inom EU.

Återtagandeavtal har hittills inte haft någon märkbar effekt på effektiviteten i verkställandet av avvísningar från EU-länder. De medför också stora risker för EU internationellt då politiken kan medföra att regeringar i tredje-länder delegitimeras i de egna medborgarnas ögon. Regeringen bör ta initiativ till en förändring av EU:s politik gällande återtagandeavtal.

**8. EU:s flyktingpolitik (punkt 4)**

av Mona Jönsson (mp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf400 yrkandena 3–5 och 15–18 samt avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 11, 2004/05:Sf15 yrkande 9, 2004/05:Sf266 yrkandena 5, 7–9 och 11–15, 2004/05:Sf277 yrkandena 1, 12 och 14, 2004/05:Sf351 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:K431 yrkande 6.

*Ställningstagande*

EU borde, på samma sätt som FN:s kommitté mot tortyr, kunna utfärda rekommendationer om bevisföring i asylfall, utan att flyktingpolitiken för den skull harmoniseras. Vidare bör ett erfarenhetsutbyte mellan medlemsstaterna rörande domstolsprövning av asylansökningar möjliggöras. EG-domstolen bör ha en mer aktiv roll och i större utsträckning kunna ingripa mot beslut som strider mot grundläggande rättigheter. Införande av system med flygplatsagenter måste stoppas, och EU:s sanktioner gentemot flyktingländer och transitländer som inte stoppar ”illegala” utresor måste avskaffas. Idén med

uppsamlingsläger för asylsökande inom eller utanför EU måste motverkas. Slutligen bör Sverige agera aktivt för att montera ned stenarna i muren och för att Sverige skall lämna Schengensamarbetet.

### **9. Transportörsansvar (punkt 5)**

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 10, 2004/05:Sf266 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkande 15 och 2004/05:Sf400 yrkande 9.

#### *Ställningstagande*

Stark kritik har riktats från många håll mot EG-direktivet om transportörsansvar, bl.a. från UNHCR och Amnesty. Det kan ifrågasättas om direktivet står i överensstämmelse med Genèvekonventionen och den av folkrätten erkända asylrätten. Reglerna om transportörsansvar borde därför inte tillämpas av Sverige. Inom EU bör Sverige med kraft verka för att bestämmelserna om transportörsansvar omprövas.

### **10. DNA-prov (punkt 6)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf221 yrkandena 1 och 2.

#### *Ställningstagande*

DNA-prov bör kunna utgöra grund för familjeåterförening i de fall där skriftlig dokumentation saknas eller bedöms ha brister. Huvudregeln bör vara att utförande av DNA-prov medges för att fastställa grund för återförening när detta begärs av enskild person. Regeringen bör återkomma med förslag härom.

**11. Försörjningskrav vid anhöriginvandring (punkt 7)**

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf284 yrkandena 9 och 10 och bifaller delvis motion 2004/05:Sf360 yrkande 9.

*Ställningstagande*

Vi anser att det behövs en betydligt mer solidarisk lagstiftning när det gäller anhöriginvandring än den som gäller i dag. Oavsett hur familjen ser ut måste dess betydelse som grundläggande social och ekonomisk enhet erkännas av svensk utlänningslagstiftning, precis som den erkänts i en rad internationella konventioner rörande mänskliga rättigheter. En ökad anhöriginvandring måste kombineras med ett i tid och omfattning begränsat försörjningskrav för anhöriga till arbetskraftsinvandrare liksom för anhöriga utanför kärnfamiljen. Tiden för försörjningsansvaret bör uppgå till fem år. Endast undantagsvis kommer sanktioner att behöva vidtas mot den som bryter mot försörjningsansvaret. Om så sker bör dock det tidsbegränsade uppehållstillståndet återkallas.

**12. Försörjningskrav vid anhöriginvandring (punkt 7)**

av Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf360 yrkande 9 och bifaller delvis motion 2004/05:Sf284 yrkandena 9 och 10.

*Ställningstagande*

Möjligheterna för anhöriga utanför kärnfamiljen att flytta till Sverige bör vidgas. En vidgad anhöriginvandring bör emellertid kompletteras med ett försörjningskrav. Ett sådant försörjningskrav skall som huvudregel gälla under högst två år. Framför allt äldre och ensamstående föräldrar som är beroende av anknytningspersonen i Sverige kommer därmed att kunna beviljas uppehållstillstånd. Regeringen bör lägga fram förslag med den nu angivna inriktning.

**13. Anhöriginvandring i övrigt (punkt 8)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 4, 2004/05:Sf15 yrkande 1, 2004/05:Sf266 yrkande 16, 2004/05:Sf284 yrkandena 7 och 8 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 18 och 19.

*Ställningstagande*

Under hösten 1996 fattade riksdagen beslut om betydande inskränkningar av anhörigas möjligheter att få till stånd en återförening med en person som fått uppehållstillstånd i Sverige. Sedan dess gäller krav på att både hushållsgemenskap och beroendeförhållande skall ha funnits redan i hemlandet samtidigt som ansökan om familjeåterförening skall göras relativt snart efter det att anknytningspersonen bosatt sig i Sverige. Reglerna drabbar människor som drivits på flykt undan krig eller förföljelse, dvs. personer som flyktingpolitiken framför allt avser att värna. Enligt vår uppfattning måste kravet att ett barn tidigare skall ha varit hemmavarande hos sina föräldrar för att få återförenas med dem i Sverige tas bort och möjligheten för äldre föräldrar att återförenas med sina vuxna barn förbättras samt den s.k. sista länkenbestämmelsen återinförs.

Anhörigkommittén föreslog i augusti 2002 ett nytt regelverk för anhöriginvandring som bl.a. skulle medföra ökade möjligheter till anhöriginvandring. Något förslag har emellertid ännu inte förelagts riksdagen, vilket är mycket beklagligt. Det är angeläget att ett nytt regelverk för anhöriginvandring inte försenas ytterligare. Regeringen bör därför snarast lägga fram förslag om mindre restriktiva regler för anhöriginvandring.

**14. Nyligen etablerade förhållanden (punkt 9)**

av Sven Brus (kd), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf257 yrkande 17, 2003/04:Sf357 yrkande 16, 2003/04:Sf387, 2003/04:Sf403 yrkande 38 och 2004/05:Sf12 yrkande 8 och avslår motionerna 2003/04:Sf245 yrkande 1, 2003/04:Sf298, 2004/05:Sf266 yrkande 18 och 2004/05:Sf351 yrkande 20.

*Ställningstagande*

Antalet kvinnor som kommer med anknytning till en man i Sverige och blir misshandlade har ökat kraftigt. Den s.k. tvåårsregeln innebär att den utlänning som söker uppehållstillstånd för att få leva med en person i Sverige kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller under två år. Om förhållandet upphör före utgången av två år skall personen i fråga återvända till sitt hemland. Den person som utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning, och av det skälet lämnat förhållandet, kan dock beviljas fortsatt uppehållstillstånd även om det upphört dessförinnan. Vid prövningen tar invandring myndigheterna dessvärre hänsyn till om våldet varit grovt eller inte. Om man bedömer att våldet inte varit grovt kan kvinnan utvisas, vilket visar att utländska kvinnor, i motsats till svenska, får utsättas för ett visst mått av våld. Regeringen bör snarast vidta åtgärder för att komma till rätta med problemet att kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden utvisas.

**15. Kontroll i polisregister m.m. (punkt 10)**

av Sven Brus (kd).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf403 yrkande 39, 2003/04:Ju453 yrkandena 9 och 10 och 2004/05:Sf351 yrkande 21.

*Ställningstagande*

Migrationsverket bör ges rätt att vid anknytningsförfrågningar begära utdrag ur brottsregistret angående vissa typer av brott samt kontrollera referenspersonen i folkbokföringsregistret och i registret över tidigare anknytningsförfrågningar. På så sätt kan det fastställas t.ex. om någon tidigare ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning till personen i fråga eller om denne dömts för misshandel eller övergrepp mot tidigare partner.

Vidare bör det finnas specialkompetens hos personal som skall handlägga ärenden som rör kvinnor som kommit till Sverige för att leva med en man och där kvinnan trots anmälan om misshandel utsätts för utvisningshot.

**16. Uppehållstillstånd före hemresa till Sverige (punkt 11)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf236.



*Ställningstagande*

Uppehållstillstånd på grund av anknytning kan i dag inte alltid ges då bägge parterna befinner sig utomlands. Detta kan skapa stora problem för personer som t.ex. arbetat utomlands. Regeringen bör återkomma med förslag som möjliggör att personer som levt tillsammans utomlands kan få uppehållstillstånd beviljat före referentens hemresa.

**17. Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa i Sverige  
(punkt 13)**

av Sven Brus (kd) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf257 yrkande 16, 2003/04:Sf403 yrkande 40, 2004/05:Sf266 yrkande 17 och 2004/05:Sf351 yrkande 22 samt avslår motion 2004/05:Sf360 yrkande 8.

*Ställningstagande*

Undantag från huvudprincipen att uppehållstillstånd skall beviljas före inresa bör kunna göras när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet väntar barn eller om sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Intentionerna med den lagändring som trädde i kraft 2000, och som innebär att en ansökan om uppehållstillstånd skall kunna bifallas trots att den i strid mot huvudregeln ingivits medan sökanden befinner sig i Sverige, torde inte ha fått tillräckligt genomslag i praktiken. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

**18. Ansökan om uppehållstillstånd efter inresa i Sverige  
(punkt 13)**

av Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf360 yrkande 8 och avslår motionerna 2003/04:Sf257 yrkande 16, 2003/04:Sf403 yrkande 40, 2004/05:Sf266 yrkande 17 och 2004/05:Sf351 yrkande 22.

*Ställningstagande*

Den som ansöker om uppehållstillstånd som anhörig till en person i Sverige måste i dag göra detta vid en svensk ambassad i hemlandet eller i det land där

han eller hon bor permanent. Dessa regler bör ändras så att det i dessa situationer även blir möjligt att ansöka om uppehållstillstånd i Sverige.

### **19. Flexibla regler för arbetskraftsinvandring i vissa fall (punkt 14)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: MJ5 yrkande 21, 2004/05: MJ6 yrkande 10 och 2004/05: MJ7 yrkande 5 i denna del.

#### *Ställningstagande*

På grund av de skadeverkningar som uppstod till följd av stormen i södra Sverige i början på året kommer svenskt skogsbruk under överskådlig tid att ha ett kraftigt ökat behov av kvalificerade skogsarbetare. Ett sätt att tillgodose detta behov är att förenkla reglerna för arbetskraftsinvandring från länder utanför EU. De hinder som finns för arbetskraftsinvandring från andra länder måste undanröjas och reglerna göras mer flexibla.

### **20. Ökad arbetskraftsinvandring (punkt 15)**

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: Sf15 yrkande 2, 2004/05: Sf237 yrkandena 1–3, 2004/05: Sf284 yrkandena 1, 3, 5 och 6, 2004/05: Sf351 yrkande 16, 2004/05: Sf360 yrkandena 5–7, 2004/05: Ju485 yrkande 1 och 2004/05: A356 yrkande 14.

#### *Ställningstagande*

För att klara tillväxt och välfärd och för att ge människor som saknar flyktingskäl en möjlighet att söka sig hit bör Sverige öppna för en ökad arbetskraftsinvandring. En ökad arbetskraftsinvandring skulle ge människor möjlighet till en ny framtid och göra Sverige till en mer dynamisk ekonomi. En ökad arbetskraftsinvandring är också central när det gäller att lyckas med integrationen och att bekämpa människohandel.

Det bör vara möjligt att vistas i Sverige under begränsad tid, med t.ex. turistvisum, för att söka arbete. Under den tid en person söker arbete skall det finnas ett krav på självförsörjning och ansvar för boendet. Uppehållstillstånd och arbetstillstånd skall kunna beviljas utan vandelsprövning för en person som genom t.ex. ett anställningsavtal kan dokumentera att han eller hon har fått ett arbete. Lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor får inte försämrats, och reglerna för arbetskraftsinvandring måste utformas så att asylrätten inte urholkas eller missbrukas. Vidare måste riskerna för oseriös arbetskraftsinvandring minimeras och socialförsäkringssystemet ses över i syfte att få det att fungera vid arbetskraftsinvandring.

Vi vill samtidigt påtala att regeringens hantering av riksdagens beslut att ta fram förslag som medger vidgad arbetskraftsinvandring har varit oacceptabel. Riksdagen fattade beslut våren 2003 och ett slutbetänkande av den parlamentariska kommittén kommer att dröja till mars 2006.

## **21. Arbetskraftsinvandring i övrigt (punkt 16)**

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf284 yrkandena 2 och 4 och 2004/05:MJ508 yrkande 3 samt avslår motionerna 2004/05:Sf210, 2004/05:Sf231 och 2004/05:Sf324 yrkandena 1 och 2.

### *Ställningstagande*

Vi anser att en ny form av invandring bör införas, nämligen företagarinvandring. Personer som visat sig ha förutsättning för att driva näringsverksamhet i Sverige bör få möjlighet att arbetsinvandra. Att öppna för utländska entreprenörer skulle kunna ge en ökad dynamik och tillväxt i svenskt företagande. Krav för uppehållstillstånd bör vara att företagaren investerar tillräckligt mycket så att den egna och familjens försörjning är tryggad, har en dokumenterad erfarenhet av att driva näringsverksamhet samt har möjlighet att investera i sin verksamhet i Sverige. Om verksamheten efter tre år fått tillräcklig lönsamhet för att säkra försörjningen skall företagaren kunna få permanent uppehållstillstånd och samma sociala rättigheter som alla andra bosatta här.

## **22. Gäststuderande (punkt 17)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub293 yrkande 9.

*Ställningstagande*

I syfte att skapa så jämlika och bra förhållanden som möjligt för utländska studenter bör de automatiskt få arbetstillstånd i Sverige för feriearbete under studietiden och för arbete efter examen.

**23. Hinder för fri rörlighet i Öresundsregionen (punkt 18)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf356 yrkande 1.

*Ställningstagande*

Med dagens regler måste man som icke EU-medborgare tillhöra en bristyrkesgrupp för att kunna få arbetstillstånd i ett EU-land. När t.ex. en familj, där mannen är dansk och kvinnan från ett tredjeland, bosatte sig i Sverige efter att ha bott och arbetat i länge i Danmark förlorade kvinnan sitt danska arbetstillstånd och därmed sitt danska arbete. Detta visar att medborgarskap utgör ett hinder för fri rörlighet i Öresundsregionen.

**24. Fri rörlighet för registrerade partner och sambor (punkt 19)**

av Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Anna Lilliehöök (m) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:L295 yrkande 21.

*Ställningstagande*

Reglerna om fri rörlighet inom EU för privatpersoner ger i dag ingen generell rätt för registrerade partner att följa med vid flyttning till annat EU-land. Regeringen bör därför verka för att reglerna blir icke-diskriminerande med avseende på sexuell läggning.

**25. Fri rörlighet i övrigt (punkt 20)**

av Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:K431 yrkande 12 och avslår motion 2004/05:Sf406 yrkandena 1 och 2.

### *Ställningstagande*

Vår uppfattning är att uppehållstillstånd för arbete endast skall ges till människor som kan försörja sig själva. Den grundregeln, som redan i dag gäller för studenter och pensionärer, skall gälla medborgare från alla EU-länder. EG-domstolens beslut om att några få timmars arbete per vecka ger tillgång till hela trygghetssystemet är orimligt. Regeringen bör ta initiativ till en ändring av villkoren för uppehållstillstånd för arbetstagare och till att en ny, rimlig definition av arbetstagarbegreppet kommer till stånd.

## **26. Utvidgat flyktingbegrepp (punkt 21)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf13 yrkande 5, 2004/05:Sf15 yrkande 5, 2004/05:Sf266 yrkande 19, 2004/05:Sf277 yrkande 2, 2004/05:Sf278 yrkande 1, 2004/05:Sf318 yrkande 1, 2004/05:Sf351 yrkandena 10 och 11, 2004/05:Sf390, 2004/05:L295 yrkandena 22 och 27–29, 2004/05:U257 yrkande 5, 2004/05:U308 yrkande 16 och 2004/05:So604 yrkande 14.

### *Ställningstagande*

EU:s skyddsgrundsdirektiv ger flyktingstatus åt personer som förföljs på grund av kön eller sexuell läggning. Vidare har Utredningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning nu avgett sitt betänkande. Regeringen bör därför snarast lägga fram förslag till nödvändiga författningsändringar så att flyktingbegreppet vidgas till att omfatta även personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Vidare bör kompetensen vid invandringsmyndigheterna och beslutsunderlaget om situationen i hemländerna för kvinnor respektive homosexuella ses över. Exempelvis måste kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation i de länder personerna flyr från öka.

**27. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22)**

av Sven Brus (kd) och Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 6 och 2004/05:Sf13 yrkande 1 samt avslår motionerna 2004/05:Sf15 yrkande 10 och 2004/05:Sf266 yrkande 3.

*Ställningstagande*

Trots att Sverige kritiserats av FN:s kommitté mot tortyr och Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter uteblir förslag till en mer human och rättssäker asyl- och flyktingpolitik. Tolkning av lagar och praxis har hårdnat och asylutredningar uppvisar ofta brister. Den bristande rättssäkerheten och misstroendekulturen i asylprocessen måste åtgärdas.

**28. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22)**

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf15 yrkande 10 och avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 6, 2004/05:Sf13 yrkande 1 och 2004/05:Sf266 yrkande 3.

*Ställningstagande*

Regeringen bör återkomma till riksdagen med en samlad analys av varför antalet anmälningar till FN:s kommitté mot tortyr ökat mot Sverige samt vilka åtgärder som behövs för att Sverige inte skall fällas i framtiden.

**29. Skyddsbehov vid avvisningsbeslut (punkt 22)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf266 yrkande 3 och avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 6, 2004/05:Sf13 yrkande 1 och 2004/05:Sf15 yrkande 10.

*Ställningstagande*

Asylsökande kommer ofta från länder med krig, väpnad konflikt eller grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna; ändå fick bara ca 2 % uppehållstillstånd med flyktingstatus år 2003. Detta visar att Sverige i praktiken har upphört att tillämpa Genèvekonventionen. Regeringen bör återkomma med förslag till hur svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen skall stärkas.

**30. Konvertiter (punkt 23)**

av Sven Brus (kd) och Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf13 yrkande 6 och 2004/05:Sf258.

*Ställningstagande*

Situationen för kristna konvertiter från Iran är mycket svår. Flyktingar som konverterat från islam till kristendom och därför riskerar tortyr och dödsstraff i länder med sharialagstiftning måste ges skydd enligt FN:s konvention om mänskliga rättigheter, Europakonventionen om mänskliga rättigheter och FN:s barnkonvention. Konversion, som är belagt med dödsstraff, bör utgöra grund för asyl i Sverige.

**31. Asylsökande romer (punkt 24)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf322 yrkandena 1–3.

*Ställningstagande*

Asylansökningar från personer med romani som modersmål betraktas allt oftare som uppenbart ogrundade. Detta visar att rätten till individuell bedömning i asylärenden urholkats. Det krävs en ökad kunskap om situationen för romer, och kosovoromers skyddsbehov bör enbart prövas mot Kosovo.

**32. Dublinärenden m.m. (punkt 25)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 13 och 2004/05:Sf351 yrkande 4 samt avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 10 och 2004/05:Sf400 yrkandena 2, 13 och 14.

*Ställningstagande*

Bestämmelserna i Dublinförordningen är komplicerade och svårförutsägbara bl.a. gällande ansvarighet för prövningen samt vad som är att anse som en genomresa eller ej. Asylsökande har inte heller rätt att åberopa att vissa tidsfrister har överskridits. Vidare tolkas flyktningbegreppet fortfarande olika av EU:s medlemsstater. Principen om non-refoulement och Dublinförordningen kan därvid hamna i konflikt med varandra. Sverige bör därför i högre grad utnyttja möjligheten till undantag och tillämpa en betydligt mer generös tolkning av Dublinförordningen, t.ex. vid sjukdom eller familjeanknytning och särskilt då det gäller barn, varvid prövningen bör ske i Sverige.

**33. Dublinärenden m.m. (punkt 25)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf266 yrkande 10 och avslår motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 13, 2004/05:Sf351 yrkande 4 och 2004/05:Sf400 yrkandena 2, 13 och 14.

*Ställningstagande*

Regeringen bör initiera en översyn av Dublinförordningen i syfte att fördelningskriteriet när det gäller asylsökande skall vara de asylsökandes egna val.

**34. Dublinärenden m.m. (punkt 25)**

av Mona Jönsson (mp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf400 yrkandena 2,



13 och 14 samt avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 10, 2004/05:Sf277 yrkande 13 och 2004/05:Sf351 yrkande 4.

#### *Ställningstagande*

Dublinförordningen och förordningen om fingeravtrycksregistret Eurodac måste rivs upp. Regeringen bör verka för att EU:s medlemsstater i stället genom frivilligt samarbete möjliggör för asylsökande att ta sig till det land de söker sig.

### **35. Säkra länder m.m. (punkt 26)**

av Sven Brus (kd) och Birgitta Carlsson (c).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 9 och 2004/05:Sf351 yrkandena 6 och 7 samt avslår motion 2004/05:Sf400 yrkandena 10–12.

#### *Ställningstagande*

Asylansökningar skall alltid prövas individuellt. Ett land som anslutit sig till Genèvekonventionen behöver inte per definition vara ett säkert land för den asylsökande. En lista över ”säkra länder” bör därför inte upprättas. Genom det s.k. Aznarprotokollet (asylprotokollet) berövas EU-ländernas egna medborgare rätten att söka asyl i andra medlemsländer. Detta är en oacceptabel inskränkning då situationer kan uppstå där människor löper fara att förlora livet eller sina mänskliga rättigheter även i Europa. Regeringen bör därför snarast deklarerat hur man kommer att verka för en ändring när det gäller Aznarprotokollet och begreppet säkra länder.

### **36. Säkra länder m.m. (punkt 26)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf400 yrkandena 10–12 och avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 9 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 6 och 7.

#### *Ställningstagande*

FN:s krav på individuell prövning av varje asylansökan och andra FN-krav måste bli standard inom EU. UNHCR har kritiserat konceptet med säkra

länder och säkra tredjeländer vid prövning av asylansökningar och menar att principen om säkert land kringgår rätten till individuell prövning. Ett sådant prövningsförfarande bör därför avskaffas.

### **37. Humanitära skäl (punkt 27)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 3, 2004/05:Sf304 och 2004/05:Sf351 yrkande 12 samt avslår motionerna 2004/05:Sf206 och 2004/05:Sf208 yrkande 4.

#### *Ställningstagande*

Begreppet humanitära skäl i utlänningslagen måste förtydligas och en vidare tolkning möjliggöras. Förutom klara medicinska vårdbehov bör även vistelse-tid samt integration tas i beaktande vid bedömning av humanitära skäl. I barnärenden bör vistelsetiden ges särskild betydelse. Vidare bör risken för självmord ges större tyngd och inte behöva kopplas till en allvarlig psykisk sjukdom. Utlänningslagskommitténs förslag riskerar att leda till en än mer restriktiv tillämpning än i dag genom det högre kravet på synnerligen – och inte särskilt – ömmande omständigheter. Regeringen bör återkomma med förslag enligt det anförda.

### **38. Humanitära skäl (punkt 27)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf206 och 2004/05:Sf208 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 3, 2004/05:Sf304 och 2004/05:Sf351 yrkande 12.

#### *Ställningstagande*

Regeringen bör utreda lämpligheten i att föra över reglerna om uppehållstillstånd av politiskt humanitära skäl, som ofta rör situationen i ursprungslandet och är av en annan karaktär än övriga humanitära skäl, till bestämmelserna om övriga skyddsgrunder i 2 kap. utlänningslagen.

Vidare bör det för barn kunna ställas något lägre krav än för vuxna vid bedömning av humanitära skäl.

**39. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28)**

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 7, 2004/05:Sf15 yrkande 8, 2004/05:Sf265 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkande 5, 2004/05:Ju485 yrkandena 2 och 5 samt 2004/05:Ju489 yrkande 25 och avslår motionerna 2004/05:Sf321 yrkandena 1 och 3, 2004/05:Ju294 yrkande 1, 2004/05:Ju351 yrkande 2, 2004/05:Ju480 yrkande 3 och 2004/05:U306 yrkande 4.

*Ställningstagande*

Offer för människohandel bör i normalfallet beviljas permanenta uppehållstillstånd av humanitära skäl. När det gäller barn som utsatts för människohandel bör de ges permanent uppehållstillstånd. Vidare krävs riktade informationsinsatser för att stoppa sexhandeln, vid t.ex. flygplatser, färjeterminaler och andra internationella mötesplatser.

**40. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28)**

av Sven Brus (kd) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju480 yrkande 3 och 2004/05:U306 yrkande 4 samt avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 7, 2004/05:Sf15 yrkande 8, 2004/05:Sf265 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkande 5, 2004/05:Sf321 yrkandena 1 och 3, 2004/05:Ju294 yrkande 1, 2004/05:Ju351 yrkande 2, 2004/05:Ju485 yrkandena 2 och 5 samt 2004/05:Ju489 yrkande 25.

*Ställningstagande*

Offer för människohandel för sexuella ändamål skall ges möjlighet att söka och beviljas permanent uppehållstillstånd, om de inte kan garanteras skydd vid hemkomsten.

**41. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28, motiveringen)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

*Ställningstagande*

Det måste finnas en möjlighet för offer för människohandel att få stanna och, efter individuell prövning, ges uppehållstillstånd av humanitära skäl. Det vore direkt inhumant om personer som först mot sin vilja förts till sexslaveri, sedan hjälpt polis och åklagare med vittnesmål, ändå utvisas och utsätts för hämnd i hemlandet. Vidare bör det internationella informationsutbytet vid människohandel utökas.

**42. Uppehållstillstånd m.m. vid människohandel (punkt 28)**

av Mona Jönsson (mp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ju351 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 7, 2004/05:Sf15 yrkande 8, 2004/05:Sf265 yrkande 9, 2004/05:Sf277 yrkande 5, 2004/05:Sf321 yrkandena 1 och 3, 2004/05:Ju294 yrkande 1, 2004/05:Ju480 yrkande 3, 2004/05:Ju485 yrkandena 2 och 5, 2004/05:Ju489 yrkande 25 och 2004/05:U306 yrkande 4.

*Ställningstagande*

De för människohandel utsatta kvinnorna måste ges skydd och stöd under rättsutredning och rättegång. Det finns ett stort behov av stöd och hjälp i Sverige och i hemländerna. För kvinnor som återvänder hem måste ett skydds nät byggas upp. Offer för människohandel måste också ges möjlighet att stanna i Sverige.

**43. Illegal inresa (punkt 29)**

av Sven Brus (kd).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ju480 yrkande 5.

*Ställningstagande*

Barn som fyllt 15 men inte 18 år och som varit offer för människohandel bör inte kunna ställas till svars för illegal inresa och vistelse i Sverige. Varken

möjligheterna till åtalsunderlåtelse eller undantaget för ringa fall är tillräckliga i dessa situationer.

#### **44. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30)**

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf277 yrkandena 21 och 22 samt bifaller delvis motion 2004/05:Sf375 yrkande 1 och avslår motion 2004/05:Sf266 yrkande 20.

##### *Ställningstagande*

Regeringen bör återkomma med förslag om att permanent uppehållstillstånd skall ges till dels dem som befinner sig i landet och inte har kunnat avvisas inom två år efter lagakraftvunnet beslut, dels dem som i över två år inte har fått något beslut alternativt har haft tillfälliga uppehållstillstånd på grund av läget i hemlandet. Uppehållstillstånd skall dock inte ges när allvarliga misstankar om brottslig verksamhet i utlandet eller i Sverige förekommer.

Som en unik engångsåtgärd bör amnesti beviljas för dem som i nuläget sedan lång tid har hållit sig gömda efter att ett avvisningsbeslut har vunnit laga kraft. Sedan flera år har krav på en amnesti för gömda flyktingar ställts. Detta bör nu ske i samband med att en ny asylprocess införs. Vid synnerliga skäl, exempelvis vid allvarlig brottslighet, skall undantag göras. Eventuella misstankar om kriminell verksamhet måste uteslutas innan amnesti ges.

#### **45. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30, motiveringen)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

##### *Ställningstagande*

En person som har varit lång tid i Sverige och som etablerat sig i samhället bör i vissa fall kunna få permanent uppehållstillstånd om han eller hon fått vänta mycket länge på ett beslut eller om ett avvisningsbeslut inte har kunnat verkställas på grund av exempelvis situationen i hemlandet. Fast anställning och egenförsörjning skall härvidlag utgöra ett viktigt kriterium.

#### **46. Uppehållstillstånd efter viss tid (punkt 30)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 20 och 2004/05:Sf375 yrkande 1 samt avslår motion 2004/05:Sf277 yrkandena 21 och 22.

#### *Ställningstagande*

Regeringen bör återkomma med förslag om sådan ändring av utlänningslagen att den som väntat längre tid än 18 månader på ett lagakraftgäande avlägsnande beslut automatiskt skall beviljas permanent uppehållstillstånd, om det inte finns synnerliga skäl som talar däremot.

Vidare är det viktigt att domstolarna, i samband med att den nya instansordningen i utlänningsärenden införs, får börja sitt arbete utan att tyngas av alltför många gamla ärenden. En tidsamnesti skulle tillgodose detta. Under en begränsad tid på cirka tre månader bör därför alla asylsökande som har varit 18 eller fler månader i landet erbjudas ett permanent uppehållstillstånd. Detta bör gälla den som befinner sig i asylprocessen eller har genomgått asylprocessen och oavsett om personen är gömd eller inte.

#### **47. Familjesplittring m.m. (punkt 31)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf277 yrkande 7, 2004/05:Sf319 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Sf335 yrkande 4 och 2004/05:Sf351 yrkande 17.

#### *Ställningstagande*

Kraftfulla åtgärder krävs för att undvika att familjer splittras i samband med förvarstagnning och verkställighet av avvisning. Såväl lagstiftning som praxis måste ändras. Vidare måste attityder och rutiner förändras i syfte att få en mänskligare hantering vid avvisningar. Det måste finnas ett barnperspektiv vid utvisning och avvisning, och särskild hänsyn bör tas till berörda barn.

#### **48. Utvisning på grund av brott (punkt 32)**

av Kalle Larsson (v).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ju331 yrkande 8.

*Ställningstagande*

En ordentlig genomlysning krävs av hur förändringarna med anledning av proposition 2003/04:113 Stärkt barnperspektiv i mål om utvisning på grund av brott har fallit ut. Denna utvärdering bör ske inom en rimlig tidsram.

**49. Viseringspliktiga länder (punkt 33)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 21 och 2004/05:Sf277 yrkande 16.

*Ställningstagande*

Sverige måste aktivt verka för att korta listan av viseringspliktiga länder och för att visumkrav inte i strid med Genèvekonventionens tanke skall användas för att utestänga flyktingar och andra skyddsbehövande från EU.

**50. Besöksvisum (punkt 34)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 22, 2004/05:Sf284 yrkande 11 och 2004/05:Sf351 yrkande 24.

*Ställningstagande*

Det är inte acceptabelt att anhöriga och närstående förvägras att besöka sina släktingar. Besöksviseringspolitiken måste göras enklare, snabbare och betydligt mer generös. Vidare bör rutiner och praxis vid svenska ambassader förbättras. Regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum för att den skall genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism.

**51. Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet (punkt 35)**

av Sven Brus (kd) och Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf351 yrkande 3 och 2004/05:U306 yrkande 9 samt avslår motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 23 och 2004/05:Sf400 yrkandena 6–8.

*Ställningstagande*

Det går i dag inte att söka asyl från utlandet eller att få ett visum till Sverige för att söka asyl här. Detta har till viss del medfört att allt fler människor på flykt ser sig hänvisade till illegala metoder. För att förhindra detta bör en utredning tillsättas med uppgift att undersöka hur ett s.k. nödvisum till asylsökande skulle kunna utformas. Sverige bör vidare inom EU ta initiativ till att visumsystemet ses över.

**52. Visum för asylsökande och asylansökan i utlandet (punkt 35)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf266 yrkande 23 och 2004/05:Sf400 yrkandena 6–8 samt avslår motionerna 2004/05:Sf351 yrkande 3 och 2004/05:U306 yrkande 9.

*Ställningstagande*

En person kan vara i behov av att snabbt lämna en ursprungsregion eller ett transitland som inte erbjuder skydd mot förföljelse. Han eller hon bör i dessa fall kunna ges ett visum till Sverige för att genomföra asylprövningen. Inom EU diskuteras också möjligheten att ge ambassader och beskickningar möjlighet att utfärda visum till skyddsbehövande när dessa befinner sig i hemlandet eller i tredjeland. Ett sådant system får dock endast utgöra ett komplement till det traditionella sättet att söka asyl. Regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av visum i enlighet med det anförda.

**53. Asylprocessen (punkt 36)**

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m) och Anne-Marie Ekström (fp).



*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf11, 2004/05:Sf12 yrkande 1 och 2004/05:Sf15 yrkandena 3 och 7.

*Ställningstagande*

Asylprocessen har en rad brister som måste åtgärdas. Det gäller både hur Migrationsverket arbetar och hanteringen av beslutet att lägga ned Utlänningsnämnden.

Rapporten om Migrationsverkets resurser som tagits fram på uppdrag av utskottet liksom Riksrevisionens rapport Snabbare asylprövning (RiR 2004:24) rör några av de mest centrala problemen med dagens asylpolitik, såsom handläggningstiderna i asylprocessen. Det är beklagligt att regeringen i sin skrivelse inte ger större uppmärksamhet åt den kraftfulla kritik som framförs i rapporterna. Regeringen bör snarast redovisa hur man skall åtgärda t.ex. den bristande flexibiliteten vid hanteringen av det varierande antalet asylsökande, det kortsiktiga synsättet när asylprövningens beslutskapacitet dimensioneras och den sammanblandning av utgiftsområden som sker på migrationsområdet och som försvårar korrekta kostnadsanalyser.

Dessutom krävs en rad åtgärder för att förbättra både asylmottagandet och bemötandet av de asylsökande. Bland annat måste de få tillgång till god psykologisk expertis och auktoriserade och opartiska tolkar. Vidare måste landkunskap hos handläggare och beslutsfattare uppdateras. Med dessa åtgärder kan kvaliteten på både asylutredningar och beslut öka.

Beslutet om Utlänningsnämndens nedläggning togs av riksdagen för flera år sedan men regeringen har ännu inte förelagt riksdagen någon proposition i frågan. Det är olyckligt att det tagit så lång tid eftersom en ny instans- och processordning, som skall gälla från den 1 januari 2006, utgör ett viktigt steg mot en rättssäker asylprocess. Vi anser att hanteringen av riksdagsbeslutet om en ny instans- och processordning har varit helt oacceptabel och att det nya asylsystemet riskerar att få en problematisk start med svåra följder för både de asylsökande och rättsväsendet i stort.

**54. Apatiska barn (punkt 37)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 5, 2004/05:Sf13 yrkande 4 och 2004/05:Sf14 yrkandena 1–3 och avslår motion 2004/05:Sf405.

*Ställningstagande*

Asylsökande svårt traumatiserade barn i Sverige har i ett antal fall utvecklat psykiska störningar som lett till livshotande funktionsbortfall, s.k. depressiv devitalisering. Detta är ett behandlingsbart tillstånd med god prognos. En väsentlig faktor för behandlingsresultatet synes vara att familjen får permanent uppehållstillstånd. Dock krävs långvarig vård för att barnet helt skall återvända till livet.

Vi anser det nödvändigt att regeringen, bl.a. för att förhindra tragiska dödsfall hos de depressivt devitaliserade barnen och mot bakgrund av barnens och deras föräldrars svåra traumatisering, utfärdar en förordning om att dessa barn skall beviljas permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl. Det är också viktigt att det inte är migrationsmyndigheterna som avgör vilka barn som lider av depressiv devitalisering. En oberoende expertgrupp bestående av barnläkare, barnpsykiater och barnpsykolog och utsedd av Socialstyrelsen i samråd med oberoende organisationer som exempelvis Rädda Barnen och Röda Korset skall bedöma vilka barn som lider av depressiv devitalisering. Regeringen förväntas agera så att arbetet med att lokalisera barnen kan påbörjas omedelbart. Förordningen skall gälla till den 1 januari 2006 då Utlänningsnämnden ersätts med förvaltningsdomstolar och en ny utlänningslag antagits.

**55. Apatiska barn (punkt 37, motiveringen)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

*Ställningstagande*

Med hänsyn till portalparagrafen i utlänningslagen, som föreskriver att man särskilt skall beakta vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver, och att Sverige har undertecknat FN:s konvention om barnets rättigheter, den s.k. barnkonventionen, borde förutsättningarna för en humanitär asylprocess i vårt land vara mycket goda. Dessutom är det möjligt att få uppehållstillstånd av humanitära skäl. Trots alla dessa goda förutsättningar tvingas vi konstatera att den nuvarande asylprocessen har lett till en humanitär katastrof.

Bortsett från dem som beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning har vi fått en situation i Sverige där närmare 80 % beviljas uppehållstillstånd av humanitära skäl. Uppskattningsvis ger vid handen att den helt dominerande delen av dessa skäl uppkommit i Sverige under en lång och plågsam asylprövning. Många av dem som söker sig till Sverige har oerhört traumatiska upplevelser i bagaget. En lång och otydlig asylprocess kan skapa psykiska problem hos den som väntar på besked. Men vi har dessutom en asylprocess som signalerar att ju sämre du mår, desto bättre blir dina chanser till uppehållstillstånd.

Dessa signaler sätter människor som gärna – av olika skäl – vill stanna i landet under stor press och kan i sig leda till allvarlig psykisk ohälsa. Som en följd av allt detta är allvarliga psykiska problem, självmordsförsök och despe-

rata människor vanligt förekommande i den svenska asylprocessen. Detta är en humanitär katastrof som föds och göds av själva processen.

Ett av de mest akuta problem som den svenska asylprocessen har lett till är tillståndet för de omkring 150 apatiska barn och deras föräldrar som väntar på att få sina ärenden avgjorda. Viss medicinsk sakkunskap gör gällande att det är kombinationen av en lång process, tidigare trauman men framför allt passiviseringen av familjerna, vilket inte tycks ske i andra länder, som lett fram till det tillstånd barnen befinner sig i.

Regeringens oförmåga att ingripa mot den mycket illa fungerande asylprocessen i allmänhet, och för de apatiska barnen i synnerhet, har föranlett de nu aktuella motionsyrkandena. Vi delar motionärernas kritik av regeringens och migrationsministerns bristande hantering av asyl- och invandringspolitiken.

Vi ser samtidigt bl.a. följande stora problem med ifrågasvarande motionsyrkanden:

- Det råder djup oenighet inom den medicinska expertisen om orsaker till och behandling av detta tillstånd. Att tillsätta en oberoende expertgrupp är därför näst intill omöjligt. Att avgöra vilka barn som skall få stanna kräver dessutom svåra medicinska bedömningar på, ännu så länge, bräcklig vetenskaplig grund.

- Det är helt oacceptabelt att i en rättsstat som Sverige överlåta lagtolkningen till en expertgrupp av läkare och psykologer. Lagen skall vara lika för alla och skall prövas av domstolar och myndigheter.

- Det grundläggande är varje barns oantastliga rätt till en individuell bedömning av samtliga egna skäl för uppehållstillstånd. Vid dessa bedömningar finns redan i dag utrymme att bevilja uppehållstillstånd med stöd av de generella regler vi har om humanitära skäl tillsammans med portalparagrafen i utlänningslagen. Motionsyrkandena i fråga innebär ett kollektivt beslutsfattande som hindrar detta.

Vi vill understryka att i den akuta, livshotande situation som många av barnen befinner sig måste de och deras familjer erbjudas bästa tänkbara vård samt allt stöd och all hjälp vårt samhälle kan erbjuda. Vid sidan av det akuta omhändertagandet är det uppenbart för envar att något måste göras för att lösa problemen på längre sikt.

För det första måste den rapport som regeringens nationella samordnare för de apatiska barnen skall lämna i april leda till åtgärder från migrationsministerns sida som bidrar till att lösa problemen för de apatiska barnen och deras familjer.

För det andra krävs flera konkreta åtgärder för att förbättra den nuvarande situationen på asylområdet. Dessa åtgärder inkluderar en snabbare och mer rättssäker asylprocess.

För det tredje behövs en ny utlänningslagstiftning som kan ligga till grund för tydliga och förutsägbara beslut. Därutöver måste ett i enlighet med Riksdagens kritik reformerat migrationsverk ges tillräckliga resurser, vilket verket inte får i dag genom den budget som beslutas av regeringen med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

På samtliga dessa områden har regeringen förhalat arbetet, och ansvaret för dagens situation vilar därför oerhört tungt hos regeringen själv.

### **56. Ensamkommande barn (punkt 38)**

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So12 yrkande 10 och 2004/05:Sf13 yrkande 3.

#### *Ställningstagande*

Våren 2002 krävde riksdagen att regeringen snarast skulle återkomma med förslag om ansvaret för de ensamkommande barnen. Detta upprepades hösten 2003 och hösten 2004. I juni 2002 presenterade Migrationsverket och Socialstyrelsen en rapport med olika förslag till åtgärder. Därefter har inget annat hänt än att frågan bereds inom Regeringskansliet. I juli 2004 utsattes Sverige till och med för allvarlig kritik från Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter för den ohållbara situationen för de ensamkommande asylsökande barnen.

Migrationsverket bör ha ansvar för att utreda ensamkommande barns asylskäl, och barnen bör få en företrädare utsedd inom 24 timmar efter ankomsten till Sverige. Vidare bör socialtjänsten ha det entydiga ansvaret för att barnen redan vid ankomsten får bästa möjliga omhändertagande i form av boende och särskilt stöd. På ett mycket tidigt stadium bör socialtjänsten ta ställning till om barnet skall familjehemsplaceras. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag till ändring av dagens mottagande av de ensamkommande barnen.

### **57. Övrigt om barn i asylprocessen (punkt 39)**

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf15 yrkande 4, 2004/05:Sf265 yrkande 10 och 2004/05:Sf277 yrkande 4 samt bifaller delvis motion 2004/05:Sf380 samt avslår motion 2004/05:Sf395.

*Ställningstagande*

Det är viktigt att den gemensamma asylpolitiken inom EU särskilt vad gäller barns rättigheter blir generösare och mer human och att asylrätten värnas.

Nuvarande asylpraxis och beslutsprocess i flyktingärenden är inte anpassade efter barnens behov. Portalparagrafen i utlänningslagen, med den centrala formuleringen om att barnets bästa skall styra flyktingpolitiken, har visat sig ha ringa betydelse. Utlänningslagstiftningen måste därför förändras så att barnets bästa, i enlighet med barnkonventionen, sätts i främsta rummet. Beslutsprocessen måste bli snabbare när barn är inblandade och barnen måste få en starkare position i asylprocessen. Deras egna berättelser måste beaktas på ett annat sätt än i dag. Bestämmelserna om barnets bästa måste ses över så att barnkonventionen följs fullt ut och de asylsökande barnens ställning i asylprocessen stärks.

**58. Organiserad verksamhet (punkt 40)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf357 yrkande 2 och 2004/05:Sf361 yrkande 6.

*Ställningstagande*

Migrationsverket anordnar en organiserad obligatorisk verksamhet för de asylsökande. Ett av syftena med verksamheten är att förbereda den asylsökande för ett liv i Sverige när uppehållstillstånd väl beviljats. Verksamheten har kritiserats av Statskontoret som anser att den har en alltför låg ambitionsnivå och att alltför många inte deltar. Även dåvarande Riksrevisionsverket fann 2002 omfattande brister i den organiserade verksamheten. Mot bakgrund härav är det nödvändigt att regeringen i regleringsbrev tydliggör ambitionsnivån med den organiserade verksamheten. Verksamheten bör i högre grad än i dag fokusera på språkundervisning, demokratiskolning och förberedelse för ett liv i det svenska samhället.

Den som inte deltar i verksamheten och inte heller har giltiga frånvaroskäl riskerar att få dagersättningen reducerad. Problemet är dock tolkningen av giltiga skäl. Det finns fall där dagersättningen blivit indragen på grund av sjukdom eller att barn varit sjuka och den asylsökande därför inte har kunnat delta. Detta är inte godtagbart.

**59. Ersättning till asylsökande m.m. (punkt 41)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf361 yrkandena 8, 15 och 16 och avslår motion 2003/04:Sf310.

*Ställningstagande*

Statskontoret har konstaterat att Migrationsverkets mottagningsverksamhet är slutet gentemot omvärlden och därmed brister i transparens. Eftersom en extern tillsyn och granskning medför större öppenhet och i förlängningen ger de asylsökande större möjligheter att hävda sina rättigheter, bör regeringen utreda frågan om extern tillsyn av verkets mottagningsverksamhet.

Dagersättningen till asylsökande har inte ändrats sedan 1994. För att de asylsökande skall ha möjlighet att klara de ökade kostnaderna för uppehälle, mediciner, läkarbesök m.m. måste ersättningen värdesäkras i förhållande till prisutvecklingen. Regeringen bör utreda hur en sådan värdesäkring kan genomföras.

Kommunerna har ett ansvar i att skapa en meningsfull tillvaro för sina invånare, inklusive asylsökande. Centralt för en lyckad integration är att de asylsökande får kännedom om och känner samhörighet med det svenska samhället. Av det skälet måste kommunernas ansvar tydliggöras när det gäller att skapa fritidsverksamhet både för de asylsökande som lever på förläggningar och för dem som har eget boende.

**60. Boende (punkt 42)**

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf15 yrkande 6 och avslår motionerna 2003/04:Sf320, 2003/04:Sf378 och 2004/05:Sf361 yrkande 14.

*Ställningstagande*

Regeringens oroväckande hållning i flyktingfrågan framgår av förslaget att fr.o.m. den 1 mars 2005 slopa den särskilda ersättningen för asylsökande som valt ett eget boende. Riksdagen har i princip ställt sig bakom regeringens förslag. Trots den slopade ersättningen kommer enligt regeringen (prop. 2004/05:28) nio av tio asylsökande som i dag väljer eget boende att göra det även fortsättningsvis. Den enda påtagliga effekten av regeringens förslag är

därför att redan fattiga människor görs ännu fattigare. I stället för regeringens delreformer måste det till en övergripande reform av asyl- och mottagningsprocessen.

## **61. Boende (punkt 42)**

av Kalle Larsson (v).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf361 yrkande 14 och avslår motionerna 2003/04:Sf320, 2003/04:Sf378 och 2004/05:Sf15 yrkande 6.

### *Ställningstagande*

Södertälje kommun har slutit ett avtal med Sandvikens kommun om att ett visst antal personer varje år skall slussas dit. Denna form av åtgärder som direkt riktar sig till asylsökande och flyktingar är inte godtagbar då det är fråga om öppen etnisk diskriminering. Sådana åtgärder måste därför rikta sig även till andra än asylsökande och flyktingar. I stället bör Glesbygdverket ges i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet. Samtidigt bör Migrationsverket erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.

## **62. Asylsökande i behov av behandling för transsexualism (punkt 43)**

av Mona Jönsson (mp) och Kalle Larsson (v).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf318 yrkande 2.

### *Ställningstagande*

Transsexualism klassas juridiskt som en sjukdom, och behandling ges inom den allmänna sjukförsäkringens ramar. Den enda verkamma behandlingen anses vara en könskorrigering. Migrationsverket har nyligen avslagit en begäran om ersättning från ett landsting som beviljat åtgärder för ett könsbyte. Från humanitär synpunkt är det av stor betydelse att det klarläggs vilken typ av åtgärder som kan räknas som vård som inte kan anstå vad gäller transsexuella asylsökande i behov av behandling. Patienter skall inte behöva riskera att behandling nekas eller avbryts enbart på grund av oklarheter om var kostnadsansvaret ligger. Frågan bör därför uppmärksammas vid kommande om-

förhandlingar av det nuvarande avtalet mellan staten och Landstingsförbundet.

### **63. Hälso- och sjukvård (punkt 44)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf205 och avslår motionerna 2004/05:Sf252 yrkandena 1–3, 2004/05:Sf278 yrkande 6, 2004/05:Sf289 och 2004/05:Sf361 yrkandena 19, 20 och 22.

#### *Ställningstagande*

En fjärdedel, lågt räknat, av de asylsökande är förhindrade att delta i den kommunala introduktionen på grund av ohälsa. Detta förlänger vägen in i samhället, skapar sociala problem och leder till mänskliga och ekonomiska kostnader. Vi anser att de asylsökande skall erbjudas både hälsoundersökning och hälsosamtal så snart som möjligt efter ankomsten till Sverige. Hälsosamtalen är särskilt viktiga för att identifiera personer som bör erbjudas en mer individanpassad introduktion.

### **64. Hälso- och sjukvård (punkt 44)**

av Kalle Larsson (v).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf361 yrkandena 19, 20 och 22 och avslår motionerna 2004/05:Sf205, 2004/05:Sf252 yrkandena 1–3, 2004/05:Sf278 yrkande 6 och 2004/05:Sf289.

#### *Ställningstagande*

De människor som av olika skäl kommer till Sverige för att få skydd har ofta ett stort behov av sjukvård. Det är framför allt psykiatrisk vård som efterfrågas, och bland de asylsökande är särskilt barnen drabbade. Flera landsting vittnar i dag både om det ökade behovet av stöd till asylsökande och om bristen på resurser och kompetens. För 2003 fick landstingen endast 70 % av kostnaderna täckta av staten. På grund av att landstingen inte i tillräcklig utsträckning kompenseras för kostnaderna för hälso- och sjukvård för asylsökande finns det en uppenbar risk att de inte får den vård de har rätt till. Det



bör även beaktas att asylsökande barns psykiska hälsa är beroende av att även vuxna asylsökande har en god tillgång till sjukvård.

Sjukvård för asylsökande vuxna ges endast för akuta sjukdomar. Ett motiv för detta sägs vara att det vore oetiskt att påbörja en längre behandling som måste avbrytas för att den asylsökande inte får uppehållstillstånd. Det är emellertid ännu mer oetiskt att tvinga människor att vänta till dess att tillståndet blivit akut. Möjligheten att utvidga rätten till sjukvård för vuxna asylsökande att gälla även icke akuta sjukdomstillstånd bör därför undersökas.

Det blir alltför många människor som gömmer sig i Sverige som en följd av den nuvarande, ur rättssäkerhetssynpunkt undermåliga, asylprocessen. Många gånger har dessa gömda människor trängande behov av sjukvård. Om uppehållstillstånd sedermera ges kompenseras Migrationsverket landstingen för den del av vårdkostnaden som avser tiden efter det att uppehållstillstånd beviljats. Detta är inte en acceptabel ordning eftersom det i grunden finns en felaktig bedömning från verkets sida. Därmed borde staten också stå för hela sjukvårdskostnaden. Landstingens rutiner i ärenden som rör gömda asylsökande bör därför ses över.

## **65. Hälsa- och sjukvård (punkt 44)**

av Mona Jönsson (mp).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf252 yrkandena 1–3 och 2004/05:Sf289 samt avslår motionerna 2004/05:Sf205, 2004/05:Sf278 yrkande 6 och 2004/05:Sf361 yrkandena 19, 20 och 22.

### *Ställningstagande*

Tidig upptäckt av människor som utvecklat posttraumatiska stressyndrom (PTSD) är ett mycket bra sätt att komma till rätta med problem både för den enskilda människan och för samhället som helhet. Drabbade kan vara människor som t.ex. upplevt krig och blivit torterade. Många som arbetar med flyktingar inom t.ex. vård och skola har dessvärre dåliga kunskaper om PTSD. Att snabbt få tillgång till psykisk vård redan som asylsökande är mycket viktigt. Eftersom det är angeläget med tidig upptäckt och behandling bör vården räknas in i vård som inte kan anstå.

Människor som fått avslag på sin asylansökan har inte rätt till samhällets resurser i form av skola, vård eller omsorg. Det enda undantaget är hälso- och sjukvård för barn. Däremot har man inte varit konsekvent och låtit mödravård och förlossning i ett inledande skede räknas som sådan hälso- och sjukvård. Mödravård och förlossningar i det inledande skedet bör därför likställas med hälso- och sjukvård för barn som fått avslag på asylansökan.

**66. Undantag från kravet på arbetstillstånd (punkt 45)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf378 yrkande 7 och bifaller delvis motion 2004/05:Sf361 yrkande 7.

*Ställningstagande*

Dagens system med ansökan om undantag från förbudet att arbeta, som i praktiken är mycket svårt att få, leder till byråkrati och hindrar samtidigt människor från att arbeta. Det är inte godtagbart att arbetsvilliga personer måste ansöka om undantag från förbudet att arbeta. Samtliga som invandrar till Sverige bör därför automatiskt få arbetstillstånd direkt vid tullen.

**67. Undantag från kravet på arbetstillstånd (punkt 45)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf361 yrkande 7 och bifaller delvis motion 2004/05:Sf378 yrkande 7.

*Ställningstagande*

Migrationsverket har möjlighet att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd. Syftet är att bereda asylsökande möjlighet till en meningsfull sysselsättning i väntan på beslut. Verket bör i högre utsträckning än i dag bevilja asylsökande undantag från detta krav.

**68. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46)**

av Sven Brus (kd) och Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf396 yrkande 1, 2003/04:Sf402 yrkande 6 och 2004/05:Sf365 yrkande 11 och bifaller delvis motionerna 2003/04:Sf326 yrkandena 3 och 4 och 2004/05:Sf361 yrkande 2 samt avslår motion 2004/05:Sf255.

*Ställningstagande*

Tidig kontakt med svenskt arbetsliv är avgörande för att öka chanserna till arbete. Därför är det viktigt att förenkla möjligheten för asylsökande att få arbeta och att korta handläggningstiderna rejält. Dessvärre har arbetsförmedlingarna utvecklat en praxis som innebär att bara de som klarat av sfi-språktestet får stå till arbetsmarknadens förfogande. Man får inte komma till ett arbete där man praktiskt skulle lära sig svenska därför att man inte kan tillräckligt mycket svenska. Det är ohållbart att personer skall behöva vänta i flera år på att få börja arbeta. De bör snarast möjligt sysselsättas, samtidigt som det är viktigt att validering av betyg, intyg, kunskaper och utbildning sker.

**69. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46)**

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf326 yrkandena 3 och 4 och bifaller delvis motionerna 2003/04:Sf396 yrkande 1, 2003/04:Sf402 yrkande 6, 2004/05:Sf361 yrkande 2 och 2004/05:Sf365 yrkande 11 samt avslår motion 2004/05:Sf255.

*Ställningstagande*

Många asylsökande som kommer till Sverige får inte möjlighet att arbeta och utbilda sig medan de väntar på uppehållstillstånd. Den långa väntan på en vettig introduktion och ett jobb passiviserar och bryter ned människor. En grundläggande åtgärd är att korta handläggningstiderna för asylärenden och andra uppehållstillståndsärenden. I väntan på beslut bör arbete och egenförsörjning vara regel. Utgångspunkten bör vara att den enskilde skaffar sig ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. För att göra detta möjligt bör provisoriska arbetstillstånd ges till alla vuxna som väntar på beslut. Subventionerad arbetspraktik och studier kopplade direkt till yrkeslivet och varvade med språkundervisning bör annars erbjudas den enskilde.

**70. Frågor om arbete i övrigt (punkt 46)**

av Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf361 yrkande 2 och bifaller delvis motion 2003/04:Sf396 yrkande 1 samt avslår motionerna

2003/04:Sf326 yrkandena 3 och 4, 2003/04:Sf402 yrkande 6, 2004/05:Sf255 och 2004/05:Sf365 yrkande 11.

#### *Ställningstagande*

I dag måste en asylsökande vänta till dess att han eller hon fått uppehållstillstånd innan betyg översätts och kompletterande yrkesutbildning ges. Det finns familjer som vistas flera år på Migrationsverkets anläggningar innan de får beslut om uppehållstillstånd. Denna nedbrytande väntan försämrar möjligheten till en positiv integration. Därför bör den vuxnes betyg ekvivaleras och nödvändig kompletterande utbildning ges utan dröjsmål.

#### **71. ID-handlingar (punkt 47)**

av Birgitta Carlsson (c) och Kalle Larsson (v).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf360 yrkande 14 och 2004/05:Sk243.

#### *Ställningstagande*

Människor från andra länder som befinner sig i Sverige på grund av t.ex. arbete, studier eller forskning får ID-handlingar när de befinner sig här. Detta gäller emellertid inte för asylsökande, vilket innebär att en asylsökande som arbetar i Sverige inte själv kan hämta ut sin lön från banken. Det är därför nödvändigt att asylsökande ges ökade möjligheter att få ID-handlingar.

#### **72. Svenskundervisning (punkt 48)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf378 yrkande 4 och bifaller delvis motionerna 2004/05:Sf360 yrkande 13 och 2004/05:Sf361 yrkande 1 samt avslår motion 2003/04:Sf332.

#### *Ställningstagande*

Alla asylsökande måste erbjudas undervisning i svenska språket under hela vistelsetiden i Sverige. Om uppehållstillstånd sedermera beviljas har den som inte kan tala svenska sämre möjligheter till egen försörjning och integration.

**73. Svenskundervisning (punkt 48)**

av Birgitta Carlsson (c) och Kalle Larsson (v).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf360 yrkande 13 och 2004/05:Sf361 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2004/05:Sf378 yrkande 4 samt avslår motion 2003/04:Sf332.

*Ställningstagande*

Asylsökande som deltar i sfi-undervisning eller förvärvsarbetar får normalt fortsätta med detta till dess de får besked om de får stanna i Sverige eller inte. Eftersom den asylsökande måste få en fortsatt meningsfull tillvaro även för tid efter ett beslut om avvísning, bör svenskstudierna eller arbetet inte avbrytas förrän den dag då avvísningen verkställs. Det är också viktigt att svenskundervisningen startar omedelbart efter ankomsten till Sverige.

**74. Ersättning till kommunerna m.m. (punkt 49)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf300, 2004/05:Sf12 yrkande 3, 2004/05:Sf211 yrkande 1 och 2004/05:Sf237 yrkande 7 samt avslår motionerna 2004/05:Sf12 yrkande 2, 2004/05:Sf211 yrkande 2 och 2004/05:Sf265 yrkande 2.

*Ställningstagande*

Nuvarande dubbla icke sammanhängande mottagningssystem bör ersättas med ett enda. Eftersom flyktingmottagandet är ett statligt ansvar, bör det också vara ett statligt ansvar att finansiera mottagandet. De kommuner som tar emot flyktingar måste därför få ersättning för de kostnader som uppkommer på grund av mottagandet.

**75. Ersättning till kommunerna m.m. (punkt 49)**

av Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf300, 2004/05:

Sf12 yrkandena 2 och 3 samt 2004/05:Sf265 yrkande 2 och bifaller delvis motionerna 2004/05:Sf211 yrkande 1 och 2004/05:Sf237 yrkande 7 samt avslår motion 2004/05:Sf211 yrkande 2.

### *Ställningstagande*

Asylmottagandet sker endast på ett fåtal av Migrationsverkets enheter. Enheterna ligger främst i närheten av storstäderna i södra Sverige, och belastningen där är mycket hög. Därför finns det all anledning att decentralisera mottagandet i syfte att få en jämnare fördelning av antalet asylsökande i landet. Ett decentraliserat mottagande bidrar inte minst till en lyckad integration. Med ett mottagande jämnt fördelat över Sverige kan också segregationen minska, och det blir naturligare för människor att bosätta sig i olika delar av landet. Asylsökande måste dock ha rätt att välja att bosätta sig var de vill.

Det finns också anledning att påminna om att asylmottagandet är ett statligt ansvar. Staten måste därför ge kommunerna ersättning för de kostnader som uppkommer som en följd härav.

### **76. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50)**

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf361 yrkande 18 och 2004/05:Sf378 yrkande 6 samt avslår motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6, 2003/04:Sf357 yrkande 24, 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf335 yrkande 3, 2004/05:Sf361 yrkande 17, 2004/05:Sf378 yrkande 5, 2004/05:Sf379 och 2004/05:Sf391.

### *Ställningstagande*

Det är oacceptabelt att gömda barn är för rädda för att gå till skolan och inte heller törs uppsöka sjukvården. Trots att FN:s barnkonvention kräver att myndigheter, domstolar m.fl. agerar utifrån barnens bästa sker inte det i dag. Av det skälet bör det vara olagligt för polisen att göra ingripanden i hälso- och sjukvården och i skolan.

### **77. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50)**

av Sven Brus (kd).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6

och 2004/05:Sf335 yrkande 3 och avslår motionerna 2003/04:Sf357 yrkande 24, 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf361 yrkandena 17 och 18, 2004/05:Sf378 yrkandena 5 och 6, 2004/05:Sf379 samt 2004/05:Sf391.

### *Ställningstagande*

Asylsökande barn har i dag rätt till samma sjukvård, tandvård och skolgång som andra barn i samhället. Trots detta har det hänt att asylsökande barn nekats vård eller skolgång. Det har även hänt att vissa vårdcentraler har tagit ut en avgift för barn till asylsökande även om andra barn haft rätt till avgiftsfri vård. Landstingen och kommunerna måste på lämpligt sätt uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång.

### **78. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50)**

av Kalle Larsson (v).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf361 yrkandena 17 och 18 och 2004/05:Sf378 yrkande 6 och avslår motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6, 2003/04:Sf357 yrkande 24, 2004/05:Sf335 yrkande 3, 2004/05:Sf378 yrkande 5, 2004/05:Sf379 och 2004/05:Sf391.

### *Ställningstagande*

Barn till asylsökande har rätt till skola och förskola på i huvudsak samma villkor som barn bosatta i Sverige. Det finns uppenbara svårigheter för asylsökande barn och deras föräldrar att själva söka upp det rektorsområde som barnen skall gå i. Det är därför nödvändigt att överväga om skolan skall ta ett mer uppsökande ansvar för barn till asylsökande. Vidare bör det övervägas om inte skolplikt skall införas även för asylsökande barn.

Gömda flyktingbarn i Sverige har numera rätt till sjukvård men har fortfarande inte rätt att gå i skolan. Enligt barnkonventionen skall staten ge varje barn som befinner sig i landet tillgång till utbildning och således även ett barn som lever gömt. Den rätt till skola som gäller barn till asylsökande bör därför också gälla barn som lever gömda. För att förhindra att barnen av rädsla avstår från att uppsöka hälso- och sjukvården bör polisen inte ha rätt att göra ingripanden inom hälso- och sjukvården. Inte heller skall polisingripanden få ske i skolan.

**79. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50)**

av Birgitta Carlsson (c).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf378 yrkande 6 och 2004/05:Sf361 yrkande 18 och avslår motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6, 2003/04:Sf357 yrkande 24, 2004/05:Sf335 yrkande 3, 2004/05:Sf361 yrkande 17, 2004/05:Sf378 yrkande 5, 2004/05:Sf379 och 2004/05:Sf391.

*Ställningstagande*

Alla barn har de rättigheter som föreskrivs i barnkonventionen oavsett om barnen har uppehållstillstånd i landet eller inte. Det innebär i praktiken att även de barn som inte har sökt asyl skall ha rätt till vård och skola. Gömda barn har emellertid inte någon laglig rätt till utbildning. Även om de har rätt till vård, är det endast ett fåtal som vågar uppsöka vårdinrättningar av rädsla för att bli avslöjade. Likaså kan det uppstå frågor om landstinget eller staten skall betala för vården. Enligt FN:s barnrättskommitté bör barn utan uppehållstillstånd ha rätt till hälso- och sjukvård samt skolgång. För att detta skall vara möjligt är det nödvändigt att sjukhus och skolor förklaras som frizoner där polishämtning av gömda barn inte skall kunna ske.

**80. Barns rätt till vård, skola m.m. (punkt 50)**

av Mona Jönsson (mp).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf357 yrkande 24 och avslår motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 6, 2004/05:Sf265 yrkande 5, 2004/05:Sf335 yrkande 3, 2004/05:Sf361 yrkandena 17 och 18, 2004/05:Sf378 yrkandena 5 och 6, 2004/05:Sf379 och 2004/05:Sf391.

*Ställningstagande*

Barn som lyckats komma innanför EU:s murar riskerar att hamna i länder med mycket dåliga rättigheter eftersom lagstiftningen kan skilja sig avsevärt mellan länderna. Av det skälet bör Sverige i EU-sammanhang verka för att det i EU:s asylmottagande införs miniminivåer för asylsökande barn innebärande att de skall ha rätt till skola och hälso- och sjukvård. Detta skulle innebära att ytterligare steg tas för att förverkliga barnkonventionen i EU.



## Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

### **1. Upphållstillstånd efter viss tid (punkt 30)**

av Sven Brus (kd).

Som en unik engångsåtgärd bör amnesti beviljas för dem som i nuläget sedan lång tid har hållit sig gömda efter att ett avvisningsbeslut har vunnit laga kraft. Sedan flera år har krav på en amnesti för gömda flyktingar ställts. Detta bör nu ske i samband med att en ny asylprocess införs. Vid synnerliga skäl, exempelvis vid allvarlig brottslighet, skall undantag göras. Eventuella misstankar om kriminell verksamhet måste uteslutas innan amnesti ges.

### **2. Ensamkommande barn (punkt 38)**

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

De asylsökande barn som kommit hit ensamma utan någon vuxen är särskilt utsatta. Hittills har regeringen inte klarat av att reda ut vem som skall ta ansvaret för att ta emot dem och se till att de får ett bra mottagande. Regeringen har också starkt kritiserats för bristande skydd av ensamkommande barn av bl.a. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter. Vi instämmer i denna kritik och uppmanar regeringen att i enlighet med riksdagens upprepade beslut (våren 2002, hösten 2003 och hösten 2004) återkomma med förslag vad gäller möjlighet att sluta avtal med ett antal kommuner om mottagande av ensamkommande barn, att Migrationsverket endast bör ansvara för att utreda de ensamkommande barnens asylskäl samt att den kommunala socialtjänsten bör ha det entydiga ansvaret för de ensamkommande barnen redan vid ankomsten.

BILAGA

## Förteckning över behandlade förslag

### Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2004/05:47 Migration och asylpolitiken.

### Följdmotioner

*2004/05:Sf11 av Per Westerberg m.fl. (m):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder beträffande de synpunkter som framförs i Riksrevisionens rapport Snabbare asylprövning (RIR 2004:24) samt Marie Bengtssons rapport till socialförsäkringsutskottet, Migrationsverkets resurser.

*2004/05:Sf12 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att förbättra mottagandet av asylsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa ett decentraliserat flyktingmottagande med ett större individfokus.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att staten bör ge kommunerna ersättning för de kostnader som uppkommer i och med flyktingmottagandet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utökad anhöriginvandring i linje med Anhörigkommitténs förslag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder för att motverka fenomenet apatiska barn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att den bristande rättssäkerheten och misstroendekulturen i asylprocessen måste åtgärdas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att offer för människosmuggling eller människohandel som hjälper de svenska myndigheterna att gripa förövarna, får rätt till permanent uppehållstillstånd i Sverige.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en översyn av lagstiftning och praxis när det gäller asylärenden där ett förhållande på grund av misshandel upphör före tvåårsgränsen för den uppskjutna invandringsprövningen.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige i EU skall verka för att en lista med "säkra länder" ej upprättas.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige i EU bör verka för att bestämmelserna om transportöransvaret rivs upp.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige ständigt skall arbeta för att EU:s gemensamma flyktingpolitik skall genomsyras av generositet, rättssäkerhet och respekt för internationella åtaganden.

*2004/05:Sf13 av Sven Brus m.fl. (kd):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en mer human och rättssäker asyl- och flyktingpolitik.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändringar i mottagandet av ensamkommande flyktingbarn, i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de asylsökande barn som är apatiska eller svårt traumatiserade inte skall utvisas från Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flyktingbegreppet bör vidgas till att omfatta personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om situationen för kristna konvertiter från Iran.

*2004/05:Sf14 av Bo Könberg m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i förebyggande syfte fortsätta utreda varför asylsökande barn under asylprocessen i Sverige utvecklar allvarliga psykiska och somatiska symtom.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bevilja de barn som befinner sig i ett livshotande tillstånd eller där allvarliga men för barnets fortsatta liv kan befaras, och dess familj, permanent uppehållstillstånd.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en oberoende läkarkommission eller expertgrupp vars uppgift är att medicinskt bedöma de depressivt devitaliserade barnens tillstånd.

*2004/05:Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ytterligare försening avseende förslag till nytt regelverk för anhöriginvandring ej får ske.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hanteringen av riksdagsbeslutet om att underlätta för ny arbetskraftsinvandring har varit oacceptabel och att Sveriges framtida tillväxtpotential hotas av denna hantering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hanteringen av riksdagsbeslutet om en ny instans- och processordning har varit helt oacceptabel och som konsekvens av detta riskerar det nya asylsystemet få en mycket problematisk start med svåra följder för både de asylsökande och rättsväsendet i stort.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över bestämmelserna om barnets bästa så att barnkonventionen uppfylls fullt ut även vad gäller asylsökande barn samt att barnens ställning i asylprocessen måste stärkas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett skyndsamt utredningsarbete om ett utvidgat flyktningbegrepp så att beslut i frågan inte försenas än mer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffandet av bidraget till eget boende.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en total översyn av Migrationsverkets verksamhet och organisation samt regeringens styrning av verket före den 1 januari 2006.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanenta uppehållstillstånd av humanitära skäl.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU:s gemensamma asylpolitik och behovet att försvara en generös flyktingpolitik med höga krav på humanitet och rättssäkerhet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma till riksdagen med en samlad analys av varför antalet anmälningar till FN:s tortyrkommitté ökat de senaste åren samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att Sverige inte skall fällas i framtiden.

## Motioner väckta med anledning av händelse av större vikt

2004/05: MJ5 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrade regler för att förenkla arbetskraftsinvandring från länder utanför EU.

2004/05: MJ6 av Göran Högglund m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regelverket kring att anlita utländsk arbetskraft.

2004/05: MJ7 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att minska skadeverkningarna av stormen den 8 och 9 januari 2005. (delvis)

## Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

m.m.

2003/04: Ju453 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Migrationsverket rätt att i polisregistret kontrollera män som för in kvinnor till Sverige.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om specialkompetens hos personal som skall handlägga utvisningsärenden av kvinnor som kommit till Sverige för att leva med en man, vilka trots anmälan om misshandel utsätts för utvisningshot.

2003/04: Sf8 av Sven Brus m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsting och kommun på lämpligt sätt måste uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång.

2003/04: Sf236 av Kalle Larsson m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i 2 kap. 4 § 1 utlänningslagen i enlighet med vad i motionen anförs.

2003/04: Sf245 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av ett uppföljningssystem för kvinnor som under äktenskapsliknande former ges uppehållstillstånd i Sverige.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att under den tid uppehållstillståndet gäller ålägga män försörjningsplikt för kvinnor som invandrat som äkta maka eller i syfte att ingå äktenskap eller leva under äktenskapsliknande förhållande.

*2003/04:Sf257 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):*

16. Riksdagen begär att regeringen snarast lägger fram förslag till lagändring för att undantag skall kunna göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet väntar barn eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad enligt vad i motionen anförs.
17. Riksdagen begär att regeringen snarast förelägger riksdagen förslag om lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga provotiden enligt vad i motionen framförs.

*2003/04:Sf298 av Lena Ek och Margareta Andersson (båda c):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i grunderna för undantag från reglerna om permanent uppehållstillstånd vid personanknytning.

*2003/04:Sf300 av Rigmor Stenmark (c):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av de ekonomiska åtaganden som det innebär för en kommun att inom sitt område ansvara för en flyktingförläggning.

*2003/04:Sf310 av Chatrine Pålsson (kd):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av ersättningen till flyktingbarn.

*2003/04:Sf320 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (båda s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om asylsökandes boendesituation.

*2003/04:Sf326 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbete och egenförsörjning för nyanlända asylsökande och invandrare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att förbättra mottagandet av asylsökande.

2003/04:Sf332 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenskundervisning för flyktingar.

2003/04:Sf357 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om innehållet i den obligatoriska verksamheten som anordnas av Migrationsverket och hanteringen av dagersättningen vid frånvaro.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyddet för de kvinnor och barn som lever i Sverige på grund av anknytning skall stärkas.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miniminivåer i EU:s asylmottagande för asylsökande barn.

2003/04:Sf378 av Luciano Astudillo m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Migrationsverket bör åläggas att i större utsträckning samråda med kommunerna i samband med EBO-placering så att kommunerna kan fullfölja sin del av uppdraget.

2003/04:Sf387 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om permanent uppehållstillstånd på grund av våld och kränkning.

2003/04:Sf396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett ökat sysselsättningsfokus bör prägla flyktingmottagandet.

2003/04:Sf402 av Sven Brus m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de hinder som finns för asylsökande att snabbt få tillgång till arbetsmarknaden.

2003/04:Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd):

38. Riksdagen begär att regeringen ges i uppdrag att se över lagstiftning och praxis avseende anknytningsärenden där förhållandet på grund av misshandel upphör före tvåårsgränsen för den uppskjutna invandringsprövningen, i enlighet med vad som anförs i motionen.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kontroll och information i anknytningsärenden.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undantag från huvudprincipen att uppehållstillstånd skall beviljas före inresa skall göras när utlänningen har barn i Sverige eller

kvinnan i förhållandet väntar barn eller om sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad.

*2003/04:So12 av Kenneth Johansson m.fl. (c):*

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ensamkommande asylsökande barn.

## Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

*2004/05:K431 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för ökad solidaritet och öppenhet gentemot omvärlden genom den gemensamma asyl- och flyktingpolitiken.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försörjningskrav för den som flyttar till Sverige eller ett annat EU-land.

*2004/05:Sk243 av Birgitta Sellén och Margareta Andersson (båda c):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylsökande skall få ID-handlingar som gör att de själva kan ta ut sin lön.

*2004/05:Ju294 av Sten Tolgfors (m):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten till uppehållstillstånd av humanitära skäl för offer för trafficking och människohandel.

*2004/05:Ju331 av Alice Åström m.fl. (v):*

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det, inom en rimlig tidsram, skall göras en ordentlig genomlysning av hur förändringarna med anledning av proposition 2003/04:113 Stärkt barnperspektiv i mål om utvisning på grund av brott fallit ut sett i ett barnperspektiv.

*2004/05:Ju351 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):*

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten för de för människohandel utsatta kvinnorna att få stanna i Sverige samt deras behov av stöd och hjälp här och i sina hemländer.



*2004/05:Ju480 av Peter Althin m.fl. (kd):*

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om permanent uppehållstillstånd för offer för människohandel.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn som fyllt 15 men inte 18 år och som varit offer för människohandel inte skall kunna ställas till svars för illegal inresa och vistelse i Sverige.

*2004/05:Ju485 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetskraftsinvandring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanenta uppehållstillstånd av humanitära skäl.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa riktade jämställdhetsinsatser för att stoppa sexhandeln.

*2004/05:Ju489 av Johan Linander m.fl. (c):*

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge uppehållstillstånd till personer som har utsatts för människohandel och se över möjligheterna för asyl av humanitära skäl i Sverige.

*2004/05:L295 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fri rörlighet för EU-medborgare.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU:s skyddsgrundsdirektiv.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den svenska lagstiftningen rörande förföljda homosexuella, bisexuella och transpersoner.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation i de länder människor flyr från.

*2004/05:U257 av Lars Ohly m.fl. (v):*

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att könsidentitet skall omfattas av flyktningbegreppet.

*2004/05:U306 av Sven Brus m.fl. (kd):*

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge offer för människohandel för sexuella ändamål möjlighet att söka och beviljas permanent uppehållstillstånd, om de inte kan garanteras skydd vid hemkomsten.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa legala vägar in i EU.

*2004/05:U308 av Rosita Runegrund m.fl. (kd):*

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön.

*2004/05:Sf205 av Ulf Sjösten (m):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag i samverkan med ideella organisationer för kunskapsutveckling och stöd för att underlätta asylsökandes introduktion i det svenska samhället.

*2004/05:Sf206 av Sten Tolgfors (m):*

Riksdagen begär att regeringen utreder lämpligheten i att reglerna om politisk-humanitära skäl förs över till 3 kap. 3 § utlänningslagen dvs. övriga skyddsgrunder i utlänningslagen.

*2004/05:Sf208 av Sten Tolgfors (m):*

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det för barn skall kunna ställas något lägre krav än för vuxna vid bedömning av humanitära skäl.

*2004/05:Sf210 av Torsten Lindström (kd):*

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i regelverket angående asylsökande i enlighet med vad i motionen anförs.

*2004/05:Sf211 av Torsten Lindström (kd):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om det statliga ansvaret för kostnader föranledda av asylsökandes vistelse i kommunerna.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med en redogörelse för vidtagna initiativ för att kompensera kommunerna för deras kostnader för asylsökande.

*2004/05:Sf221 av Sten Tolgfors (m):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att DNA-prov skall kunna utgöra grund för familjeåterförening, i fall där skriftlig dokumentation saknas eller bedöms ha brister.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att huvudregeln bör vara att utförande av DNA-prov medges, för att fastställa grund för återförening, när detta begärs av enskild person.

*2004/05:Sf231 av Hans Backman (fp):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det omgående skall tas fram ett tillfälligt regelverk som ger människor från länder utanför EU som bor i Sverige och har arbete möjlighet att stanna i landet till dess att den parlamentariska utredningen angående arbetskraftsinvandring arbetat färdigt.

*2004/05:Sf237 av Per Westerberg m.fl. (m):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade möjligheter att bevilja arbetstillstånd genom att moderna regler för arbetskraftsinvandring skapas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reglerna för arbetskraftsinvandring skall utformas så att asylrätten inte urholkas eller missbrukas.
3. Riksdagen begär att regeringen låter utreda hur socialförsäkringssystemen skall fungera vid arbetskraftsinvandring.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att finansieringen av flyktingmottagningen bör vara ett statligt ansvar.

*2004/05:Sf252 av Mona Jönsson m.fl. (mp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av snabb tillgång till bearbetning av PTSD.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av utbildning i PTSD av personal inom den offentliga sektorn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av regler för icke akut psykiatrisk vård för asylsökande.

*2004/05:Sf255 av Hillevi Larsson m.fl. (s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge riktlinjer till Migrationsverket som går ut på att samtliga asylsökande

kande skall informeras om situationen på arbets- och bostadsmarknaden i landets kommuner.

*2004/05:Sf258 av Annelie Enochson (kd):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flyktingar som konverterat från islam till kristendom och därför riskerar tortyr och dödsstraff i länder med sharialagstiftning skall få skydd enligt FN:s konvention om mänskliga rättigheter, Europakonventionen om mänskliga rättigheter och FN:s barnkonvention.

*2004/05:Sf265 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):*

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa ett decentraliserat flyktingmottagande med ett större individfokus.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att alla barn utan uppehållstillstånd som vistas i Sverige skall ha rätt till utbildning samt tillgång till en samlad hälso- och sjukvård.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att barn som utsatts för människohandel i Sverige skall ges permanent uppehållstillstånd.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige måste verka i EU för att ytterligare stärka barns rättigheter i asylprocessen.

*2004/05:Sf266 av Lars Ohly m.fl. (v):*

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt tillbakavisande av förslag om att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om påkallande av nya förhandlingar om direktivet om transportörsansvar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om påkallande av nya förhandlingar om direktivet och rambeslutet om underlättande av icke auktoriserad inresa eller icke auktoriserad vistelse i medlemsstat.
8. Riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en sådan förändring av EU:s politik beträffande återtagandeavtal som anges i motionen.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör använda sin vetorätt mot ytterligare repres-siva förslag inom området asyl och immigration innan direktiv som syftar till att garantera vissa minimivåer för skyddsregler och motta-gandevillkor antagits.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om initiativ till en översyn av förordningen om fördelningskrite-rier för ansvaret för asylsökande i syfte att dessas eget val skall vara styrande.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör påkalla omförhandling av familjeåterföre-ningsdirektivet för att rättigheterna skall överensstämja med vad Euro-peiska rådet beslutade i Tammerfors och artikel 8 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ till att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet för möjligheten att få tillträde till asylproceduren.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU bör ta initiativ till en ny rättsakt för att garantera rätten till skydd och tillgången till en asylprocedur.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att direktivet om förfarandet för att bevilja och återkalla flyktingstatus måste omarbetas grundligt för att tillgodose de mest fundamentala rättssäkerhetskraven.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU bör ta initiativ till ett nytt direktiv om minimigarantier avseende individuell frihet, säkerhet och rättvisa för tredjelandsmedborgares fria rörlighet inom EU.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör förelägga riksdagen en proposition om mindre restriktiva regler för anhörginvandringen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör lägga fram förslag till lagändring för att undantag skall kunna göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet väntar barn eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör förelägga riksdagen förslag om lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att den planerade lagstiftningen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall få genomslag i rättstillämpningen.
20. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om sådan ändring av utlänningslagen att den som väntat längre tid än 18 månader på ett lagakraftägande avlägsnandebeslut automatiskt skall beviljas permanent uppehållstillstånd om det inte finns synnerliga skäl som talar däremot.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU bör verka för att korta ned listan över visumpfiktiga länder och för att visumkrav inte används för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum för att den skall genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum.

*2004/05:Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att värna asylrätten i Sverige och Europa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett vidgat flyktingbegrepp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vid bedömning av humanitära skäl skall, förutom klara medicinska vårdbehov, även vistelsetid samt integration tas i beaktande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild barnparagraf.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanenta uppehållstillstånd av humanitära skäl.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att undvika att familjer splittras i samband med förvarstagning och verkställighet av avvisning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för förebyggande av flykt och främjande av återvändande.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återvändandepolitik fullt ut måste respektera den enskildes valfrihet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att samordna EU:s medlemsstaters miniansvar på det flyktingpolitiska området.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Dublinkonventionen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den enda rätta vägen att bekämpa människosmuggling är att tillämpa en mer human europeisk flyktingpolitik.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en rättslig prövning av transportörsansvaret.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att aktivt verka för att korta listan av viseringspliktiga länder.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge vissa grupper som befinner sig i landet permanent uppehållstillstånd, om de inte har kunnat avvisas inom två år efter lagkraftvunnet beslut eller om de i över två år inte har fått något beslut alternativt har haft tillfälliga uppehållstillstånd på grund av läget i hemlandet.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att som en unik engångsåtgärd bevilja gömda flyktingar amnesti i samband med att en ny asylprocess införs.

*2004/05:Sf278 av Anne-Marie Ekström m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett vidgat flyktingbegrepp.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tidig vård för traumatiserade kvinnliga asylsökande.

*2004/05:Sf284 av Bo Könberg m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öppna Sverige för arbetskraftsinvandring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om olika former för arbetskraftsinvandring.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetstillstånd till människor som befinner sig i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en svensk modell för företagarinvandring.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regler och rättigheter för arbetskraftsinvandrare.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om åtgärder för att minimera riskerna för oseriös arbetskraftsinvandring.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en mer flexibel lagstiftning i Sverige när det gäller anhöriginvandring och vikten av att nya regler för anhöriginvandring i linje med Anhörigkommitténs förslag snarast presenteras för riksdagen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av anhöriginvandring.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att införa ett försörjningsansvar för arbetskraftsinvandrare och andra invandare som vill ta med sina anhöriga samt att tiden för detta försörjningsansvar bör uppgå till fem år.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om sanktioner om försörjningsansvaret inte uppfylls.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en enklare, snabbare och mer generös besöksviseringspolitik.

*2004/05:Sf289 av Annika Qarlsso och Gustav Fridolin (c, mp):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att mödravård och förlossning i ett inledande skede skall likställas med vård av barn för illegala flyktingar.

*2004/05:Sf304 av Gunnar Nordmark (fp):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en utvidgad bedömning av grund för uppehållstillstånd av humanitära skäl.

*2004/05:Sf317 av Gustav Fridolin och Ulf Holm (båda mp):*

Riksdagen begär att regeringen tillsätter en kommission om flyktingpolitiken i enlighet med intentionerna i motionen.

*2004/05:Sf318 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att flyktingbegreppet i utlänningslagen vidgas till att också omfatta personer som riskerar förföljelse på grund av kön, sexuell läggning eller könsidentitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en översyn av kostnadsansvaret för asylsökande i behov av behandling för transsexualism.



*2004/05:Sf319 av Anita Brodén m.fl. (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring såväl av lagen som av praxis så att familjer inte splittras i samband med förvarstaging och verkställighet av avvisning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrade attityder och rutiner för att på ett mänskligt sätt hantera en avvisning, där särskild hänsyn måste tas till berörda barn.

*2004/05:Sf321 av Ulrika Karlsson (m):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öppna upp möjligheten för permanent uppehållstillstånd för s.k. traffickingoffer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om internationellt informationsutbyte vid trafficking.

*2004/05:Sf322 av Kalle Larsson m.fl. (v):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till individuell bedömning i asylärenden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad kunskap om situationen för romer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kosovoromers skyddsbehov enbart prövas mot Kosovo.

*2004/05:Sf324 av Birgitta Ohlsson (fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utländska personer fritt skall få söka arbete i Sverige utan att AMS skall pröva om yrket i fråga är ett bristyrke.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svensk respektive nordisk arbetskraft inte skall ha förtur till jobb på den svenska arbetsmarknaden.

*2004/05:Sf335 av Sven Brus m.fl. (kd):*

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsting och kommun på lämpligt sätt måste uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnperspektivet vid utvisning och avvisning.

*2004/05:Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för en mer generös och rättighetsbaserad europeisk flyktingpolitik med full respekt för internationella åtaganden.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka inslaget av finansiell solidaritet i EU:s flyktingpolitik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU bör ta initiativ till att visumsystemet ses över samt till en undersökning av hur "nödvisum" till asylsökande skulle fungera.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om problemet med Dublinförordningen och principen om non-refoulement.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att någon lista över "säkra länder" ej skall upprättas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU-medborgares rätt att söka asyl.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nödvändiga författningsändringar så att flyktingbegreppet vidgas till att omfatta även personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kompetensen vid invandringsmyndigheterna och beslutsunderlaget om situationen i hemländerna för kvinnor respektive homosexuella ses över.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förtydliga begreppet humanitära skäl som återfinns i utlänningslagen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förbättrat och formaliserat återvändandeprogram.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetskraftsinvandring.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvisnings- och avvisningsbeslut som leder till familjesplittring skall inhiberas, såvida synnerliga skäl ej föreligger.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anhörigbegreppet och den s.k. sista länken-bestämmelsen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett vidgat familjebegrepp i utlänningsärenden.
20. Riksdagen begär att regeringen ser över lagstiftning och praxis avseende anknytningsärenden där förhållandet på grund av misshandel upphör innan tvåårsgränsen för den uppskjutna invandringsprövningen har uppnåtts i enlighet med vad som anförs i motionen.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kontroll och information i anknytningsärenden.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undantag från huvudprincipen, att uppehållstillstånd skall beviljas före inresa, skall göras när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet väntar barn eller om sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rutiner och praxis vid svenska ambassader avseende besöksvisum.

*2004/05:Sf356 av Tobias Billström m.fl. (m):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medborgarskap som hinder för rörlighet av arbetskraft i Öresundsregionen.

*2004/05:Sf360 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):*

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige bör öka möjligheterna till arbetskraftsinvandring.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att man skall kunna ansöka om arbetstillstånd på plats i Sverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att människor som har ett arbetserbjudande i Sverige skall få arbetstillstånd omgående.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ansökan för anhöriginvandring bör kunna ske i Sverige.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att underlätta för anhöriga utanför kärnfamiljen att få uppehållstillstånd i Sverige förutsatt att anknytningspersonen har försörjningsansvar för den anhörige.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylsökande som skall avvisas skall ha rätt att arbeta och studera svenska fram till avvisningsdatum.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylsökande skall få ID-handlingar som gör att de själva kan ta ut sin lön.

*2004/05:Sf361 av Kalle Larsson m.fl. (v):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenskundervisningen skall starta omedelbart och att den inte avbryts vid ett avslag hos Migrationsverket.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betyg skall ekvivaleras och att nödvändig kompletterande utbildning skall ges utan dröjsmål.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ambitionsnivån med den organiserade verksamheten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd.
8. Riksdagen begär att regeringen utreder frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet samt att Migrationsverket skall uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda frågan om värdesäkring av dagersättningen till asylsökande.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans ansvar för barn till asylsökande och om möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gömda barns skolgång.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om asylsökandes tillgång till sjukvård.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvidga rätten till sjukvård för vuxna asylsökande till att gälla även icke akuta sjukdomstillstånd.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sjukvårdskostnader för gömda asylsökande.

*2004/05:Sf365 av Sven Brus m.fl. (kd):*

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de hinder som finns för asylsökande att snabbt få tillgång till arbetsmarknaden.

*2004/05:Sf375 av Gustav Fridolin och Annika Qarlssoon (mp, c):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en amnesti för de flyktingar som vistats i landet 18 månader eller längre.

*2004/05:Sf378 av Ulrika Karlsson (m):*

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i svenska.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning för barn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ingripanden vid uppsökande hälso- och sjukvård och skola.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetstillstånd.

*2004/05:Sf379 av Matilda Ernkrans och Inger Lundberg (båda s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statsbidrag till asylsökande grundskoleelever.

*2004/05:Sf380 av Matilda Ernkrans och Louise Malmström (båda s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetet för att stärka asylsökande barns rättigheter i Sverige och EU bör intensifieras och påskyndas.

*2004/05:Sf390 av Börje Vestlund m.fl. (s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga ändringar i utlänningslagen så att flyktningbegreppet också omfattar personer som riskerar förföljelse på grund av kön, sexuell läggning och könsidentitet.

*2004/05:Sf391 av Marie Nordén m.fl. (s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en studie av förutsättningarna för undervisning i svenska för asylsökande barn.

*2004/05:Sf395 av Marina Pettersson (s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barn som vistas i Sverige utan uppehållstillstånd.

*2004/05:Sf400 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en aktiv politik för att minska flyktingströmmar genom högt bistånd, hållbar miljöpolitik, stöd till demokratiörelser och demokratisering över världen samt uppbyggnad av säkra rättsstater med minoritetsskydd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om frivilligt samarbete för att ge flyktingar möjlighet att ta sig till det land dit de söker sig.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utfärdande av rekommendationer om bevisföring i asylfall.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om erfarenhetsutbyte rörande domstolsprövning av asylansökningar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en mer aktiv roll för EG-domstolen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om initiativ inom EU för att luckra upp asyltvången för flyktingar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om införande av asylvisum.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjlighet att söka asyl genom ambassader och konsulat.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om upprivande av transportörsansvaret.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa konceptet med "säkra länder".
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att FN:s krav på individuell prövning av varje asylansökan och andra FN-krav skall bli standard inom EU.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa konceptet med "säkra tredjeländer".
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att riva upp Dublinförordningen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa Eurodac.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att stoppa införandet av systemet med flygplatsagenter.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa EU:s sanktioner gentemot flyktingländer och transitländer som inte stoppar "illegala" utresor.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utträda ur Schengensamarbetet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att motverka idén med uppsamlingsläger för asylsökande inom eller utanför EU.

*2004/05:Sf405 av Marina Pettersson (s):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om asylsökande barn och deras livsförutsättningar i svensk asylnpolitik.

*2004/05:Sf406 av Luciano Astudillo m.fl. (s):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en bättre kontroll av anställningserbjudanden vid ansökan om uppehållstillstånd inom EU/EES.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att Migrationsverket i fortsättningen noggrant följer utvecklingen och konsekvenserna av Östutvidgningen på svensk arbetsmarknad och hur den påverkar den svenska välfärdsmodellen.

*2004/05:So604 av Kenneth Johansson m.fl. (c):*

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om efterlevnad av riksdagens beslut att förföljelse på grund av sexuell läggning skall vara giltigt skäl.

*2004/05:Ub293 av Sten Tolgfors m.fl. (m):*

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utländska studenters möjlighet att få arbetstillstånd.

*2004/05:MJ508 av Anita Brodén m.fl. (fp):*

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om säsongarbete samt förenklade regelverk för arbetskraftsinvandring.

*2004/05:A356 av Stefan Attefall m.fl. (kd):*

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetskraftsinvandring